

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 12-50 Din

za inozemstvo 25.—

—

—

Oglasni po tarifu.

Uredništvo:

Milodolceva cesta št. 16/L

Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravištvu:

Ljubljana, Prešernova

ul. št. 64. Telef. št. 38

Podružnice:

Maribor, Barvarska ul. 1.

Tel. št. 22

Celje, Aleksandrova 9.

Račun pri poštn. čekov.

zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 4. julija.

Naš list je že opetovano zaznamoval vest, ki ji na prvi pogled sami nismo mogli verjeti. Zenska srednja šola (licej) v Ljubljani se ima opustiti. Že za bodoče šolsko leto je mestni župan prepovedal sprejemati gojenke. Vest se žalibog potrjuje.

Se nam je v spominu, kako se je naš narod boril pod tujim gospodstvom za vsak korak kulturnega napredka. Nepozabni so boji za paralele na celjski gimnaziji. Ko smo s tako malim uspehom borili boj za moška srednja učilišča, si niti upali nismo od države zahtevati, da poskrbi za žensko srednješolstvo. Tedaj je vzela stvar v roke ljubljanska občina. Mišljenje o sposobnosti občinskega rešitelja prošil desetletij v Ljubljani so lahko deljena, a ustanovitve višje dekliške šole v Ljubljani s sledečim njenim razvojem v žensko realno gimnazijo in vzporedna ureditev internata je zlat list v zgodovini Ljubljane in njenega tedanjega občinskega zastopca. Naš ženski naraščaj se je poprej vzgajal izključno bodisi po zaduhlih samostanih ali pa po nemških internatih in šolah. Z višjo dekliško šolo nam je bil vzgojen močan kader narodnega žensstva, ki je sijajno vrnilo narodu, kar je zanj investiral, ko je v pokretu za majniško deklaracijo mobiliziralo slovensko žensko armado.

Skoz srce žena in mater gredo vsa plemenita čustva v nove generacije. Kar je naloženo v njihovo vzgojo, rodi tisočeri sad. Zato nas je vest o ukinitvi liceja najprej osupnila in užalo-stila. Obenem pa nas je globoko ogorčila.

Mal račun nam kaže, da razlog od-rejene redukcije ni finančne narave. Milijone se troši od strani občine za neuspešne, neproduktivne namene. Ustanavlja se brezpotrebne naprave. Ni dvoma, da trošek za razred liceja ne igra nobene vloge v mestnem proračunu.

Vzrok ukinitve je drugod. Vzgoja v liceju je bila nacionalna. Ne more se reči, da je bila svobodomiselnost in kakršnikoli način agresivna. Ni pa bila klerikalna. In ta čisto negativni «smrtni greh» zadošča sedanjemu občinskemu svetu, da ji stree po življenju. Isti čas, ko premnogo samo-stanskih šol vseh vrst zastuplja našo mladino in se protizakonito redi z državni denarjem, se zatira občinski zavod, ker v njem ne veže zaduhli klerikalni zrak in v katerem ni povsem merodajen vzgojni trup klerikalizma.

Podržavljenje liceja je le vprašanje časa. Da se ni še izvršilo, je krivda SLS, ki se je po prevratu polastila našega šolstva, pa ni izvedla podržavljenja liceja v prvem letu, ko je bil čas za to. Zakaj so klerikalci to storili, je razumljivo, če se ve, da je ukinitve liceja najskrajnejša želja klerikalizma in raznih samostanov. Isti faktorji, ki so takrat bili na delu zoper naš prvi ženski zavod, so danes na delu, da ga zamore, predno ga prevzame država. Namen je, zadušiti ga s tem za vedno.

Občinski svet, ki je izvolil župana Periča, je le deloma klerikalen. Večino imajo komunisti, župan pa trdi, da je socialist. Koliko razžaljenje za vse prave socialiste! On in njegovi komunisti so ministri v službi krive palice. Reakcija maršira. Za desetletja nazaj proti srednjemu veku se nas hoče vrči. Gospod Perič in njegovi «socialisti» naj vzamejo na znanje, da bi se poštenemu naprednjaku in socialistu raje roka posušila, kakor da bi ž njó podpisal najsrmatnejši akt, kar jih je kdaj izšlo iz mestne hiše ljubljanske.

Benešovo potovanje v Pariz

Praga, 4. julija. j. Predsednik Masaryk, ki je danes dospel v Lano, pride jutri v Prago, da se posvetoje z dr. Benešem pred njegovim odhodom v Pariz. Kakor poroča narodno-socialna «Narodna Politika» ima to potovanje trojni namen: 1. hoče dr. Beneš pripraviti vse za potovanje predsednika Masaryka v Pariz, za katero je maršal Foch osebu prinesel povabilo predsednika Milleranda. To potovanje ima tem večji pomen, ker je to prvi oficelni obisk Masaryka v inozemstvu. 2. hoče dr. Beneš stopiti v stik s poslaniško konferenco glede vprašanja Javorine, da doseže za Českoslovaško časten izhod iz tega vprašanja in 3. hoče dr. Beneš rešiti problem trgovinskega dogovora s Francijo, da se prepreči trgovinska vojna med obema državama.

Po dosedanjih dispozicijah potuje dr. Beneš iz Pariza v London, kjer bo tudi razpravljaj o trgovsko-finančnih vprašanjih.

Radikali kličejo na pomoč

RADIKALSKI POSLANCI HOČEJO KOALICIJO, DA BI ODVALILI DEL ODGOVORNOSTI.

Beograd, 4. julija. p. Na današnji ministri seji se je po referatu ministra Vujičića o političnih prilikah v državi in v zvezi s poročilom ministra Trifkovića o razpravah v zakonodajnem odboru razvila daljša debata o splošnem političnem položaju. Posamezni ministri so poudarjali, da razpoloženje v radikalnem klubu ustvarja stalne težkoče, ker se radikalni poslanci plašijo prevzeti odgovornost za «nepopularne» zakone, ki jih vlada predlaga parlamentu. V radikalnem klubu se zaradi tega vedno bolj poudarja potreba, da se sestavi koalicijska vlada in se tako odgovornost za predstojajoče zakonodajne posele prenese tudi na druge skupine, zlasti tudi na demokrate. Vlada je prepustila predsedniku Pašiću, da se primerno ozira na to razpoloženje radikalnega kluba.

Karakteristično je, da so se zvečer že raznašale vesti, da se bo do konca tega meseca sestavila koalicija. Demokratiški krogi izjavljajo, da je naravno, da bi hoteli radikali sedaj, ko se njihova večina vzdržuje le z najmučnejšimi koncesijami Turkom in Nemcem, pridobiti demokrate za sodelovanje v vladi in jim naprtiti soodgovornost za svoje grehe. Toda situacija za koalicijo je bila ugodna v aprilu, ni pa ugodna danes, ko se marsikatera stvar ne da več popraviti. Predpogoj za obnovev koalicije bi bila popolna sprememba sedanjega reakcionarnega režima, ki pa bo moral preživeti svojo naravno in neizogibno težko krizo, da se na njegovih ruševinah lahko prične novi srenejši kurz naše državne politike.

Tretje poglavje pragmatike sprejeto

DOLOČBE O RAZVRSTITVI NAMEŠČENCEV, O PLAČAH IN O NAPREDOVANJU ODGOVORNE.

Beograd, 4. julija. pr. Danes ob pol. 17. uri se je v zakonodajnem odboru nadaljevala specialna debata o službeni pragmatiki. Na vrsto bi imelo priti drugo poglavje (čl. 5.—11.), ki govori o razvrstitvi državnih nameščencev na kategorije in grupe. Na splošno začudenje pa je minister Trifković zahteval, da se razprava o tem poglavju odloži, češ, da je prometni minister podal nove predloge. Navzlic protestom opozicije je večina sklenila odložitev.

Pričela se je razprava o tretjem poglavju (čl. 12.—26.), ki vsebuje določbe o vstopanju v državno službo. Razprava je bila jako živahna. Člen 12, ki predpisuje način prošnje za sprejem v državno službo je bil v predlaganem besedilu sprejet. Ravnotako je bil sprejet čl. 13, ki določa, da nikdo ne more biti uvrščen v eno ali drugo činovniško kategorijo brez predpisane kvalifikacije. Pri čl. 14. so vsi opozicijski poslanci ugovarjali predpisu, da traja provizorična državna služba tri leta. Poslanec Kumanudi in Pribečević sta poudarjala, da je generaliziranje kvarno in bi se morali za posamezne stroke določiti različni roki.

Posl. Kumanudi se je ostro protivil zahtevi prometnega ministra, da bi se smela z ministrskimi predpisi določiti doba provizorične državne službe. Pri čl. 17 se je razvila zelo živahna razprava. Posl. Gjorgjević je poudarjal, da je stilizacija tega člena nejasna. Opozarjal je, da bi bilo najboljšje se hitro zediniti na splošno načelne odredbe in plače uradnikov, vse ostalo pa naj bi posamezni ministri donesli s specialnimi zakoni. Za uradnike je danes najvažnejše, da se

jim zboljša materialno stanje. Zemljoradnik Moskovljević se strinja s stilizacijo Gjorgjevića in pravi, da za uradnike niso najvažnejše plače, temveč določi, ki se morajo zvišati vse dotlej, dokler bo trajala draginja in alaba kupna moč dinarja. Dr. Hohnjec predlaga, da se prvi del čl. 17 izpusti. Predsednik je odredil odmor, da se stilizira ta člen in člen 26.

Po odmoru je bil sprejet čl. 12 soglasno v smislu zakonskega načrta, isto-tako tudi čl. 13. Člen 14 pa je bil sprejet v sledeči stilizaciji: Državna služba je v prvih treh letih začasna ako to ni s tem ali s drugimi specialnimi zakoni predvideno drugače. Čl. 15 je bil soglasno sprejet brez spremembe. Čl. 16 je bil sprejet s tem, da se je črtala beseda avtomatično. Člen 17 je bil sprejet v preciznejši redakciji.

Člen 18 je bil sprejet v sledeči stilizaciji: Uslužbenec postane stalen, ako je izpolnil splošno predpisane pogoje in ako je pristojna komisija za oceno v njegovem splošnem ponašanju in priznanem uspehu v službi našla, da je sposoben, da postane stalen.

Čl. 19, 20, 21, 22 in 23 so bili sprejeti z neznatnimi spremembami.

Čl. 23 se glasi: «Čas boleznih nad šest mesecev in čas službenega roka v vojski se ne prizna v predpisani rok za začasno službovanje.

Čl. 24. je bil sprejet brez spremembe. Čl. 25. je bil sprejet z majhno spremembo. O čl. 26. se bo glasovalo šele jutri. Jutri se bo vršila razprava o 6. poglavju (ocene). Četrto poglavje (o plačah) in peto (o napredovanju) je na zahtevo vlade odloženo.

Iz finančno-ekonomskega komiteta

Beograd, 4. julija. r. Na seji ekonomsko-finančnega komiteja je bil sprejet pravilnik, ki ga je izdelal minister za socialno politiko dr. Perić o reviziji invalidov, katero predpisuje zakon o proračunskih dvanajstinah. Nato se je razpravljalo o vprašanju zamenjave novčanice v tretji (dalmatinski) coni. Konstatiralo se je, da se v nekaterih vaseh tretje cone nahaja v obtoku novčanice v vrednosti do 150.000.000 K. To dejstvo je dalo komiteju povod, da je bilo to vprašanje odloženo za razpravo na prihodnji seji. Beograjski univerzi je bilo odobreno, da na račun reparacij nabavi potrebno instalacijo centralne kurjave v vrednosti 168.000 dinarjev.

Ministrski svet

Beograd, 4. julija. p. Danes dopoldne od 11. do 1. popoldne je bila pod predsedstvom ministrskega predsednika Pašića seja ministrskega sveta. Minister za izenačenje zakonov Trifković je poročal o delu zakonodajnega odbora in o načinu, kako je bilo sprejeto prvo poglavje uradniškega zakona. Nato je minister Trifković kot zastopnik poljedelskega ministra poročal o zakonu za pomoč poškodovanim po toči. Minister za socialno politiko dr. Perić je referiral o stavki mornarjev ter je vlada sklenila, da se pošlje na lice mesta komisija, ki naj ugotovi vzroke stavke. Ministru za šume in rube so bili odobreni nekateri ukrepi. Minister za notranje stvari je poročal o položaju v državi, posebej na Hr-

vatskem. O tem je vlada razpravljala dalje časa, odločbe pa se drže v tajnosti. Vojni minister je predložil kredite za nabavo živil za vojake. Njegovi krediti so bili odobreni.

Beograd, 4. julija. p. Na današnji seji ministrskega sveta se je razpravljalo tudi o not, ki jo je poslal rimski kabinet naši vladi s pozivom, da se pogajanja radi rešitve reškega vprašanja čim prej izvrše. Kot razlog navaja italijanska vlada alabo stanje na Reki, ter smatra, da je tudi v interesu naše države, da se odločaji z Reko čim prej uredijo. Naš delegat admiral Priča je dobil nove instrukcije.

BOKA KOTORSKA ODDELJENA OD DALMACIJE.

Split, 4. julija. r. Uradni «Dalmatinski glasnik» objavlja naredbo ministrskega sveta, da se okraj Boka Kotorska priklapi zetski (črnogorski) oblasti v smislu ustave in zakona o administrativni razdelitvi države. Kompetenca Splita preneha takoj.

PREISKAVA PROTI RAIČU.

Beograd, 4. julija. p. Od včera! Raič je bil zasilan. V njegovi boleznoli so nastale komplikacije in zdravnik je izjavil, da bo več tednov nesposoben za preslušavanje. Danes je sodišče izdalo sklep o preiskovalnem zaporu radi zločina po točki 7. čl. 1. zakona o zaščiti države. Raič je izjavil, da se radi tega sklepa ne misli pritožiti, ker se zaveda svoje krivde in pričakuje zaslužen kaznen. Danes je do 16. preiskovalni sodnik Rafajlović zasliševal njegovega brata in mater ter ranileza arenta g. Glumića.

Razkrita fašistovska zarota na Dunaju

POLITEČEN UMOR DIJAKA. — NAMERAVAN ATENTAT NA DRŽAVNEGA KANCELARJA.

Dunaj, 4. julija. s. Pred nekaj dnevi so našli v gozdu pri Neulengbachu v bližini Dunaja na pol strohnelo truplo dunajskega dijaka Kargerja, ki so ga že dalj časa pogrešali. Preiskava v tej zadevi je dovela do tega, da so aratirali Kargerjevega druga Novosata, ki je najprej tajil, kasneje pa priznal, da je umoril Kargerja, toda ne, kakor se je domnevalo iz roparskega namena, temveč iz političnih vzrokov. Novosata je priznal, da sta Karger in on pripadala isti napadalni četi, ki je imela stike s nacionalističnimi krogi, in da je Kargerja umoril zaradi tega, ker je izdal organizacijo. Čeprav ta trditve še ni docela dokazana, je vendarle preiskava razkrila taborišče mladih ljudi. V stanovanju v konviktu Piaristov se je našlo orožje in danes so prijeli tri bišve mlade nemške častnike,

ki so dopotovali iz Nemčije in ki so bili v zvezi z nemškimi terorističnimi organizacijami. Po načrtih teh mladeničev se doznava, da so nameravali izvršiti atentat na državnega kancelarja dr. Seipla, na bivšega narodno-demokratskega državnega tajnika dr. Deut-scheha in na bankirja Bosela. Očividno gre za zelo nejasne načrte teh mladeničev, vendar pa je mnenje vlade, da je čas razpustiti te napadalne čete in obstoječe teroristične organizacije, ki povzročajo take dogodke.

ZVEZE Z BAVARSKO.

Dunaj, 4. julija. j. V teku preiskave je policija izvršila pri članih narodno-socialistične stranke hišne preiskave. Iz zaplenjenih pisem je razvidno, da so bile dunajske teroristične organizacije v zvezi z znano organizacijo C v Nemčiji.

Usodne ure za Nemčijo

RAZMAH NACIONALISTIČNEGA POKRETA. — ZA VOJNO PROTI FRANCJI. — KAOTIČNE RAZMERE.

Berlin, 4. julija. n. Položaj na Nemškem postaja skrajno napet in opasen. Reakcionarne stranke razvijajo fanatično agitacijo, da bi se Nemčija z orožjem uprla francoskim ukrepom v Poruhrju. V to svrhu pa je treba najpreje strmo-glaviti sedanjí republikanski režim. Zlasti narodno-socialna stranka oborožuje posebne čete in samo na Saksionskem je pripravljena monarhistična armada, ki šteje preko 40 tisoč mož. V mnogih mestih je prišlo zadnje dni do krvavih spopadov med nemškimi nacionalci in komunisti. Policija je izvršila številne aretacije. V mnogih krajih so izbruhnile stavke. Časopisje naglašja da je za Nemčijo nastopila usodepolna ura. Glavno glasilo centra «Germania» povdarja: «Vprašanje ni ali republika ali monarhija temveč ali republika ali kaos in pogin.»

Poruhrje je od Francozov hermetično zaprto. To je teritorij, ki šteje 12 milijonov prebivalcev. Nad mesti Duisburg, Muehlheim in Ruhrort je proglašeno ob-sedno stanje. Na vlakih vozijo Francozi seboj nemške veļake kot talce proti atentatom. V mnogih mestih je ukinjen ves brzojavni in telefonski promet. Francoske straže stoje v predmestjih Frankfurt, tako da tisoč delavcev ne morejo več v tovarne. Berlinska Deutsche Zeitung izjavlja: «V okupiranem ozemlju je guerilska vojna proti Francozom v polnem teku.»

Včeraj je bila proglašena blokada nemške meje tudi na onem delu ozemlja, ki je okupiran od Angležev.

Obsodba Rašinovega morilca

Praga, 4. julija. j. V procesu proti morilcu finančnega ministra dr. Rašina se je danes priglasiła razsodba. Praško državno sodišče je obsodilo morilca Šoupala na 18 let težke ječe. Po zaslišanju pri je predlagal branitelj dr. Blecha, naj se zaslišita kot prič profesorja Petribanski in Hejda o posameznih fazah zdravstvenega stanja dr. Rašina po atentatu, ter je utemeljeval svoj predlog s tem, da so listi «n buletini večkrat poročali, da gre bolniku bolje in da bo kmalu mogel sedeti v naslonjaču. S temi buletini so izjave sodnijskih zdravnikov v ostrem nasprotstvu. Državni pravdnik Proser je nasprotovaje temu predlogu, ker so morali zdravniški političnih vzrokov tako postopati, ker je s temperaturo dr. Rašina tudi padla ali se dvigala češka valuta. Sodišče je predlog odklonilo. Po govornih državne-ga pravdnika in branitelja se je objavila razsodba.

MASARYKOV POVRATEK V PRAGO.

Praga, 4. julija. r. Danes ponoči se je vrnil predsednik Masaryk v Prago. Na kolodvoru so ga pozdravili ministrski predsednik in železniški minister, nakar se je predsednik Masaryk takoj odpeljal v Lano.

OLIMPIJADA V GOETEBORGU.

Göteborg, 4. julija. j. Zaključni dan lahkoatletskih tekem je prinesel nastopne rezultate: Šved Wide je zmagal pri teku na 3000 m v 8:30.4 ter s tem prekosil dosedanj rekord, ki ga je dosedaj držal Šved Zanders s 8:32. Pri finalu na 200 m je po hudem boju zmagal Carr (Avstralija) nad Houbenom (Nemčija). V stafeti 4 X 400 m je zmazala Finska.

SEPARATISTIČNE TEZNJE BAVARSKKE.

Berlin, 4. julija. b. V berlinskih političnih krogih se boje novih nemirov v Bavarski. Širi se močna agitacija pod geslom: Proč od Berlina. Bavarske stranke se na vse načine trudijo, da bi omogočile Bavarski samostojnost, ali pa vsaj samostojni položaj Bavarske v državi. Bavarski deželni zbor je sprejel predlog bavarske ljudske stranke, po katerem se ima omejití oblast predsednika države in državne ustave v Bavarski.

OGROMNA KOVINSKA STAVKA.

Berlin, 4. julija. s. Kakor poročajo listi, so berlinski funkcionarji zveze kovinskih delavcev snoči sklenili, da odklanjajo sklep razsodišča, ki je bil sprejet včeraj v delovnem ministruv in da bodo takoj izdali potrebne odredbe za stavko. Tesarji berlinske stavbne obrti so tudi sklenili pričiti s stavko. Drugi stavbinski delavci bodo danes imeli glasovanje, pri katerem se bodo odločili za ali proti stavki.

Do opoldne je bilo v stavki do en četr milijona kovinskih delavcev. Stavka se v največjih podjetjih, kakor v tvornicah Borsig, Scharzkopf, Siemens-Halske, Schuckert in mnogih drugih srednjih in manjših obratih. Sklep razsodišča, ki so ga odklonili delavci, je predvideval 9000 mark plače na ure. Delavci pa zahtevajo za ta teden najmanj 10.000 mark na uro, za prihodnji teden pa 12.000 mark.

Drugo mesto je zasedla Nemčija. (Glej tudi poročila v sportni rubriki na drugi strani.)

POLITIČEN UMOR V ALBANIJ.

Beograd, 4. julija. r. «Politika» poroča, da je bil v Tirani ubit znani albanski prvak Halil beg Leš, bližnji sorodnik Isad paše. Zadet je bil v prsi, imel pa je še toliko moči, da je z revolverjem ubil tri napadalce.

Inozemske borze

4. julija.
CURIH. Berlin 0.0034, Newyork 576.75, London 26.28, Pariz 34.30, Milan 25, Praga 17.37 in pol, Budimpešta 0.06 in pol, Bukarešta 2.85, Beograd 6.20, Sofija 5.80, Varšava 0.0045, Dunaj 0.0081 in pol.
DUNAJ. Devize: Beograd 754—756, Berlin 0.38—0.42, Budimpešta 7.75 do 7.85, Bukarešta 349—351, London 322.200 do 323.200, Milan 3056—3064, Newyork 70.935—71.135, Pariz 4174—4186, Praga 2132—2138, Sofija 699—701, Varšava 0.68—0.72, Curih 12.245—12.275; valute dolarji 70.560—70.960, lire 3022.50 do 3027.50, dinarji 741—745.
PRAGA. Dunaj 4.50, Berlin 1.825, Rim 142.75, Budimpešta 39, Pariz 196.25, London 151.25, Newyork 33.15, Curih 574.75, Beograd 36.25, avstr. krona 4.54, lire 145.75.
BERLIN. Dunaj 232.41, Budimpešta 1870, Milan 6982.50, Praga 4912.50, Pariz 9501, London 7231.75, Newyork 160.198, Curih 28.029.50, Beograd 1735.50.
LONDON. Berlin 750.000—760.000, Newyork 455.9—456.1, Pariz 76.65, Curih 26.35—26.40, Milan 104.1—104.4, Praga 151—151.50, Dunaj 320.000—330.000, Budimpešta 38.000—47.000, Beograd 405 do 430, Bukarešta 900, Sofija 430—450, Atene 155—170

Seja celjskega občinskega sveta

(Nadaljevanje telefoničnega poročila v torkovi številki.)

Celje, 2. julija. Zdravstveni odsek stavi ureden predlog, da se kreira mesto mestne babice, ki naj bi intervenirala pri porodih mater iz revnejših slojev, nadalje pri nagnih in cestnih porodih. Pomoč naj se vrši brezplačno, za to pa plačuje babico mestna občina. Mesto se razpiše.

Izvrši se adaptacija prostorov Glasbene Matice ter napravi s tem novo stanovanje za ravnateljico šole. Parcela se zemljišče pri dr. Kalanovi hiši ter odda stavbni prostor trem ponudnikom, ki postavijo na prostoru še letošnje leto lince vile. Odpre se tudi nova cesta. Vodstvo in nadzorovanje popravil Kapucinskega mostu se prepusti Gospodarskemu oddelku in mestnemu magistratu. Pripravi se orostor za grobove vojakov in invalidov.

Pri slučajnostih interpelira obč. odbornik Koren župana radi otvoritve rotovške kleti po nekem privatniku. Dobi zadovoljiv odgovor in pojasnilo. Vojaška oblast se naprosi, da ne ovira pasaže mimo avgmentacijskega skladišča na Ljubljanski cesti.

S tem je dnevni red izčrpan, nakar zaključijo župan ob pol 22. uri obč. sejo.

Srednješolska matura

Nekaj opomb k novim pravilom o zrelostnih izpitih na naših srednjih šolah).

Predvsem bi hotel ugotoviti, da nisem izkorenjen avtonomist, da bi bi to ali ono izvajanje utegnili zbuditi tak sum, ampak iskren Jugosloven. To se mi je zdelo potrebno poudariti, ker opažamo (zlasti v šolstvu) večkrat neredbe in uredbe, ki izpreminjajo doslej obstoječe predpise in jih prilagajajo dotedanjim srbijanskim predpisom. Človek dobi po teh izpreminjenih naredbah in uredbah vtis, kakor bi se merodajnim krogom zdelo vse, kar je srbijanskega, dobro, kar smo imeli prej, pa slabo. Temu pa ni takol To je treba enkrat poredati in naglasiti, da smo, oziroma baš ker smo dobri Jugoslovani in želimo v svoji državi najboljše razmere.

Tudi v novih pravilih o zrelostnih izpitih je nekaj določb, ki jih ni mogoče odobravati. Vobče so predpisi brez odgovora sprejemljivi, le kakaj bi naši dijaki morali pri pismeni maturi podati prevod iz srbščine in pri ustni biti izprašani iz srbshrvščine posebej, mi noče prav v sklad s pojmom o enakosti državljanov. Ali se zahteva na srednjih šolah s srbshrvščino kot učnim jezikom tudi prevod iz slovenščine oziroma ustni izpit iz našega narečja? Če da, potem je vse v redu. Če ne, potem vprašam, ali smo mi državljani II. vrste in ali ni naše literarno narečje enakopravno srbshrvškemu literarnemu dijalektu?

Druga neprimerna zahteva se mi zdi ona, da se izprašuj pri ustni maturi tudi občna zgodovina. Za prihodnja šol. leta zahteva naj velja, za letošnje je tozafevni predpis prišel na vsak način prepozno.

Naravnost nesmiseln je predpis, naj se pišejo zrelostne naloge samo popoldne. Pismena matura se vrši v 2. ali 8. tednu meseca junija. Da je temperatura v tem času že precejšnja, je znano in enako, da je popoldan bolj vroče nego dopoldan. Človek je svež in najbolj sposoben za delo jutraj in še nekaj ur dopoldne, ne pa v popoldanskih vročinah. In ali je treba za nadzorstvo pri pismenih izpitih dveh članov izpitnega odbora, ki jih še mora od časa do časa nadzirati ministrski odposlanec, je tudi vprašanje zase. Ali nadrejena oblast profesorjem tako malo zaupa?

Končno še zadeva, ki se tiče bolj starešev, oziroma njihovih — denarnic. Če kandidat zabije več, nego dve zrelostni nalogi, oziroma le dve nalogi, med njima pa slovensko, tedaj se reprobira za celo leto. Enako se zavrne za celo leto, če pri ustnem izpitu ne odgovori iz več nego 2 predmetov, oziroma le iz 2, če je med njima slovenščina. Zavrnitev na

tako dolgo dobo se mi zdi naravnost kruta; doslej se je zavrnila kandidatje za celo leto le, če pri ponavljanem zrelostnem izpitu niso odgovorili. Z zavrnitvijo po novih pravilih so seveda prizadeti močno dijaki, ali mnogo bolj starši. Če hočejo višje šolske oblasti tako prisiliti starše, da bi se brigali bolj za svoje otroke, česar sedaj — na žalost — ne more, naj raje uvedejo zopet — kolnino in sicer izdatno: 200 do 250 Din na tečaj. Ta misel je sicer zelo reakcionarna, nedemokratska in tudi proti Vidovdanski ustavi, ali prisilila bi starše, da store svojo dolžnost, ki jo — težko jih obtožujem, ali upravičeno, ker govorim iz izkušnje! — zanemarija več nego polovica njih. Prizadeti bi bili s tem itak le dijaki, ki so zanikrni in kojih obnašanje ne odgovarja disciplinarnemu redu; marljivo in redno dijaki bi bili plačevanja šolnine oproščeni. Plevel in nezmožnost bi se tako iz srednjih šol močno odstranila, uspehi pri pouku bi bili mnogo bolj, obenem pa bi bilo učiteljsvo danu uspešno disciplinarno sredstvo, ki ga sedaj — razen izključitve — nima.

S tem nekaj opomb; pri drugih je, da jih vpoštevajo ali pa prezrejo. — Šolnik.

Politične beležke

Na stara pota! Te dni se je vrnil v Sofijo nekdanji bolgarski ministrski predsednik Malinov, voditelj t. zv. demokratske stranke, ki je bil vsled ljudske obsodbe zaprt v Sumnu kot vojni krivec. Kot svoj program je označil politiko povrnitve »na stara pota«. Ta izjava se tolmači tako, da se Malinov ne strinja z izjavami ministrskega predsednika Cankova, da se mora izvršiti mirovna pogodba, kakor tudi sporazumi, sklenjeni s sosednimi državami (niški sporazum). Kakor se vidi, bomo morali biti nasproti Bolgarski še vedno zelo previdni, ker Malinov je politik, ki bo gotovo igral še veliko vlogo na Bolgarskem. Tako kot on mislijo le premožni bolgarski državljani.

Dvojna morala. V polemiki s »Politiko« si dovoljuje »Slovenec« sledečo argumentacijo: Pričetkom svetovne vojne je bilo Slovencev le 1 milijon, v državi 50 milijonov, brez podpore antante, zato ni bil mogoč heroizem, ki bi bil pomenil, da smo blazni. Niti Čehi in Poljaki niso itd. Pozneje so molčali tudi Sibi 1. 1915, med okupacijo. Mi pa, — zlasti Korošec, — mi nismo molčali, ampak smo govorili in vlagali interpelacije! — Med običajnimi jezuitsko lažljivimi »Slovenčevimi« članki je ta več kot značilen, ker sproti falsificira listino. Ali je bil slov. heroizem 1914. mogoč ali nemogoč, ni bilo vprašanje tehnične ali politične možnosti, marveč vprašanje idejne orientacije. Ta pa je pri vseh današnjih SLS-arih bila v denunciaciji in »srbshrvštvu«. Primera s Čehi in Poljaki je preračunana za ignorante. Čehi so imeli svojo husitsko organizacijo in že prve dni je 28. polk šel svojo pot, kmalu nato pa je vstala v Rusiji ona velika organizacija, kateri je načeloval Masaryk, in iz katere se danes črpa Češka svojo udarno moč proti marsikomu. Poljaki so imeli svoje legije — proti vsem trem cesarstvom naperjene — pripravljene od prvega početka. Da nismo mi bili niti izdaleka sposobni za nič silnega, je krivda vse slovenske kulturne smeri od Bidevsa, Mahniča in Koseske dalje, politično pa zlasti krivda SLS, ki je bila izrazita organizacija c. kr. petoliztva. Susteršič ni bil nič manj kriv, ko vsak prvak sedanje SLS. Pozneje, ko je pričela dunajska akcija, — več kot drzna falsifikacija je, če se pripisujejo Korošču »interpelacije« in drugo delo, za katero on večinoma niti vedel ni in katero je vodila zanj »mafija«! Da, dvojna morala se sme upravičeno očitati i Korošču i celi SLS, ker je danes že zdavnaj izdala tisto edinstvo, na katero sta l. 1918 v Zagrebu in še 1918. in 1919. v Beogradu prisegala, čeprav Brejcu in razni mdrugim gospodom že takrat ni bilo prav iskreno okrog srca. Danes smo tam, kjer smo bili pred leti. SLS je izraznim drugim gospodom že takrat ni

la 1. 1914., le v drugačnih okoliščinah, — dovolj je, če si v dokaz prečitamo le par številki »Slovenca«. Dvojna, jezuitska morala odseva iz infamnega »Slovenčevga« uvodnika, in mimogrede si dovoljuje očitati molk okupirani Sribli 1915, tik po albanski katastrofi, in ta molk primerjati s svojim lastnim takratnim in sedanjim golkom. Ne, ni res, da ima »Slovenec« dvojno moralo, marveč eno samo, in ta je klerikalna.

Pogajanja za konkordat z Vatikanom. Kakor poročajo iz Beograda, se kmalu pričnejo med našo državo in Vatikanom pogajanja za konkordat, ki naj uredi odnose med katoliško cerkvijo in našo državo. Nedavno so se v Beogradu vršile zaključne konference posebne komisije, katere člani so bili tudi predstavitelji jugoslovanskega episkopata. Sprejeto so bile osnovne točke, na podlagi katerih bo vlada vodila pogajanja za konkordat. Eno glavnih vprašanj je postavljanje škofov. Komisija je stala na stališču, da treba osigurati vladi kot minimum veto, to je da more izključiti vsakega kandidata Svete stolice, ki li ni po godu. V ostalem smatra vlada, da ima pravico predlagati papežu svoje kandidate za škofovska mesta. Enak princip velja tudi za postavljanje duhovništva. Škofi morejo imenovati samo one duhovnike za župnike po župniščih, na katere bo pristala vlada, oziroma kompetentni minister. S konkordatom se ima dalje izvršiti organizacija novih škofij v Bački in Banatu, kjer so sedaj samo apostolski administratorji. Kar pa se tiče onih far, ki pripadajo pod kompetenco inozemskih škofov, se imajo te škofije potom konkordata pripoliti najbližjim domačim škofijam.

Po svetu

Pojemanje brezposelnosti na Švedskem. Število nezaposlenih na Švedskem, ki je v začetku letošnjega leta naraslo do opasne višine, zadnjega pol leta stalno pada. Meseca maja je število nezaposlenih znašalo komaj polovico brezposelnih v januarju. Brezposelnost je odpravila vlada, ki je za odpravo socialne krize ustanovila posebno podjetja, pri katerih je na tisoče delavcev dobilo zaslužek.

Fritz Mauthner †. V Berlinu je pred tednom dni umrl pisatelj, kritik in filozof Fritz Mauthner. Dočakal je starost 74 let. Svoje čase je bil eden najznamenitejših novinarjev nemške prestolice. Posebno velik glas je užival kot kritik.

Sport

Podrobnosti z mednarodnega lahkoatletskega mitinga v Kodanju.

O velikem mednarodnem lahkoatletskem mitingu, ki se je vršil prošli petek v Kodanju smo na kratko že poročali. Danes še nekaj podrobnosti. Jugoslovanski atleti so bili vsi pod svojo običajno formo. Vožnja skozi širi dni in štiri noči, mrzlo podnebje, zlasti pa nerutirnost so našim vzeli še tisto malo izgleda na placement, ki so ga imeli. Poleg tega sta bila Perpar in Valtrich blesirana na nogah, kar je neugodno vplivalo na njun čas, čeravno sta se od naših sprinterjev najbolj izkazala.

O teku na sto m smo že poročali. Tek na 400 m: (dva predteka): 1. Kurunczy 50,6. 2. Swatonek (Avstrija). 3. Ryde (Danska).

Tek na 800 m: 1. Larsen (Danska) 2.003. 2. Weinberger (Avstrija). 3. Monton (Madžarska).

1500 m: 1. Rasmussen (Danska) 4.10.5 2. Fribe (Avstrija). 3. Neboblic (Češkoslovaška).

10.000 m: 1. Jenssen (Danska) 33.14.5. 2. Bram (Danska) 34.62. 3. Christiansen. Jenssen je svetovni rekord na 10 km ter uživa simpatije občinstva kot nabeđen od naših atletov. Velikanski plakati po mestu so oznanjali, da bo startal. Ko se je prikazal na tekaškišču ni bilo navdušenega aplavza ne konca ne kraja.

Tek na 110 m z zaprekami: 1. Thorsen (D.) 16.1. Skok v višino 1. Hasel-

steiner (Avstrija) 1.70.

O skoku v daljavo pri katerem se je Jugoslovan Spahić placiral kot četrti, smo že poročali.

Skok ob palici: 1. Peterson (D.) 3.80.

Disk: Csejthey (Madžarska) 40.77.

Krogla: 1. Csejthey 13.07.

Kopje: 1. Csejthey 53.55.

Strela 4 x 100. Za Jugoslavijo startajo Kirin, Perpar, Spahić, Valtrich. (Matz je blesiran, ker mu je odpovedal živec na desni nogi). Zreb določi našim zunanjjo progno. Znano je že, da se je Perpar pri predaji z vsi slo zaletel v barijero ter onesveščen padel na tla. Prvo mesto je dosegla Danska s 43.8.

Občinstva je bilo 25.000! Atletika uživa na Danskem največje simpatije. Nogomet se je že preživel.

Uspehi naših plavčev v Kodanju.

Pri predvčeršnjih mednarodnih plavalnih tekmah v Kodanju (ne v Göteborgu, kakor poroča »Slov. Narod«) so odnesli prva mesta Madžari in Jugoslovani. V prsnem plavanju na 100 m je bil Madžar Turnovszky prvi, Madžar Gabonffy pa drugi. Tudi v stranskem plavanju na 100 m je zmagal Madžar Kemery. V stafetnem plavanju na 4 x 50 m so Madžari zasedli prvo mesto. Jugoslovani pa drugo. Če pomislimo, kako malo podpore uživajo naši sportniki ne le od strani privatnikov, temveč tudi od strani merodajnih činiteljev, katerim mora biti fizični in duševni razvoj naše mladine v interesu države pri srcu, smo lahko zadovoljni s tem uspehom, ki nam daje upanje, da bodo naši plavači tudi v Göteborgu dokazali, da se tudi v tem oziru lahko kosamo z drugimi narodi.

Naši atleti v Göteborgu.

Naša lahkoatletska reprezentanca je 29. t. m. odpotovala iz Kodanja preko Heisingborga v Göteborg, kjer je bila nad vse gostoljubno sprejeta. Poročali smo že, da je kot prvi v teku na 100 m dosegel Houben (Nemčija) z 11 sek. Matz in Kirin sploh nista startala. Pri predtekkih je prišel Valtrich skupaj z Gerosejem Stenersenom, Linduckom in Romsbyjem, Perpar pa z Brossom, Bürgerjem in Hörejem. V petekih na 200 m je zreb doletel s Perperjem Imbacha, Erissona, Krügerja in Skokana, z Valtrichem pa Drisina, Brossa, Galeja in Esterdala. Ze ta imena nam kažejo, kako težko stališče sta imela naša sprinterja.

Včerašnje tekme na Dunaju. Včeraj v sredo se je vršila dopolnilna tekma med Floridsdorfom in Amateuri in sicer še 35 minut. Zadržna neodigrana tekma je končala s 3 : 1 za Floridsdorf. Včeraj je Floridsdorf zmagal z 2 : 1, tako da je končni izid 5 : 2. — Rudolfsbügel : Vienna 2 : 1 (1 : 1).

Sport na vzhodu. Nedavno so se vršile v Osaki (Japonska) olimpijske igre vzhodnih držav, ki so prinesle japonskim sportnikom lepo zmago s 138 točkami, dočim so Filipinci dosegli le 95, Kitajci pa celo le 7 točk. Japonska je zmagala pri vseh plavalnih tekmah, v večini lahkoatletičnih točk in v tenisu. Kitajci so bili prvaki le v nogometu.

Službena objava LNP. Seja kazenskega odbora se vrši v petek 6. t. m. ob 20.30 v Narodnem domu, soba Sportne zveze. Na sejo se vabi g. Slavko Pretnar (S. K. Ilirija). Tajnik II.

Službene objave LLP. Danes ob pol 9. redna seja upravnega odbora LLP. v pisarni Sportne zveze.

Dopisi

DOLJNI LOGATEC. Odkar so zapustili Italijani Logatec, se je mesto popolnoma predrugačilo. Hišni posestniki so lepo označili svoje hiše, barake znak vojne in okupacije so izginile. Le na logaškem polju navožen gramoz in položene tračnice pričajo, da se je gradila železnica proti Gorici. Domačinom se čudno zdi, da je naša uprava postavila glavno carinarnico v Rakek namesto v Logatec, kjer stoji še danes pri kolodvoru prazno poslopje bivše italijanske carinarnice. Ljudem pa tudi ne gre v glavo, da za uničena polja ne dobe nobene odškodnine, da bi jim avstrijska vojna uprava ozemlja, kjer se je gradila železnica, ni niti odkupila. Leto dni po odhodu Italijanov je pričela obratovati tudi elektrarna last podjetnega g. Gabrijela Oblaka. Za napeljava električne razsvetljave in električne sile je tudi obrt silno oživila. Razna društva delujejo prav marljivo. Sokol si gradi svoj lastni dom, ki bo prava dika za Logatec. Svečana otvoritev novega doma bo že 5. avgusta. Kdor si hoče natančneje ogledati obmejni Logatec naj prihi ti ta dan v našo sredo.

KRSKO. Osnovna šola v Krškem je zaključila šolsko leto z vidovdanskim proslavo, ki je uspela nad vse pričakovano. Šolska telovadnica je bila do zadnjega kotička napolnjena s starši in šolskimi prijatelji vseh slojev. Učence 5. razreda je v slavnostnem govoru očital zgodovinski pomen Vidovega dne. Nato so sledile primerne deklaracije učencev raznih razredov, prednašane čustveno in živo. Pod vodstvom g. šolskega vodje so učenci dobro izvajali troglasi zbor narodnih pesmi slovenskih, hrvaških in srbških, nakar je g. vodja otvoril »Vidovdanske razstavo«, ki je v okusno okrašen sobi nudila pestro sliko in dala obiskovalcem vpogled v ogromno delo našega poirtvovalnega učiteljsva. Na Vidov dan in na praznik sv. Petra in Pavla je bila soba napolnjena z obiskovalci, med katerimi je

bilo razveseljevo veliko število knačkega prebivalstva. S to kulturno prireditvijo se je zopet pomnožilo število naših šolskih prijateljev. Topla zahvala in priznanje staršev k lepim uspehom bo našemu idealnemu učiteljsvju gotovo najboljša plačila za trud, ki ga ima s našo dečo.

SVIBNO PRI RADEČAH. V »Domoljubu« čitamo v dopisu iz Svibna pri Radčah, kako nas »s krščansko ljubeznijo« obrekuje neki dopisnik. Vsek lahko ve, da je »to dotični gost, ki seje samo sovraštvo in prepri, tisti gost, ki smo ga sprejeli v svojo sredo, kakor se nam je pridigovalo v cerkvi na Rešnjeva telesa dan, dne 31. maja 1923.« Očita mi dotični dopisnik, da me ni mogel prihod Presvetlega knezoškofa razveseliti in da nisem prišel k sprejemu s šolskimi otroci. Pripomniti moram, da sem pripravil mlade, brljane in drugo za okrasitev šole. Dne 2. junija 1923 dan pred sprejemom knezoškofa je na seji krajnega šolskega sveta župnik Peter Kopriev rekel: »Osramotil Vas bom, če pridete blizu«. Ali naj grem po teh besedah še k sprejemu? Zato sem bil rajši doma »surov in neotesan« kot pravi dopisnik v »Domoljubu« ter čakal v šoli pri zaprtim oknu, da pridrve otroci v šolske prostore. Ker se jaz kot šolski voditelj na to župnikovo grožnjo nisem udeležil sprejema, je popolnoma jasno, da tukajšnja učiteljska Danica Habjan ni samovoljno ukrenila ničesar za sprejem. — Ivo Pečnik, šolski voditelj.

GOTOVLJE PRI ŽALCU. Prostor med drž. cesto in žalskim župniščem je bil dosedaj prava razdriža — po domačih živalih razne vrste opustošen kraj. Ta madež žalskega trga se je letos odpravil, ker se je navedeni prostor spremenil v rajsko lepi vrtiček, s zelenimi trati, belimi stezami, cvetličnimi gredami, lepotičnim grmovjem in z ograjo kakršne ne najdeš povsodi; podzidek je namreč betoniran, mreža železna s palicami, katere imajo poslaščene konice itd. Preustrojitelj navedenega prostora na zadnji strani trga (ali Olepševalnemu društvu — ali pa lastniku parcele) ves čast in priznanje. — Gotoveljski.

Osebnosti

Za rektorja zagrebške umetniške akademije je bil izbran za šolski let 1923/24 in 1924/25 Ivan Meštrović, za prorektorja pa dr. Branimir Senoa.

* Izpremembe v poštni službi. Imenovana je za poštarico odpravnica Katarija Kosmač pri pošti Kranj. Podeljene je odpravniki mesto Senčur pri Kranju Ivanki Groznik, Strazišče, Mariji Janovsky. Sv. Lovrene na Dravskem polju Verici Zamalikar, Sv. Trojica v Slov. gorici Anki Tomazič, Naklo Kalistu Kosmaču, Brusnice Albini Krevan, Sent Jani Amaliji Repovš, Marija Snežna Ivanu Kosiču in Libeliše Antoniji Šlebnik. — Premošeni so: Odomir Kostić iz Ljubljane k pošti v Beograd železnica, poštarja Alojzij Hrašovec iz Ljubljane v Subotico in Karol Avsec iz Kamnika kot starešina na Jesenice, Rudolf Holz iz Maribora v Subotico, Anton Kroflič iz Subotice kot starešina za Planino pri Rakeku, Marija Kasjak iz Velike Kikinde v Ljubljano, Stefan Dergane iz Subotice v Slovenjgradec, Matilda Trstenjak iz Subotice v Mursko Soboto, Janko Alič iz Maribora kot starešina v Gorrenjo vas, Aleksander Pinčkov-Starovojtov iz Novega Sada v Maribor, Gavril Vajman iz Maribora v Novi Sad, Marica Škoflec v Celje, Anton Almah iz direktorja pošte Ljubljana, Alojzij Ursič od direktorja k pošti Ljubljana I in Michael Weisselstein od pošte Studence pri Ljubljani k pošti Trebnje. Odpovedali sta se poštni službi Mara Havliček (Ljubljana 1) in Josipina Korenjin (Tržič). Odvešana je službene pogodbe odpravnica Jožefa Vrtačnik (Naklo). Začasno je upokojen poštar Josip Hladnik.

* Izpremembe v državni službi. Tajnik v ministrstvu za notranje zadeve dr. Tomo Tolazzi je imenovan za načelnika 1. razreda kačaniškega sreza. Nadzornik ženske kaznilnice v Begunjah Anton Slander pa za upravitelja pri moški kaznilnici v Mariboru. Ivan Stussek je postavljen za stalnega jetniškega paznika pri jetniščni Ljubljanskega deželnege sodišča. Dr. Makso Peterlin, sodnik v okrožju višjega deželnege sodišča Ljubljanskega je izstopil iz državne službe. Trajno so upokojeni: višji davčni upravitelj Edvard Schubitz v Kočevju, okrajni nadzornik varnostne straže Anton Najdič v Mariboru, jetniški paznik Frano Mikuš v Ljubljani, pisarniška oficiantinja Nežica Pavline pri okrožnem sodišču v Celju in davčni izvrševalec Gustav Kravpa v Slovenjgradu.

* Ostavka na državno službo. Sprejeta je ostavka g. Krešimira Korolaka računskega revidenta pri oddelku za socialno politiko v Ljubljani.

* Iz notarske službe. Bivši notar v Trzinu dr. Fran Prisljan je dne 2. julija nastopil novo notarsko službo v Ribnici. Za notarja v Trzinu je imenovan Janko Svetlič, ki je že nastopil svoje službeno mesto.

* Nova odvetnika v Ljubljani. Odbor odvetniške zbornice v Ljubljani objavlja da sta z dnem 1. julija vpisana v imenični odvetnikov s sedežem v Ljubljani g. dr. Albin Sayer in dr. Viktor Moro.

* Himen. V St. Peterski cerkvi v Ljubljani se je poročil gosp. Karel Prijatelj profesor mariborske gimnazije z gđ. Miro Klotarijevo iz Tržica. Čestitamo!

Na potu v Göteborg

Kodanj koncem junija.

Po ne baš prijetni vožnji skozi Avstrijo in Nemčijo smo prispeli naposled v dansko metropolo. V Celju smo dobili v funajskem brzovlaku zagrebške tovaršice Matza, Gašparja, Dobrina in Kirina ter Sarajevčana Spahića. Preko meje smo prešli brez posebnih šikan naše in avstrijske carine. »Reprezentanca za Göteborg« — in v nepričakovnem umevanju za sport nas puste na miru. Ob pol 7. jutraj smo na Dunaju. Cel dopoldan dirjamo okrog konzulatov in potniških agencij. Vlaki proti Nemčiji so namreč vodno že naprej razprodani, a Dobrin, naš skrbni potni maršal, nam še vendar preskrbi listke. Ob pol 1. nas odvede D-vlak proti Bavarski. Garnitura je nemška, sami moderni snažni Pullmannovi vagoni z numeriranimi sedeži. Vsak potnik dobi svoj prostorni listek, kjer mu je nakazana številka vagona in sedeža. Prijetna in pametna uredba. Ima pa to hibo, da velja to »Platzkarte« samo do nemške meje. Od tam naprej je treba kupiti nove. Mi tega nismo vedeli in tako so naše prostore kupili drugi, ko smo mi prav brezskrbno spali v kupeju.

Proti večeru zavozimo v obmejno postajo Passau. Tu nas čaka vse polno presenečenj, ki iznenadilo celo nas Ju-

goslovane, valene birokratizma. Vse mora izstopiti. Vse dirja proti carini. Pravcati boj za prvenstvo. Od nas se odkljuje zlasti Perpar in Valtrich, ki kot prva pridirjata do carinikov. Za zmerjanje obsuvarnih sopotnikov se ne zmenita dosti. Saj vendar ni imel nihče začrtane svoje proge! In po carinski kontroli vnovič sprint in jurji na vlak in kupeje.

Kmalu po 9. zapustimo Passau. Noč smo prespali, kakor je pač kdo mogel, in ob 7. jutraj smo že v Lipskem. Ogromni spomenik znamenite bitke nas pozdravlja iz daljave. Še par ur vožnje in v Berlinu smo. Krasno mesto to! Povsod bogastvo, bogastvo. In Nemčija pravi, da ne zmore reparacij? Smešno! Pol dneva ostanemo v mestu, vsak si v naglici nakupi, kar rabi za nadaljno pot. Perpar in Valtrich stikata za sprintaricami, Spahić išče šešire, Zagrebčani ne vem kaj vse — vsak bi kupil vse mogoče, saj so cene še vedno daleč pod svetovno pariteto.

Popoldne smo zopet v D-vlaku proti Lübecku, kamor prispemo že pred večer. Čudno mesto je to, kakor mrtvo. Ob pol 10. že vse spi. Prihodnji dan t. j. 27. odidemo s parnikom »Oernem« proti Kodanju. Skupno z nami potujejo lahkoatletski Madžarske, Češke, Avstrije in Nemčije. Vsi so številnejši od nas ubogih Jugoslovanov. Nemško reprezentanco je Ljbeck pozdravil z godbo, ki je svirala

znano »Deutschland, Deutschland über alles«.

Do večerje smo se vozili dobro, potem pa je postalo morje neprijetno. »Oernem« je pričela plesati in mi kot navdušeni plešalci smo pač reagirali. Prvi sprinterji, na čelu jim nemški prvak Houben, kmalu v vrsti sledita naša Perpar in Valtrich, ki se zviljata po postelji v kabini ter pošiljata Göteborg in ves svet k vragu. Tako zgleda situacija, ko prispemo v Kodanj. Tu nas pričakuje masa fotografiranih v danskih sportnikov, ki so nas sprejeli nad vse prijazno in gostoljubno. Cel park avtomobilov nam je bil na razpolago, ki je krepeljal nas in priljago hotel »Hafnia«, hotel, o kakršnih se nam tam doli še ne sanja ne. V jedilnem salonu so bile rezervirane za nas posebne mize, za vsako državo po ena, označena z dotično državno zastavico. Jugoslovanska je bila obrnjena narobe, na največje veselje Velehrvata Matza, saj je bila tako — hrvaška. Valtrich kot njegov najostrejši konkurent pa je takol obrne. Lepo je bilo videti na mizi sredi elegantnega, razkošnega servisa našo ponosno trobojnico!

Z avtomobili smo se, ko smo se okrepčali, umili in preoblekli, odpeljali v stadion. To ti je sportni prostor. Kaj takega bi morali imeti tudi mi! A o tem in o tekmah prihodnjic več.

Politični odmevi

Bregalnica

Nekoliko tih smo šli v naših listih mislo desetletnice, kar se je izvršila ona znamenita bitka, ki je odločila mnogo več nego samo usodo dveh nasprotnih si armad. Bitka ob Bregalnici je fundametalnega pomena za vso zgodovino Balkanskega polotoka, za vso nadaljnjo usodo Jugoslovancev. Da so ob Zletovski reki in ob Bregalnici v usodnih junjskih dneh 1913. leta zmagali Bolgari, bi se bile zaokrenile politične stvari in z njimi tudi naša usoda, morda povsem drugače ne go so se.

Med Bolgari in Srbi se je tekem desetletnega stoletja razvil nasprotstvo, ki je naposled privedlo do sovraštva in do borbe na življenje in smrt. Res da so na potek razvoja v tem razmerju med Srbi in Bolgari včasih silno odločilno vplivale zunanje sile, osobito rusko-avstrijski antagonizem, toda jedro spora vendarle ne leži v tujih silah. Kajti vzroki leže globlje, so mnogo bolj enostavno prirodni, takorekoč primitivni. V vsej dolgi in pestri zgodovini narodov in držav se javljajo in manifestirajo enaki osnovni zakoni: Ako nastajajo v političnem kaosu novi, mladi, krepki državni organizmi, se hoče sleherni od njih širiti, večati in krepiti v vseh smereh, brezobzirno. Ko zadenejo pri tem drug na drugega, odločuje le pravica močnejšega; sleherni izmed rastočih organizmov hoče požreti čim več. Iz boja izide eden kot močnejši, kot zmagovalček; ako si dva ostaneta enako močna tekmeča, se borba nadaljuje in rodi neizmerno hudega.

To so zakoni, ki nam jih odkriva zgodovina v tako obilni meri, da jih more kdo zanikati samo aprioristično, stvarno ne. Misli človekoljubov, da se naj narodni sporazumevajo med seboj z besedami, ne z orožjem, lahko iskreno sprejememo za svoje in jih želimo uresničiti; toda želje ostanemo želje, dejstva se zaradi njih ne spremenijo, v preteklosti ne, v sedanjosti ne, a glede bodočnosti si delamo lahko iluzije...

Narodi evropski so si priborili svojo svobodo le s krvavimi žrtvami; naj so še toliko propagirali svoje ideje z besedo, s knjigo, s kulturnim delom, odločili ni prelom je prinesla šele groba brahijalna borba. O tem priča Sadova in Magenta ter Solferino, o tem pričajo strašne borbe na Balkanu in na bojiščih širom Evrope v letih svetovne vojne. Toda narodi, ki so se osvobodili takom poslednjega stoletja, so za medsebojne borbe še bolj razpoloženi, ker so v naporu svoje mlade, nebrzdane sile; kajti sedaj v prvi dobi se odloča, koliko mesta na solncu si bo priboril ta, koliko oni.

Na Bregalnici so zmagali Srbi, dasi jih je mogla komaj polovica razpolagati s svojo svobodno silo. Da je Bregalnica prinesla poraz, ne bili bi izgubili le Makedonije, marveč bi bila udarjena tudi ona notranja sila, ki je s takim elanom usmerila enotno ves narod do Triglava. Da je Bolgarija zmagala, ne bi bila morda pomagala osvoboditi preko Drine in Save, marveč bi ljubosumno varovala svoje pridobitve in hotela poleg Makedonije anektirati še preko Timoka, Nišave in Morave.

Kdor kaj sanja o hegemoniji, mora fmeti dobro premerjene svoje moči. In prav tako naj oni, ki oporeka pravico do hegemonije in se zavidno sklicuje na fata morgana zidealizirane preteklosti, svoje sile meri pod perspektivo realnosti. Kdor podira ali želi podirati, naj se pripravi na odločilno sodbo nove Bregalnice. Zakaj dejanski razvoj na koncu koncev hoče nočes apelira na tako sodbo in gorje, ki je med obsojenimi.

— Uspeh kemalistov pri volitvah v angorsko konstituantno. Pri volitvah v turško zakonodajno skupščino je na oči črti prodrla Kemalova vladna lista. Opozicija je popolnoma pogorela. Kakor poročajo iz Carigrada, bo nova angorska skupščina sklicana še tekom julija.

— Francija noče izročiti Wranglovih ladij. Glede ruske protestne note proti prodaji Wranglovih ladij, je odgovorila francoska vlada, da je izkupiček za te ladje namenjen izključno za plačilo posadke, ki ohranjuje ladje. Francoska vlada bo izročila ladje edino redni ruski vladi, ne pa sovjetski, ki je ne smatra za redno. Sicer pa si

francoska vlada prilaša pravice upnika, ki paš sme obdržati v posesti jamstvo za dolgove dolžnika. Francija nima namena prodati ladij niti Rumuniji, niti kakim drugi državi.

— Prva uradna lista med Rusijo in Japonsko. Te dni je bila v Vladivostoku od japonskih podjetnikov podpisana pogodba za oddajo ribolova. Ta pogodba je prva uradna lista med sovjetsko Rusijo in Japonsko. Japonska mora plačati v smislu te pogodbe odškodnino za ves dosežani ribji lov na skrajnem Vzhodu. Dva milijona zlatih rubljev je sovjetska Rusija že prejela.

— Ustanovitelj bolgarske radikalne stranke umrl. Te dni je umrl ustanovitelj bolgarske radikalne stranke g. Naše Canov. Pokopali so ga ob veliki udeležbi naroda v rojstnem kraju Vidinu.

Kulturni pregled

Po javni produkciji gojencev ljubljanskega konservatorija

Po lanskim javni produkciji gojencev konservatorija „Glasbene Matice“ smo z zadoščenjem ugotovili, da je uspeh delovanja Glasbene Matice povojen in da se ta približuje plogoma toda sigurno svojemu smrtu. Uspeh njenega letošnjega udejstvovanja pa nas je naravnost presenetil. Naš konservatorij je dokazal, da ima kot ognjišče glasbene umetnosti in kot vrlec domačih umetniških sil popolno pravico do svoje eksistence.

Pomemben napredek je zaznamovati na vokalnoglasbenem polju. Slišali smo zdrave, jedrnat glasove, ki jih je šola prav dobro opilila. O posameznih glasovih, ki smo jih čuli že lani, je treba ugotoviti, da jih je enotno šolanje kolikor toliko osvobodilo spon ter jih spravilo na dan in da done na idealni točki v maski. V splošnem se more trditi, da je pela večina gojencev in so se nam predstavili, izenačeno in svobodno. Šola gospe Wistinghausen se je izkazala kot izborna. Njena učna metoda temelji na vokalnoglasbenih principih italijanskega bel canto. Gospe Wistinghausen, ki je postala stebel našega konservatorija in ki nam je vzgojila že lepo število mladih umetnikov ter jih oddala nekaj tudi domači operi, gre največje priznanje.

Tretji večer javne produkcije nam je nudil pravcati koncert, ne samo v kolikor se tiče pestrega in globoko muzikalnega sporeda samega, temveč tudi glede tehniške dovršenosti nastopajočih. Gdč. Saxova, ki jo poznamo že iz opere, ima prvovrsten in mnogo obetajoč pevski material. Njen tonovski register je lepo izenačen, glas ji je obsežen in posebno v višini jak. Gdč. Korenjakova, ki jo tudi že poznamo z odra, ima lep glas svetle barve. Poslušalec se čudi, da ustvarja ta pevka drobne in nežne konstrukcije tako krepke in noseče tone. S pravilnim ravnanjem s spodnjo čeljustjo in s pustitvijo vratnega mišičevja bi mogla doseči, da bi bil glas v višini mnogo bolj bleščel. Gdč. Kranjc je zapela prav dobro Schubertovo pesem: „Sprej na vodi“, ki zahteva dobro tehniko dihanja in veliko gibčnost glasu. Njen lepo doneč glas zveni polno in enolično v vseh legah. G. Banovec ima krasen tenorski material, ki je prav dobro šolan (šola g. ravnatelja Hubada) in na katerega stavimo nade. G. Pugelj ima zaznamovati v zadnjem času dober napredek in si je glas prijetno zaokrožil.

Od ostalih pevcev, ki so nastopili na prvih večerih, bi omenili gdč. Verbičev, ki je s simpatično barvanim glasom, z muzikalnim čustvovanjem in z veliko pevsko kulturo vzbudila pozornost; nadalje gdč. Ovsenik z njenim toplim in polno zvonečim glasom. Gdč. Breje ima simpatičen in dobro kultiviran glas. Toni gdč. Goštiša zvene v višini prijetno dramatično. Pač pa je parkrat zagrabila previsoko, no, upamo, da vsled treme. Omeniti je še dr. Groyerja s prijetno donečim, jakim glasom in Finjka s krasnim, pristnim baritonskim materialom.

Zelo so nas vradostili izvanredni uspehi, ki so jih dosegli učenci prof. Ravnika. On je bil prvi, ki jih je seznanil s pravo glasbeno interpretacijo. Njegovi učenci se odlikujejo po mehkem in zvonečem tonu in po jasni pedalizaciji. Prof. Ravnik je prvovrsten pedagog, ki je še vse premalo upoštevan. O njegovi delavnosti in poštenju valnosti se je do zdaj pustilo le malo čuti. Danes vemo, kaj pomeni profesor Ravnik za naš konservatorij.

Kot prva absolventka (pianistka) konservatorija je nastopila gdč. Poženelova. Pri proizvajanju Lisztovih varijacij na Bachov tema: „Weinen und Klagen“ je izlivala iz globoko muzikalne duše sočne glasove. Občudovali smo njeno fino kulturo dinamike in zvonečih ff. Vsak ton je bil poln življenja. G. Ravnik ml., čuteč in nadarjen muzik, je dokazal veliko dovršenost tako v tehniški kakor v muzikalnem izražanju. Gdč. Dobida ima prav dobro tehniko in lepo zvoneč ton. Gdč. Zarnikova je pokazala vrlo muzikalnost ter se je odlikovala s krepkim udarom. Mnogo obeta gdč. Vogelcnik, ki je igrala z imponujočo fineto in prav dobro tehniko. Gdč. Čopova je pospešno dobro igrala Sukovo „Hrepenenje“.

Izmed violonistov so se odlikovali najbolj učenci prof. Šlajsa. Vrline njegove šole smo občudovali pri gdč. Jersajevi, ki je igrala s polnim občutjem in so ji tonovi dobro izzvenjavali. Pozornost je vzbudil mladi nadarjeni konservatorist Rupelj s samostojnim in temperamentnim proizvajanjem.

Pri zadnjih javnih produkcijah gojencev konservatorija smo spoznali našo nadbudno mladino, ki se je posvetila umetnosti. Zeleti bi bilo, da bi ravnateljstvo „Glasbene Matice“ ukrenilo, da bi s prihodnjim šolskim letom konservatoristi začeli uprizarjati matineeje, kjer bi se utrjevali v nastopih in istočasno v muzikalnem oziru vzgajali publiko.

F. C.

Dunajsko gledališko pismo

Dunaj, koncem junija.

Gledališka sezija se nagiba h koncu, kljub temu pa ima Dunaj gledališkega ravnatelja, ki se upa spraviti na oder v

juniju operno noviteto. V „Volksoperi“, koje ravnatelj je znani skladatelj Felix Weingartner, se je vršila začetkom junija premiera opere „Mozart“, uglašil jo je baritonist dunajske državne opere Duhan, ki poje in igra glavno ulogo: Mozarta (kot gost). Vsekakor zanimiv in redek slučaj, da skladatelj, ki je obenem pevec, poje sam ulogo v lastni operi. Godba je precej ponižna in operna seveda ne bi bila sprejeta od publike s tolikim navdušenjem, če ne bi bil ravno Duhan, dunajski ljubljeneček, skladatelj novitete. Spretno je vpletel v opero Mozartovo: Vjoličko, Rondo iz „Ille pastore“ in „Requiem“, kar seveda vleče. Lepa je pesem v zadnjem dejanju, ki jo poje Mozart na smrt bolan. Opera nam kaže življenje Mozarta in njegovo smrt v bedi. Da si je izbral Duhan baš Mozarta za svoje skladateljske potrebe, kaže, da pozna pač dobro Dunajčane in njih okus.

Tudi državna opera ima tu in tam kajko izpremembo. Kakor zadnjič omenjeno, je njen ravnatelj, proslavljeni dr. Rikard Strauss, zapustil že sredi maja Dunaj, potoval po Italiji in je še v Ameriki, kjer se zbira vse, kar ljubi muziko in dolar. In državna opera skuša živeti brez svojega duševnega voditelja. Gostovanje rimskega dirigenta Molinarija je časopisje vneto hvalilo; jaz nisem našel nič posebnega. Kakor drugod je na Dunaju udomačen „Freudenkultus“. Da so tudi izjeme, nam kaže predstava Carmen v drž. operi dne 18. t. m. Gostovala je Norvežanka Jessica Köttarik, katero je kritika kot „Carmen“ so glasno odklonila. „Tagblatt“ je pisal: „Je li bilo potrebno, to sigurno, marljivo in ambiciozno pevko izpostaviti neprilicam gotovega neuspeha, zlasti v tako eksponirani ulogi kakor je Carmen?“

Vsled slabega in nestalnega vremena so odpovedi in zamenjave solistov na dnevnem redu; seveda si kaj takega lahko privošči le veliko gledališče, ki ima za vsako stroko mnogo solistov na razpolago. Tako na primer odpove slavni Piccaver in Carmen in Don Josea prevzame Fischer-Niemann. Dan prej, v nedeljo, 17. t. m. so peli Wagnerjevo: „Walküre“; odpovedal je tenor Ostwig, na njegovo mesto pa je stopil senijor pevec Schmedes. Vsled takih eksperimentov ne pridejo poslušalci vedno na svoj račun. Največ preglavice dela operi primadonna Jeritza, rodom iz Moravske. Odkar jo je dunajska kritika in publika povzdignila na prvo mesto in se ji klanja ne le Dunaj in Berlin, je postala primadonna precej ošabna in viha svoj nos previsoko. Razvrdili so jo tudi že v Ameriki, kjer si je nabrala v dveh sezijah mnogo slave in dolarjev. Na Dunaju pa ne poje več rada; kajti za to slabo valuto se pač ne izplača vožnja gled bleščim dolarjem, dasi ji plača državna opera za en nastop 15 milijonov avstr. kron. Ona je glavni „Star“ opere. Slišal sem že marsikatero italijansko in nemško pevko kot Tosco, toda ona prekaša vse, v petju kakor v igri. V tej ulogi je ni dane pevke, ki bi jo dosegla. Ko je lani prvič v Newyorku pela Tosco, je žela take triume, da jo je newyorkška kritika proglasila ne le za največjo pevko, ampak tudi za največjo tragedijno sedanjosti. Komaj je prišla meseca maja po šestmesečnem bivanju v Ameriki zopet na Dunaj, je vse nestrno pričakovalo, da jo zopet sliši! Toda razvajena Jeritza je pela samo dva ali trikrat, nakar je nenadoma zbolela. To je povzročilo par ostrih napadov v časopisju. Ampak — pravljica o volku! Pred tednom je bila Jeritza res operirana v sanatoriju, in vse je območnilo v opernem gozdu.

Znani tenorist Slezak, tudi Moravčan, je že bolan, odkar se je vrnil z gostovanja v Jugoslaviji. Nameravani koncert je odpovedal že dvakrat na Dunaju v teku 14 dni. Pred vojno se je tudi Slezak vsako leto vozil v Ameriko, toda glas mu je popustil in njegovo mesto je

zavzel v Metropoltan-Operi Italijan Gilly in Martinelli. Znamenitega baritonista Rusa Saljapina nam obetajo že dve leti, pa ga še vendar ni. Kakor se čuje, pride na jesen. Poleg Baklanova pa smo na Volksoperi spoznali Zalewskega kot prvovrstnega baritona, ki nam je ustvaril Borisa Godunova. Češki tenorist Marak je gostoval parkrat v drž. operi, toda tudi njegov glas spada v preteklost. Sic transit gloria! Iz mlajše generacije pride te dni Čeh Kubla, tenorist, ki je bil med vojno na Volksoperi, zopet gostovat, kakor tudi Španec Lafuente (tenor) in Rumun Atanasiu, sijajen bariton, ki je sedaj gostoval v Rimu. Tako nam nudi konec sezije v operi še vsekako par novosti.

M. M.

Narodno kazališče v Osljeku je izdalo tiskano poročilo o sezoni 1922 — 23. ki je trajala od 2. septembra do 10. junija. Imelo so 295 predstav, 182 dramskih, 80 opernih, 66 operetnih in 28 baletnih ter nekaj koncertov in literarnih večerov z glasbo. Drama je uprizorila 7 novitet in 8 repriz 14 jugoslovanskih avtorjev ter 12 noritet in 9 repriz tujih avtorjev. Opera je uprizorila 1 domačo novost: Rožičkega „Eros in Psiha“, 4 slovanskih in 16 tujih oper, med njimi 3 novitete: Mozart „Figaro pirs“, Wagner „Zakleti Rolandec“ in Donizetti „Ljubavi napitke“. Med reprizami je bila tudi D'Albertova opera „Mrtev oči“. Opereta je imela 3 novitete in 5 repriz. Balet je uprizoril 5 baletov, med temi Glazunova „Noč u čarobnoj šumi“, Rimskega Korzakova „Indijska svedenica“ in Saint-Saensa „Smrtin ples“. Kapelni ka sta dva: ravnatelj Mirko Polič (Slovenec iz Trsta) in Leo Mirski Upravitelj ka sta bila Andr. Milčević in od 1. maja 1923 Mih. Marković.

Italijanska cenzura proti P. H. Sattnerju. Goriškemu „Pevskemu in glasbenemu društvu“ je italijanska cenzura zabranila izvajati P. H. Sattnerjevo kantato „V pepelnici noči“ na koncertu pri Sv. Luciji. Vzroki prepovedi so baje politični.

Ameriški natečaj za jugoslovanske kompozicije. Zveza hrvatskih pevskih društev v Chicagu v Ameriki je razpisala natečaj za 8 moških zborov. Nagrada za vsak poedini zbor znaša 5 tisoč jug. kron.

Masarykovi spisi v madžarsčini. Madžarski publicist dr. Bela Rey je predstavil celo vrsto Masarykovih spisov, med njimi tudi znamenito studijo „Rusija in Evropa“ na svoj jezik. Dela je založilo in izdalo podjetje „Globus“ v Košicah.

Rimski-Korzakov: „Zlati petelin“. Pred dobrim tednom dni se je na državnih operi v Berlinu vršila premiera znamenitega ruskega kompozita Rimskega-Korzakova opere „Zlati petelin“. V glavnih vlogah so poleg onega italijanskega tenorja nastopili samo ruski pevci. Glasbeni del opere je naštudiral dirigent Leo Blech, za inscenacijo v futurističnem slogu pa je poskrbel ruski slikar Čelčev.

Produkcija gojencev „Glasbene Akademije“ v Zagrebu. Od 21. do 24. junija so se v Zagrebu vršile javne produkcije gojencev tamošnje „Glasbene Akademije“. Najboljše uspehe so pokazali učenci instrumentalne šole, zlasti šole na klavirju in gosli. Z zadoščenjem beležimo poročila hrvatskih listov, da so se med gojenci odlikovali zlasti učenci našega rojaka, znanega pianista g. Cirila Ličarja.

„Veliki inkvizitor“

Ljubzenski roman iz najsmotnejše dobe človeške zgodovine. Prične izhajati v „Jutru“ v torek 10. t. m.

Naročniki in čitatelji, opozorite na to svoje znanje, da se lahko še pravčasno naroče na „Jutro“.

Osemdesetletnica Bleiweisovih „Novic“

Prve slovenske novine je začel izdajati Valentin Vodnik v Ljubljani dne 4. januarja 1797. pod imenom „Ljubljanske Novice“. Na žalost je list izhajal samo do leta 1800, in brez ostalih potem zopet več ko 40 let smo časnika. Jedva leta 1843 dne „5. maliga serpana“ (julija) smo dobili nov list: „Kmetijske in rokodelske novice. Na svetlobo dane od c. kr. kmetijske družbe. V red devane od Dohtarja Janeza Bleiweisa, ces. kralj. učenika zdravilstva. Natisnil in založil Jožef Blaznik.“

List je spretno urejevan in pisan. Prvi članek: „Kako se imajo naše kmetije popravljati, da bo prav?“ začne sledeče: „Ljubi kmetije! v svojih življenju toliko od kmetovskih poprav govoriti slišite, da bi se skoraj čuditi mogli, kako de je še mogoče, da se na tem ali umim kmetišu (gruntu) še kaj popraviti da, na katerim si je priden gospodar že trideset in več let prizadeval, svojo kmetijo popraviti, ako bi ne bile misli od teh reči tako različne in ko bi ne bilo tako različnih reči, ktere se popraviti dajo.“ Sledijo razni nasveti, celo opomini v verzih, kakor:

„Kmetu zemlja reče,
K'se mu delat noče:
Le obdelaj me,
Al' obdelam te!“

Ali n. pr. v 3. šte. kratke pouk pod naslovom „Nemški in kranjski cepci“. Kaj se od cepcev nam pišejo v naših novicah? bo marsikdo rekel in se muzal, misleč, da mu prazne reči in s praznimi

rečmi prazne besede v novicah ponujamo. Nas pa druga misel obhaja in upamo, da nam bote, ljubi kranjski kmetije prav dali, če bote tudi z nemškimi cepci mlattiti poskusili. Sledi opis nemškega cepca.

„Novice“ razpravljajo seveda o vsem in vsakemu so na razpolago. Tu najdemo gospodarske članke zraven pesmi, bohorično zraven galice (od 1844 - 1846) Koseskega zraven Prešerna, politiko zraven narodnega gospodarja, kmeta zraven obrtnika, živinozdravništvo poleg gramatike itd. Razne rubrike so: Kmetijstvo, rokodelstvo, povodke, pesmi, povesti domače, povesti vnanje, napoved bukev, zdravila za človeka, zdravila za živino, poduk razniga zapopadka, kratkečasnice, zmes, smertni list, ugajneke, žitni kup itd. Prva leta najdemo stalno rubriko: „Urno, kaj je noviga?“, kjer se poroča v sledečem stilu: „Kje so pa letas muhe ostale? Dozdej je le poredkama kaka viditi.“

Način poročanja naj pokaže sledeči „Dopis iz Celja“ v 19. šte. l. 1846 o priliki otvoritve železnice Maribor-Celje: „Kjer so pred enim letom še zeleni travniki in cvetoči verti bili, zdej kolodvor (Bahnhof) stoji, veličansko kot kakiga kneza poslopje, gre železnica (železna cesta), in hrumejo železni sloni, hlaponi (Lokomotiven) imenovani. Naj v tel zvezi takol dočam primer novičarjeve pesmi o „Pervi vožnji na železnici skoz slovensko zemljo“. Pesem začne sledeče strašno in navdušeno:

„Kakšni vrisk se širi iz daljine?
Kaj pomeni visokoleteč
Dim in hlap? Ali vihti dol od Sevr
Gota divlja nezmerna četa,
In markomanskih konj presilna versta,
Al' groznih Hunov črna gnusna truma?
Čuj drag Slovenec vris in piš,
Čuj hrum in šum, čuj silno ropotanje!
Pa ne prestraši se, — več zemlje tvoje,
Ki s kervjo je napolnjena predrag
Tvojih dedov, namakala ne b'
Človečja kri! To upamo v Boga.“

„Novice“ se že pred l. 1848. trudijo vzbujati narod k narodni zavesti, vendar je takrat v tem pogledu potrebna še precejšnja previdnost. Dovoljena so Kmetijski družbi za Kranjsko. Toda že v 4. številki objavljajo sledečo prošnjo: „Z veseljem na znanje damo, da se je zgodilo, kar smo vošili: namreč de so te novice ne samo v naši deželi, ampak tudi na Štajerskim, Koroskim, Oorškim, Terškim, Horvaškim in clo v Dalmaciji veliki prijatelji naše. — Ker so se novice tako v vse naše sosedne dežele razširile, vošimo, da bi naši prijatelji tudi iz teh dežel svoje skušnje, povesti iz njih selmov, oznanila svojih iznajdb, posebne porgodbe, novo natisnjene bukve ali knjižice itd. vediti dali. Z veseljem bomo vse v teh novicah na znanje dali in tako storili, da se bo v teh listih vse bralo, kar kmetijstvo in obertnost teh dežel utiče. To je, kar mi želimo!“

Ampak takratni rodoljubi so pod zastavo „kmetijstva in obertnosti“ opravljali nacionalno agitatorsko delo. L. 1845 se piše „Novicam k novemu letu iz Celovca: „Ko bi pričela bil. na perutice

inlet, bi k novemu letu Slovence povsod obiskal; bi vse kraje obletel, kjerkoli žive; bodi na Zili ali Dravi, na Savini ali Savi, na Muri ali Beli, na Pivki ali Ljubljanci, pri Koritnici ali Nadiži ali pa bilzo morja sliniga — povsod bi jim srečo vošil.“

List ima v začetku z jezikom velike težave. Samo nekaj primerov: Kemija je ločba; telegraf je daljnospišnik; pogorelska družba; istinga je kapital; železna cesta; hlacon - lokomotiva; denarna šparovka je hranilnica; žitni kup itd. V začetku so „Novice“ navezane na prevajanje raznih nemških spisov. Toda že leta 1844 čitamo v poročilu o občnem zboru Kmetijske družbe sledeče: „Rečeno je tudi bilo, da od vsih krajev znotraj več slovenskih dopisov in sestavkov pošiljajo, in nam ni treba veliko več iz družbo je jezika prestavljati. Več, ko trideset pisateljev, ki pišejo za naše Novice.“

Prva številka „Novic“ se je natisnila v 600 izvodih. L. 1844 ima list že 1062, l. 1846 že 1257 in l. 1847 že 1451 „deležnikov“ t. j. naročnikov. Tu niso všteti izvodni, ki so se pošiljali raznim drugim kmetijskim družbam in uradom. L. 1849 pa čitamo: „Od Novic je bilo povedano, da se njih prejemniki od leta do leta množijo, in de je že razlaga od vsih tečajev skupel skazala, da Novice od svojega začetka noter dozdej družbi niso ne eniga vinarja stroškov prizadale.“ L. 1848, ob prevratu, ki mu je sledila večja svoboda, osobito tudi v pogledu tiska, so Novice dobile nekaj konkurentov, a Bleiweis je skupno z Blaznikom prevzel že upeljani list v svojo last. To se mu je

mного zamerilo, a mnogi so trdili, da se je ta prenos izvršil celo na veliko materialno škodo Kmetijske družbe. Bleiweis na te napade ljuto odgovarja na občnem zboru Kmetijske družbe l. 1849 in v „Novicah“ l. 1850, ko je o stvari razpravljal celo neki dunajski list. Ravno tako ostro zavrača one, ki se hudujejo, da „Novice“ osobito po 1848. letu ne prinašajo samo gospodarske, nego tudi druge razprave, pred vsem seveda razprave narodnopolitične vsebine. Bleiweis pravi: „De Novice se niso nikdar s samim kmetijstvom in rokodelstvom pečale, ampak de so zraven tega vedno bile list za omiko in poduk ljudstva sloha. Česar pa tisti ne vedo, ki se pred suščam 1848 za slov. časopis še zmenili niso.“

„Kmetijske in rokodelske novice“ so izhajale do l. 1902. Na časnikarskem polju orale so ledino in so bile vodilni politični organ Slovencev, ko je bil Bleiweis, oče slovenskega naroda, na vrhuncu svoje slave. V kulturni in politični zgodovini Slovencev zavzemajo odlično morda danes celo v premlajo upoštevano mesto. Nastale in narod budile so takrat, ko je vsak redoljub v Sloveniji bil vse hi se je moral udeleževati na najraznovrstnejši polji narodnega dela. Bleiweis sam je tipčen za to dobo: Je zdravnik in živinozdravnik je profesor na medicinski in kirurški šoli, je profesor na poškovski šoli v Ljubljani, je novinar, je političar, je tajnik Kmetijske družbe, pisatelj gospodarskih in slovenskih knjig itd. „Novice“ so verna slika te dobe in mnogostanskih narodnih delavcev tistih dni.

Sokolstvo

Zlet župe Ljubljana I v Kamniku

Sokolska župa Ljubljana I, ki je ena najmočnejših sokolskih žup, je imela svoj župni zlet na Vidovdan in na praznik Petra in Pavla. Zlet se je vršil na najskrajnejši severni točki župnega teritorija v prijaznem Kamniku. Nestanovitno vreme in velika oddaljenost sta društva iz Dolenjske in Notranjske sta bili vzrok nekoliko manjši udeležbi, ki je pa bila vzlic temu častna za župo. Na Vidovdan ob 16. se je pričela župna tekma, ki se je vršila po novem tekmovalnem redu, veljavem za to župo. Tekmovalne vaje na orodju so bile izdane šele teden pred tekmo, vrhutega je moral vsak tekmovalec izvesti tudi prostovoljno vajo, ki jo je moral oddati napisano tik pred tekmo. Vsaka vaja se je znakovala s 20 točkami, vpoštevajoč izvedbo, vezavo, obvladavanje in eleganco. Ta način je oplašil marsikatero telovadca, da ni imel poguma vstopiti v tekmovalne vrste, zato so bili pri glasbi k tekmi pičili. — Moško tekmo je vodil župni načelnik br. Ambrožič, žensko župna načelnica sestra Cigojceva, sodniki in sodnice so bili vsi iz lastne župe. V višjem oddelku so tekmovali 4 člani, najboljši uspehe je dosegel br. Žabjak Jože, Ljubljana I. V srednjem oddelku je tekmovala ena vrsta Ljubljana II in 5 posameznikov iz Ljubljana I in Štepanja vas. Najboljši tekmovalce je bil Šturm Tine, Ljubljana II. — V nižjem oddelku sta se borili dve vrsti in 8 posameznikov. Zmagala je vrsta Ljubljana I, najboljši tekmovalce Dequal Drago, St. Vid nad Ljubljano.

Izmed članic je tekmovalo 11 v višjem in 4 v nižjem oddelku. V višjem oddelku je zmagala sestra Kavčič Mimi, Ljubljana I, v nižjem pa sestra Potnik Vera, Ljubljana I. Od moškega naraščaja je tekmovalo v višjem oddelku: 2 vrsti in 2 posameznika, prva vrsta je bila Ljubljana I, najboljši Godler Andrej, Ljubljana I; v nižjem oddelku pa 6 vrst, prva je bila vrsta Ljubljana I, najboljši pa Čibel Rudolf, Ljubljana II.

Za ženski naraščaj so bile določene samo tekme nižjega oddelka. Tekmovalo je 6 vrst in 6 posameznic, prvo mesto je doseglo društvo Ljubljana II, najboljša tekmovalka je bila Sever Mimi, Ljubljana II.

Dne 29. julija dopoldne so se vršile izkušnje vseh oddelkov za javno telovadbo. Popoldne ob dveh so se zbrali poleg telovadišča vsi oddelki in se formirali v lepo in številno povorko, ki je korakala po raznih ulicah mesta. Razen majhnega števila hiš so bile vse bogato okrašene z zastavami in ljudstvo je navdušeno pozdravljalo pestre čete, ki so v lepem redu korakale, obšipane od cvetja raz oken prijaznih Kamničanov. Pred društvenim domom se je stnila povorka in mestni župan br. starosta kamniškega sokolskega društva br. dr. Karba je pozdravil zbrano Sokolstvo v toplih besedah v imenu mesta in Sokolskega društva. Zahvalil se mu je župni starosta br. dr. Krejčl, povdarjajoč, da mora Sokolstvo razširjati svojo misel med narod in inteligenco, da bo s tem zasejalo jugoslovanske misli v vse slove našega ujedinjenega naroda.

Ob štirih popoldne so se vršila javna telovadba na lepem telovadišču, kjer sta bili zgrajeni dve veliki tribuni, ki sta bili popolnoma zasedeni od domačega in tujega občinstva. Nastopilo je 96 moškega naraščaja s prostimi vajami, ki so bile razen tretje vaje izvedene dobro. 100 deklet ženskega naraščaja je izvajalo vaje s trikotniki tudi dobro, le kaj je bilo deloma pomanjkljivo. Za temi je prišla moška deca, ki je izvedla pro-

ste vaje dokaj dobro, toda kritje je bilo tudi tu nepopolno. Najboljša izmed mladih je bila ženska deca s prostimi vajami. Izvedba, skladnost in kritje so odgovarjali starosti te mladine. Članice, bilo jih je čez 100, so predelale vaje s kiji prav dobro. Tudi nastop in razstop k tem vajam je bil lep in gladko izvršen. Dolga povelja za razstop in sestop naj bi se pri javnih nastopih skrajšala, so nepotrebna in motijo gledalca. Proste vaje članov (120) so bile dobre, pri četrtri pa je včasih kritje odpovedalo. Deč, ki je malo motil zlet ves dan, je toliko pomagal telovadno orodje, da je morala orodna telovadba izostati, kar je občinstvo jako obžalovalo.

Župni zlet je pokazal, da se Sokolska župa Ljubljana I vestno trudi s pravilnim telesnim vežbanjem vzgojiti disciplino in krepek telesni razvoj v vseh oddelkih svojih telovadcev.

Zlet Gorenjske župe v Radovljici

1. julija 1923.

Gorenjska sokolska župa, ki ima svoj sedež v Kranju in spada med najglavnejše župe, je imela svoj praznik v Radovljici, kjer je pokazala tehnično delo in napredek svojih društev, ki jih šteje 14. Zleta so se udeležila vsa župna društva v lepem številu članov in članic, naraščaj ni bil zastopan, ker prireditelj župa poseben naraščajev dan v Stražišču dne 5. avgusta ob priliki otvoritve sokolskega doma.

Po dolgotrajnem deževju je nastopil vendar zopet lep poletni dan. V čistem ozračju so se svetili vrhovi naših velikih, odeti z deviško odejo junjskega snega. Mesto je imelo praznično lice, iz mnogoterih hiš so plapolale zastave v pozdrav sokolskim gostom. Na gričku izven mesta v bližini sokolskega doma pa so grmeli v nedeljsko jutro rezki strelji topičev ter oznanjevali daljni okolici slovesen dan.

Zjutraj pred 6. uro je bilo že živahno na lepem telovadišču poleg še lepšega sokolskega doma, ki je ponos radovljskih Sokolov. Vršile so se župne tekme pod vodstvom župnega načelnika br. Ažmana. Tekmovalo je 7 vrst in 5 posameznikov v nižjem oddelku ter 2 vrsti in 7 posameznikov v srednjem oddelku članov ter 2 vrsti in 3 posameznice članic. Tekme so se udeležili večinoma novinci, kar kaže, da so si društva vzgojila mlade telovadce, z ozirom na to pa tekma ni bila na vrhuncu. Med tekmovalci pa so se pojavile dobre moči, ki bodo z vztrajno vežbo dosegle še lepe uspehe. V srednjem oddelku sta sledili vrsti Kranj in Radovljica, najboljši tekmovalce: Košnik Milan, Kranj; v nižjem oddelku je bil izid tekem vrst sledeči: Ziri, Kranj, Bled, Jesenice, Radovljica, Kranj, Mojastrana, najboljši Poljanšek Alojzij, Ziri. Pri članicah je bila prva vrsta iz Radovljice, druga iz Škofje Loke, najboljša tekmovalka: Pogačar Just, Radovljica. Zakaj niso tekmoval članice tudi iz ostalih društev, kakor Kranj, Tržič, Jesenice itd., nam ni jasno, gotovo pa ni pravilno, da so se močnejša društva izognila tekme.

Po prihodu dopoldanskih vlakov se je razvil izpred kolodvora skozi mesto na telovadišče lep sokolski sprevod na čelu mu sedem sokolskih praporov. Ko je dospela povorka na telovadišče so iz balkona na Sokolskem domu pozdravili Sokolstvo in občinstvo, ki se ga je zbralo lepo število, župni starosta br. dr. Šemrov, Savezni podstarosta br. Gangl in društveni starosta br. Špicar iz Radovljice. Vsi govorniki so v svojih nagovorih tolačili pomen sokolske misli za naš narod in utemeljili potrebo so-

komkega dela, zlasti v sedanjih časih, ko se povsod pojavljajo razdiralci narodnega in državnega ujedinjenja. Po sebnosti temperamentno je govoril br. Špicar, ki je v svojem govoru kazal na nasprotnike Sokolstva ter vzpodbujal navzoče na temeljito sokolsko vzgojo, ki zasleduje poleg telesne vzgoje tudi svobodo duha. — Sledilo so izkušnje za popoldansko javno telovadbo.

Popoldne ob 3. uri se je zbralo na telovadišču toliko domačega in tujega občinstva, da je bilo telovadišče popolnoma zasedeno. Pri javni telovadbi je nastopilo 132 članov in 98 članic s župnimi prostimi vajami. Izvežbanost obojih je bila dobra, le skladnost ni odgovarjala zahtevam, kar kaže, da društva niso zadostno enotno vadila vaj, oziroma da je bila dopoldanska izkušnja še prepošrna. Člani in članice iz Kranja so vadili Murnikovo jubilejne vaje, ki jih pa — žal — ne moremo pohvaliti, pokazale so mnogo premalo vežbanja. Na orodju je nastopilo 7 vrst, ki so izvajale nekatere lepe in celo vrhunske vaje. Nekaterim nesigurnim telovadcem bi svetovali: ne vadi veletoka, ako ga popojnoma ne obvladaš, saj so tudi druge vaje na drugo lepe, če so dobro izvedene. Posebej sta nastopili še dve vzornici vrsti, sestavljeni iz raznih župnih društev, in sicer na drugo in bradiji. Tu smo videli nekaj prav dobrih telovadcev, ki bodo sčasoma pri vztrajni vežbi dosegli še lepe uspehe. Prav lične in dobro izvedene so bile skupine na navpični lestvi. Izvajalo jih je Sokolsko društvo Jesenice pod vodstvom br. Buha. Da je pokazalo vsako župno društvo vsaj nekaj sličnega, kar lahko vadi tudi brez telovadnice, bi bil spored javne telovadbe še zanimivejši in pričal bi o delu posameznih društev. — Po končani telovadbi je razdelil br. župni načelnik društvom Kranj, Jesenice in Radovljica lipove vence, ki so si jih priborili pri tekmah na lanskem vesokolskem zletu v Ljubljani. Br. načelnik prosvetnega oddelka dr. Obersnel je v lepo zasnovanem govoru začrtal dva najbližja cilja, ki jih mora zasledovati prosvetno sokolsko delo, in sicer kulturno ujedinjenje ter skrb za brate preko meje. Opozarjal je članstvo na sokolske kreposti, med katerimi naj disciplina ne zavzema zadnjega mesta.

S tem je bil zaključen lepo uspeši župni zlet in razvila se je prijateljska zabava, pri kateri je neumorno vodstvala godba dravske divizije pod vodstvom kapelnika dr. Čerina, ki je tudi pri izkušnjah in javni telovadbi strokovnjak, sko spremljal s svojo godbo vse telovadne točke.

Jubilejna javna telovadba Sokola Ljubljana

Letos v septembru poteče 60 let, odkar se je ustanovilo v Ljubljani po češkem zgledu prvo Sokolsko društvo pod imenom Južni Sokol. Zato je tekoče leto jubilejno leto našega Sokolstva, v prvi vrsti slovenskega, pa tudi jugoslovanskega, zakaj iz tega matičnega društva se je rekrutiralo naše Sokolstvo in se razširjalo po naši zemlji.

Ljubljansko Sokolsko društvo je hotelo s svojim letošnjim nastopom (28. junija) pokazati razvoj telovadbe, ki se najbolje vidi v kompoziciji prostih vaj. Iz primitivnih sestav so se v teku 85 let, to je od leta 1888 pa do danes, razvile proste vaje v krasno kombinacije kompliciranih gibov, ki tvorijo v celoti poezijo in kompozicijo telesnih vaj. Pozicija leži v sestavi, kompozicija v ritmu, ki se točno sklada s kompozicijo godbe. Spored javnega nastopa je bil srečno sestavljen, tako da je nudil gledalcem zares pravi zgodovinski pregled, kako napredujemo v naših prostih vajah, ki so glede na sestavo in ritem slovanske posebnosti, zakaj v tem pogledu ni še do-

maj prekošli nas in Čeblov nbiše. Saj se pojavljajo po raznih mestih kole po metodi J. Dalorozaja, ki gojijo telovane vaje po gotovih principih estetike in ritmike ter individualizirajo posamezne gibe, vsvarjajoč z majhnim številom telovadcev in telovadki balet in ples ter sestave prostih vaj. Toda to so kole za izvoljence, ki se faktično posvetijo tej stroki, da si s tem služijo svoj kruh, oziroma vzgajajo majhno število ljubljencev. Naše sestave prostih vaj, ki mnogokrat prekašajo kombinacije teh sol pa so namenjene našemu narodu, in danes vadijo mnoga sokolska društva na kmetih dr. Murnikov »Napreje«. »Favata« itd. ter bodo vadili tudi novi »Carmen«, ki smo ga videli prikratk pri vidovdanskem javni telovadbi. To je estetična vzgoja telovna in človeka, ki bo polagoma prišla v naš narod.

Seveda ta naloga ni izvršena v teku desetih let, saj je to prvi rod, ki se vzgaja v tem pravcu. Brat dr. Murnik je, ki seje to seme v našo rodovito zemljo. V tem pogledu smo lahko ponosni nanj, zakaj samostojen je, in niti Čehi, ki so nam sicer v telesni vzgoji vzor, nimajo Murnika. On je vsvaril in do sedlej nadaljuje do smeri telesnih vaj v našem Sokolstvu, on je naš pesnik prostih vaj. Pri letošnji telovadbi nam je pokazal devet kompozicij, ki jasno pričajo napredek in razvoj v tej stroki.

Jubilejni nastop so otvorili starejši in mlajši člani ter izvajali po dve sestavi prostih vaj iz leta 1888, 1891, 1904, 1913 in 1922. Po šest do sedem telovadcev je izvajalo sestave iz navedenih let, in sicer prav dobro. V teh vrstah smo videli stare Sokole, ki so svojočasno nastopali pri javnih nastopih kot dobri telovadci, danes pa so kot sivolasi možje ponavljali vaje in vzbujali spomine na pretekle dni. Čast jim, ker pokazali so, da tudi starost ni ovira telovadbi, ki ima tudi zanje primerne vaje.

Za najstarejšimi so nastopili mlajši s »Naprejem« ter osvedočili velikanški napredek med nekdanjimi in sedanjimi vajami. »Napreje« je izvajal moški naraščaj s tako preciznostjo kakor svoje dni članstvo, ko smo mislili, da so te vaje seveda le za najboljši člane telovadce. Tudi v tem se je pokazal napredek.

Moška in ženska deca je nato nastopila s raznimi telovadnimi in razvedrilnimi igrami, ki so nazorno pred očmi duh sokolske evzgoje in pokazale tesno, prijateljske odnose, ki vežejo male Sokolice in Sokolice z njihovimi pozitivnimi vaditelji. Sledili so jim člani (50), ki so izvajali komplicirane jubilejne proste vaje br. Černeta, za njimi pa ženski naraščaj (40) z župnimi prostimi vajami, kompozicijo br. Murnika in ženskega vaditeljskega zbora. Izvajanje je bilo dobro. Nato je nastopila zopet moška deca z dobro izvajanimi skupinami, od katerih pa so bile morda nekatere malo pretežke. Prijeten vtis je naredil odhod, ki se je izvršil v teku, kakor tudi pri prvem nastopu dece. 40 članic je nato izvajalo slikovite in učinkovite Murnikove jubilejne vaje, kakor je nastopil zopet moški naraščaj (50) z župnimi prostimi vajami, ki jih je izvajal presenetljivo precizno in lepo in pokazal, da so utemeljene nade, ki jih stavi Sokolstvo nanj.

Pestro življenje je prinesel sledeči nastop članov, moškega in ženskega naraščaja skupaj 10 vrst, k orodni telovadbi, ki je pokazala, kako lepe uspehe dosega društvo tudi v tej panogi telovadbe. 50 članov in članic je nato nastopilo k lepi Murnikovi pesnitvi: jubilejne skupne proste vaje. Želi so s svojo skoro brezhibno izvedbo buren aplavz, ravno tako kakor za njimi 9 naraščajnikov z vajami (tudi Murnikovimi) na koracnico iz »Carmen«, izvajanimi v hitrem tempu in v veliki preciznosti. Prisrčne in mične, a tudi s telovadnega vidika uspešne so bile vaje s snežnimi kepami, ki jih je

izvajalo 9 članic. Kar prehitro jih je bilo konec. Ker je morala vsled vremenskih nepravil, ki so onemogočile skušnje, trditi nastopajočega mraka odpasti zaključna skupina vseh oddelkov, so tvorile zaključni nastop trikratne vaje članov na treh bradijah, ki so tudi splošno ugajale.

Javna telovadba delavskih skupin v Mariboru

O sunanju poteku 11. vasedelavskega zleta v Mariboru smo že poročali. Tu podajemo izpod peresa telovadnega strokovnjaka še poročilo o telovadnem nastopu, kateremu je prisostvovalo popoldne na ljudskem vrtu več tisoč občinstva. Telovadci in telovadkinje so bili iz vseh krajev Slovenije. Zastopana je bila tudi Delavska telovadna enota iz Češkoslovaške, ni pa bilo udeležencev iz Hrvaške in Srbije.

Pri prvi točki (proste vaje moške dece; 38) je bil nastop vzlic enostavnosti ponesrečen radi slabih vodnikov. Tudi izvajanje nekaterih vaj so bila ponesrečena posebej prve. Razni vaditelji se isto vajo različno navežbali; štetje največkrat ni bilo v taktu z godbo. Pri skupinskih prostih vajah šestih trojic moškega naraščaja »Vesna« iz Zagorja, sta miren, siguren nastop dečkov in lepo izvajanje na godbo napravila najboljši vtis od vsega sporeda.

Proste vaje članic (62, kraj belomorski) deloma precej dobro izvajane; da so pa večkrat prešle iz takta v neskladnost, so bili krivi predvsem oni vaditelji, ki so stoji poleg njih glasno šteli takt, a največkrat vsak v drugem tempu. Nato so nastopile še članice v drugačnih telovadnih krogih (rdeče jope in rute, temna krila) okrog 40 s istimi vajami. Nastop k vajam in odkorakanje s telovadišča mučno dolgotrajno, pri vseh oddelkih enako.

Proste vaje članov (okrog 100): pri telovadcih precej dobre volje za strumno izvajanje; neenakomerno štetje takta s strani vaditeljev je zopet zakrivilo neskladnost in deloma slabo razpoloženje telovadcev, ki niso vzdržali najboljših disciplin. Pri zadnji vaji je zakrivila godba zmešnjavo, ker je prehitro končala, ravno ko so bili telovadci obrnjeni v nasprotno smer. Zopet dolgotrajno odkorakanje posameznikov s telovadišča.

Orodna telovadba članov: Nekateri vrste s najboljšim materialom krepkih telovadcev, ki so izvajali precej težkih, skoroda vrhunskih vaj, le žal da sestava posameznih vaj ni bila lična. V prvi vrsti je bilo pa pogrešati elegantnih gibov, nakar se odločno polaga veliko premalo važnosti. Vsaka vrsta je zaključila redno telovadbo z majhno skupino, ki so bile dokaj lično sestavljene in so se nekatere dobro posrečile. Nato so prikoralake vrste članic in novih članov, ki so bili dosti slabši telovadci od prejšnjih, kar je povzročilo desinteresanost med publiko. Pač pa so članice izzvale veliko pozornost ter so izvajale vaje na orodju dokaj strumno. Posameznice so dosegle celo uspehi srednje dobrih možkih telovadcev in izvajale članicam neprimerne vaje, deloma celo kvarne ženskemu telesu. Konec orodne telovadbe neenoten; kadar je kaka vrsta končala vadbo, je pač odkorakala ne oziroma se na druge vrste.

Reditelji valed velikega števila niso mogli vzdržati reda. Neenoten nastop k telovadbi, nekratno menjavanje vrst, zbežanost, prerakanje vaditeljev, postajanje raznih telovadcev in telovadki med občinstvom, ki je bilo raztreseno po telovadišču za časa njih odmor, vse to je pokazalo, da je treba še uvesti med njihove vrste mnogo reda in discipline.

Ko bi danes pred 80 leti nekdo rekel Bleiweis in njegovim prijateljem, da bo po 80 letih izhajalo že okroglo 100 slovenskih listov, oni bi ga bili smatrali najmanj za fantasta in neresnega človeka. Ako pa bi bil takrat kdo dejal, da bo Slovenci po 80 letih svobodni, rečen nemškega Jarma in da baš »Novice« v tem pravcu prve gradijo pot? Odgovor bi se mu morda isto, kar bi se danes zgodilo človeku, ki bi n. pr. dejal da bomo Slovenci čez nadaljnjih 80 let imeli s Srbi in Hrvti skupen jezik.

Jubilej Bleiweisovih »Novic« je jubilej narodnega dela, je jubilej vseh onih, ki razmišljajo, delajo in trpe za boljše bodočnost naroda. — J—n.

Prvi slovenski novinski program

«Oznanilo»

s katerim so »Novice« prvič »na svetlobo« stopile, je pisano v bohorici in se glasi tako-le:

»Učenosti, umetnosti in znanjenja so se v kratkih letih tako razširile, da kdor koli z njimi napreje ne hiti, ne posnema, kar so drugi koristnega znanjdi, ampak se terdovratno stariga derži, gre rako-vo pot, vsaki dan mejn zna, se v zdaj-šnjih obrazih sveta ne znajde, v sredi svojih rojakov, znancov in prijateljev si neznan ptuj deželec zdi, in si ne more nikakor pomagati.

Zlasti krajskim kmetom in rokodelcam, kateri se ptulji jezikov niso učili, se tako godi. Kar vidijo, slišijo ali berejo, znajo posnemati, toda malo, ker ti po redkim zvunaj dežele grejo, in malo berejo, ker ptulji jezikov ne razumijo. In

v krajskim jezikom zvmati molitvic nič pisaniga ni. Zlasti te izznanič z vsim, kar so učenosti in umetnosti njim koristniga znanjdi, jim pokazati in jih napeljati, kako se z nar majnjim perzadjanjem vsako delo opravi, kako in kje znajo svoj perdelk s pridam v dnu spravit, kako in kje znajo za se potrebne reči, to je orodje, živež, obleko in t. d. po cenil si previditi, kako verte obdelavati, — drevje ravnati, saditi, čediti, in cepiti, kako čelice, židne gosence (svilopreke), domačo živino in perotno ravnati, sploh jim pot kazati, po kateri hodivši bojo brez velikega perzadjanja shajali, sebi in svoji družini bolj ohlapno življenje prvočiti zamogli, — kmete in rokodelce opomniti nemarnost, nerodnost in škodljivih navad, ktere njih stan nar več grend, jim navod dati, kako znajo svoje zdravje, ta nar več dar božji perhraniti, in si miko življenje dolgo obvarvati, je namene teh novic. Kmetovske in rokodelske djanja, ktere se v drugih deželah drugači, kakor per nas opravljajo, bodo razsojene, koristne nasvetvane, mejn koristne odsvetvane. Nove znanjenja bodo ročno oznanjena, pa tudi razsojene, če so posnemanja vredne ali ne.

Kmetijske in rokodelske v slovenskim natisnene bukve (knjige) bodo zvesto pregledane, in njih vrednost pošteno predvarjena. Vse vikši postavbe in povelja kmetijstvo in rokodelstvo zadevajoče, tudi oznanila v teh rečeh bodo tukaj razglasene.

Skerbno si želi vsakikriti Krajnece poznati svojo deželo, se izznanič z imenitnimi rojaki, in zvedeti imenitne prigodke svojih sprednikov. Te želje zpolniti bo posebna skerb naša.

Za sklep bo nasledval žitni kup vsakiga tjezna v Ljubljani ino v Kraju.

Iz tega zapodpaka je lahko spoznati namen, cilj in konc teh novic, namreč poduk in napeljevanje kmetvavcov in obrtnikov ali rokodelcov si svoj stan kolikor je mogoče zboljšati; ne pa dobič-ke z njimi iskati, pa tudi ne samo krajšine učiti, ali krajnski jezik čistiti. V pomankanj krajnskih besedi si bomo enako Rimcam, Nemcam, tudi Čeham, Rusam, Poljakam ptuje besede sposodili. Zatorej bo njih kup prav nizek, pa tudi ne bode mogoče perjaznim pomagavcam truda obilno plačvati, ampak c. k. družba krajnskih kmetvavcov, ktera se je pogojenja teh novic lotila, in njih spečanje nase vzela, ima vse upanje do svojih čistih deležnikov, kterim poboljšanje stanu kmetvavcov in obrtnikov na seru leži, da ji bodo v vsim pripomogli, namenjen cilj doseči. Vsaka pomoč bo hvaležno vzeta, in po vrednosti z imenam pisarja natisnena.

Vsakiteri poduk v čistenu jezika ali v drugi reči nas bode razveselili, in nam za znaninje veljai, da se te novice prijaznih deležnikov razvesele.

Te novice pridejo vsake sredo na dveh četernih listih v Ljubljani na svitlo. Plačujejo se v pisarnici c. kr. kmetijske družbe v hiši 195 v Salendrovi ulici blizo Brega; za Ljubljano in za tiste, ki jih ne dobivajo po pošti, za celo leto z 2 fl. za pol leta z 1 fl.; prejemalec se pa pri natiskovavcu na Bregu Nr. 190. Po pošti veljajo za celo leto 2 fl. 30 kr., — za pol leta 1 fl. 15 kr. Po vsih c. k. — štah se znajo dobiti.

V Ljubljani, 5. Maliga Serpana 1843.

Počitniški dijaški tabori v Ameriki

V šolah Združenih držav trajajo počitnice mnogo dalje kot pri nas, namreč od 10. junija do konca septembra. V tem času pa živi velik del dijakov v počitniških taborih, ki so prav hvalevredna naprava in bi se ustanovitve enakih taborov z veliko koristjo mogel lotiti tudi naš tako agilni Farijalni Savez.

V pariškem »Figaro« opisuje francoska mati te ameriške tabore, v katerih je imela svoje otroke in pravi, naj bi se enaki tabori tudi ustanovili v Franciji.

Obstoja več vrst taborov za otroke, od dragega, rafinirano opremljenega, do brezplačnega, ki ga vzdržujejo dobrodelni zavodi. Toda princip vseh je isti. Gre za to, da živi skupina otrok na prostem v dobi dveh tednov do dveh mesecev; v katerem času spak pod streho, samo če so bolni. Tako žive osvobodeni vsega, kar jih stiska v mestu, a vendar pod strogim disciplino.

Prostor vsakega tabora, bodisi da je kupljen ali pa samo najet, je tako izbran, da vedno leži ob vodi, ob jezeru, morju ali velikih reki, kajti plavanje se goji velik del dneva. Razlikujemo gorske tabore in nižinske tabore. Navadno se stavijo v malo obljudene kraje, pa vendar tako, da niso predaleč od kake človeške naselbine. Izberejo zračen in suh prostor, ki ga lahko pripravijo, če mogoče, s senco, a brez vlage. Na najbolj pripravnem mestu postavijo šotore včasih enega poleg drugega v razdalji nar metrov, včasih daleč narazen.

raztreseno po gozdu. Ti šotori iz lesenih tal, ki so približno šestdeset centimetrov nad zemljo; okoli so zabite palice, ki drže streho iz platna. Streha je vedno odprta, izveniš če dežuje. Včasih se zgodi, da se otroci zjutraj prebude premočeni do kože na mokrih blazinicah; v svojem težkem, zdravem spancu niso čutili dežja. Ne bojte se zanje, eden ali drugi dobi paš nahod, kakor bi ga bil dobil tudi doma v sobi, če je slabo vreme.

Trije ali štiri otroci spé v enem šotoru. Na palicah so pritrjeni klini, kamor se obešajo obleke. Kovčeg vsakega taborjana je pod njegovo posteljo. V kotu šotora je par zabojev, kjer se hranj naj potrebnejše orodje in toaletni predmeti. Umirajo se pa taborjani v jezeru ali morju.

V sredi tabora je par koč, predvsem zaloga delikates, šokolade, vezi za čevlje in drugih malih vsakdanjih potrebščin, potem pa kuhinja in čloas, pokrit prostor, kjer se zbirajo zvečer in oh dežju; tu so klavir, fonograf in trofeje, ki so jih pustile razne generacije. Ondi pojo, plešejo, igrajo gledališke igre, sprejemajo razne goste in prebivalce sedanjih taborov.

Vsak tabor ima razen ravnatelja tudi zdravnika in usmiljenko.

Dan je razdeljen takole:

7. ura: Budnica s trobento, pet minut prostih vaj, skok v vodo, umivanje, toaleta.

7. ura 30 minut: Zajutrek (sadej, jajca, močnata jed, mleko ali kakao, kruh, sirovo maslo, marmelada). Oznanitev podrobneje razporeda za celi dan.

8. ura 15 minut: Snaženje in urešev

Biseri

Dragocen nakit so biseri in vendar o njih nastanek prav malo vemo. Navadno se smatra samo one školjke za tvorilke biserov, ki izločajo debelo biserno plast, takozvano biserno matice na notranjo stran školjčne lupine. Znan je sladkovodni biserni škrlat; pri Borovnici je našel župnik Robič celo v ledvičnem škrlatu lep biser; najbolj pa je znana prava bisernica iz indijskega Tihega oceana. Ali ne samo v teh školjkah so našli bisere. Marsikaj dobro ve, da je našel biser pri zavijanju ostrig. In celo v poljih n. pr. pri žigrasu, kotoču, voku in pri glavonožcu brodniku so našli bisere.

Barva biserov je vedno enaka barvi biserne matice. Nekateri biseri so rožnati, drugi vijoličasti, nekateri izgledajo kot alabaster itd.

Truplo školjke pregrinja s hrbita viseči dvokrpi plošček, gabanica, ki izloča na zunanji strani lupini. Vsled izločenja tankih plasti biserne matice se školjčina lupina debeli. V prerezu vidimo da se toji taka lupina iz treh plasti: iz notranje biserne matice, srednje porcelanaste plasti in konjaste zunanje kožice. V prostoru med plaščem in lupino pa je ravno kraj, kjer se navadno tvorijo biseri. Vsak biser ima eno ali več jeder; okoli teh so koncentrično naložene tanke plasti. Trdi so biseri kakor apnenec ali celo jedovec.

Raztopljen v razredčenih kislinah obravna biseri navadno prvotno obliko, ker se v kislini raztopijo le apnenec, erganska osnova pa ostane. Ker je biserno jedro začetek tvorbe bisera, se nehoti vprašamo, iz česa je to jedro in kako je prišlo na to mesto. Enostavno nam pojasni to ta-le slučaj:

Skoti navrtano lupino školjke se je to plaščka potisnilo majhno telesce in luknjica lupine se je potem zamašila, ali pa je bilo potisnjeno tako telesce, majhno zrnce, kar s robu školjke v školjčno odprtino med plaščem in lupino. V obeh slučajih je plašček izločil toliko biserne matice, da je to telesce popolnoma pokrila in ga obenem uklenila v sestavi plasti, ki pokriva notranjo stran školjčne lupine — torej prav tako, kakor najdemo to pri biserih, ki so nastali brez umetnega posredovanja.

V slučaju, da pride po naključju v prostor med plaščem in lupino kaka žival, ca. čvrstek, majhna ribica ali hrošček, se ji zgodi tako, kakor omenjenemu zrncu. Na ta način tvorijo lahko najbolj neznan čvrstek začetek dragocenega bisera in je po svoji nesrečni smrti pokopan v prekrasnem bisernem grobu. Poleg teh na lupino priradi biserov pa se tvorijo še prosti; t. j. taki, ki so nastali na ta način, da je prišlo kako telesce v dotik s plaščkom, katerega je slučajno odela povrhnja kožica. Povrhnja plaščkova kožica, ki je tvorila okoli telesa nekako vrečko, je izločala biserno matice ter nalagala plast na plast, jedro, katero je tvorilo ono zrnce, je zraslo na ta način v velik biser.

Starejši raziskovalci so mislili, da so povzročitelji teh prostih biserov v povrhnji kožici plaščke samo zajedalke, to je živali, ki se hranijo na račun svojega gostitelja s njegovim telesom. Novejši prirodopisci pa so mnenja, da so ta telesca, ki pomenijo začetek in tvorijo jedro bisera, drobna rumena zrnca, nastala v plaščku samem. Ta telesca romajo na površino plaščke in imajo prvotno nalogo sodelovati pri tvorbi rojenaste prevlake školjčne lupine. To je ugotovljeno za sladkovodne, isto velja pa tudi za morske školjke.

Pri sadnjih so nekateri raziskovalci v

vanje šotorov. Vsakdo uredi svojo posteljo. Zahtevajo najstrožjo skrbnost. Šotore se pregledajo vsak dan, kovčgi in njih vsebino dvakrat na teden.

9. ura 15 minut: Določ, ponavljanje gredmetov za one, ki so se slabo učili med letom; naravoslovni, umetniški izdelki, glas, sport.

12. ura 30 minut: Kosilo (meso ali riba, dve prikuhi, salata, poudelci, mleko, kruh, sirovo maslo in marmelada, poljubno na razpolago).

1. do 2. ura: Počivanje ali siesta. Vse v šotorih, absoluten molk.

2. ura 30 minut: Sport, organizirane igre.

4. ali 5. ura: Plavanje, izleti v okolici.

6. ura: Lahka večerja (juha, jajca, zelenjava, prikuski).

7. ura: Igre, čitanje, pisanje pisem, godba, ples itd.

9. ura 30 minut: Znamenje s fanfaro za počitek.

4. ura 30 minut: Inspekcija ravnatelja.

Obleka je zelo enostavna. Deklice imajo mornariško bluzo, ki je prav za prav uniforma vseh ameriških dijakin, in zelo široke nagubane hlače do kolen. Vsak tabor ima kravato druge barve pod ovratnikom. Dečki nosijo košuljo iz sivga ali kaki flanelo, zelo kratke hlače, v hudi vročini pa lahko majo brez rokavov in gole noge v nizkih čevljih s kavčukastimi podplatmi.

Najlepše prijateljstvo in složnost vlada v taboru.

Ne bi morda Ferijski Savez skušal napraviti kaj enakega tudi pri nas? Petkobe gotovo ne bi bile nemomostljive.

romelci dognali, da so zajedalke vzrok tvorbe biserov. V poštev prihajajo zajedki nekaterih črvov sesačev in pa kre gotovih traku. Zanimivo je n. pr. v enem slučaju, da doseže tak črv sesač kot zajedalka školjke klapavice spolno zrelost v posebnih vrstah rac. nasledstvo najbe pa potem v klapavici svojo dragoceno biserno rakvo kot zajedalka. To pa seveda zopet pod gotovimi pogoji. Tak sesač lahko v prihodnjem poletju s proizvajanjem gotovih sokov omehta svoj ovoj, biser, in pri leze iz njega. Ali, kakor je ta črvček zajedalka v školjki, tako se zajedka truplo tega zopet druga zajedalka tresevka, enostanična praživalica, ki se hrani na račun sesačevega telesa in s tem onemogoči vstajenje iz bisernega groba. Če pa tak sesač se pri leze iz svoje biserne rakve, postane to novo jedro našega bisera. Da, celo črvčki ostanki izmenjave snovi morejo služiti kot začetek našega bisera. V splošnem lahko rečemo, da nastane pravi biser bodisi, da ga povzroči živo bitje ali mrtvo neorgansko telesce tako, da nastane vsled pomanjkanja prostora med lupino in plaščkom v slednjem pod zrncom ali živalic majhna odprtina, katere rob se zgoraj zoži ter ustvari tako malo biserno vrečko, ki izloči okoli telesa biserno matice.

Opisani prosti biser pa je lahko naknadno pritisnjen na steno lupine, zračen s njo.

Stevilo in lepota biserov je pri istih množinah školjk lahko prav različna. V sladkovodnih bisernicah je včasih komaj v vsaki stoti školjki biser. Vešči lokalci biserov živale že pri naši robni odprtini spoznajo, ali je v školjki biser ali ne. Vajno je, da se obrani pri iskanju biserov kolikor mogoče veliko živali pri življenju, ker se misli, da se začne tvoriti biseri čele s tretjim letom starosti in da se to stopnjuje do sedmega leta.

Modern način iskanja biserov pa je röntgeniziranje školjk. S tem pripomočkom se biseri razkrije že od zunaj.

Fr. Kosi.

Mesto goljšav

To je mesto Kokand v Turkestanu, kjer so vsi ljudje goljšavi (krofasti). Spredaj na grlu imajo velik izrastek v obliki hrške. Dosedaj so zaman iskali vzroke te epidemije, radi katere so prebivalci mesta Kokanda podobni pelikanom, ki imajo istotako veliko goljšo. Sicer pa je dežela popolnoma zdrava in drugih boleznih takorekoč ni. Potoki, ki prihajajo iz bližnjih planin, so sicer jako bistri, vendar pa se splošno domneva, da povzročajo oni to grdo bolezen. Kajti v svetovni vojni so vojaki, ki so se nahajali v turkestanških garnizijah, istotako pričeli dobivati goljšje in so jih morali radi tega kmalu premestiti.

Prebivalci Kokanda, kakor smo že rekli, ne boleha jo na drugih boleznih, na goljšje pa so se že tako navadili, da jih sploh več ne opazijo. Samo goljšav človek se jim zdi popolnoma normalen. In ako ostane med njimi, pa ne dobi te bolezni, potem smatrajo, da ta človek ni popolnoma zdrav. V naših krajih je, kakor znano, največ goljšavih ljudi na Koroskem.

× Mala loterija v Avstriji se opusti. Dunajska vlada se bavi z idejo ukinitve male loterije, katero naj v bodočnosti zamenja velika (razredna) loterija.

× Zakaj ženske ljubijo? Neki francoski etnograf je sestavil zelo zanimiv popis razlogov, ki igrajo odločilno vlogo v ljubezni žensk različnih narodnosti. Po njegovih opazovanjih ljublj Italijanka radi svojega temperamenta, Španka radi zabave, Nemka radi zdrave seksualnosti, Rusinja radi bolesterne pohote, orijentalca iz navade, Avstrijka iz veselja nad koketiranjem, Holandka iz čuta dolžnosti, Angležinja iz razloga higijene, Kreolka iz instinkta, Amerikanka iz navličnosti, a Parizanka iz radovednosti. O Jugoslovankah ta učenjak ne govori, ker jih menda še ni preštudiral.

× Smrtna ponesrečenja vsled avtomobilov. V Zedinjenih državah Severoameriških so sestavili statistiko smrti njih nesreč, ki so jih povzročile vožnje z avtomobilom. Predstojniki zdravstvenih uradov 60 mest, ki imajo nad 25.000 prebivalcev, so poslali poročila, glasom katerih je v letu 1922 smrtno ponesrečilo na voznih v avtomobilu 14.000 oseb, za 1600 več kakor v letu 1921. Izza leta 1915 se je število avtomobilov v Zedinjenih državah popetilo, število smrtnih ponesrečenj pa samo podvojilo.

× Kako si pomagajo alkohola žejni Amerikanci. Ker je vlada severoameriških držav prepovedala proizvodnjo in prodajo alkoholnih pijač, zapadajo nekateri Amerikanci težki melanholiji, drugi si pomagajo kakor morejo, se vozijo na meksikansko mejo, kjer so nastale velikanske pivnice za žejne Amerikance, neki ljubitelji mešanih pijač, ki jim pravijo »cocktaili« in ki jih poznamo tudi mi Jugoslovani iz naših barov, je pa inercial v dnevniki: »Gospod, ki ima steklenico vermuta, bi bil izredno sročen, če bi se mogel spoznat z damo, ki ima dve steklenici brinovca. Namen: cocktaili« — Včasih smo čitali med malimi razglasi, da se išče »sorodne duše«, moderni čas in stroga zakonodaja v najnaprednejši državi pa sta povzročila, da se išče sorodne — steklenice!

Padec nemške marke — posledica okupacije Poruhrja

Nemška marka je najslabša valuta v zapadni Evropi. Ne le avstrijska krona, temveč tudi poljska marka, ki je v zadnjem času istotako padla za okoli 50 %, notirata višje nego nemška marka. Edino le rubelj, ki je pa že prenehal biti mednarodno plačilno sredstvo, stoji pod nemško marko.

Padec nemške valute je močno pretresel poslovne kroge. Pred pol leta je spadala nemška marka še med valute, ki bi se dale sanirati, danes pa je sanacija nemške marke kot take izključena. V najboljšem slučaju se lahko reši par procentov te valute.

Meseca januarja t. l. so zasedli Francozi poruhrsko ozemlje ter s tem odrezali Nemčiji glavno žilo, po kateri je dobivala premog in železo. To dejstvo je nemško gospodarstvo močno pretreslo, ker so se morala nešteta podjetja, ki so dotlej dobavljala premog iz Poruhrja, obrniti na Anglijo ter ga plačala v funtih. Plačilna bilanca Nemčije je na ta način seveda trpela.

Vendar se plačilna bilanca ni v toliki meri poslabšala, da bi bil sedanji katastrofalni padec nemške marke samo iz tega vzroka opravičljiv. Pred pol leta se je dobilo za 1 dolar kakih 3000 mark, sedaj pa že 150.000. Ta padec so po večini povzročili politični in ne gospodarski momenti. Francija je zasedla meseca januarja poruhrsko ozemlje, — takoj nato, meseca februarja, pa je sledil prvi katastrofalni padec marke. Nemčija, oficijelna in neoficijelna, je začela podpirati pasivno rezistenco v Poruhrju. Vse politično delovanje Nemčije je bilo vamerjeno v pravcu, da se pasivna rezistenca poruhrskega prebivalstva okrepi in poveča. Kulturna in strokovna društva po celi Nemčiji so razvila agitacijo za moralno in materialno pomoč tega prebivalstva. Nemško časopisje javno priznava, da se bje v Poruhrju nekrvavi boj, ki je pa za Nemčijo ravno takega pomena, kakor krvava svetovna vojna. Ako bi Nemčija prisilila Francijo potom te pasivne rezistenco, da opusti okupacijo, bi bilo potem jasno, da Francija ne more priti do vojne odškodnine drugače, nego potom sporazuma z Nemčijo, kar bi seveda pomenilo za Francijo velik polom. Na Nemškem pa dobro vedo, da ne more poruhrsko prebivalstvo dolgo časa vztrajati v pasivni rezistenci, gotovo ne tako dolgo kakor Francija v svoji ofenzivi. Radi tega silijo Nemci z vsimi sredstvi v definitivno rešitev reparacijskega vprašanja ter snubijo Anglijo, naj jim pomaga. Predočujejo ji nevarnost, ki ji baje preti v slučaju, da bi Francija odbržala Poruhrje, ker bi bila ta potem največji producent železa in premoga v Evropi.

Nemčija se dobro zaveda, da je sedanja poruhrska bitka zadnja velika bitka, ki jo bje napram Franciji. Vse tuji dobro, da velja za Francijo »čas dobljen, vse dobljeno«. Radi tega je vrgla v ta nekrvavi boj vsa orožja, ki jih še ima, med njimi tudi svojo valuto. Nemška vlada je pustila, da je njena valuta propadla samo radi tega, da bi mogla zunanjemu svetu pokazati, da nemško gospodarstvo neminovno propade, ako izgubi Poruhrje. Pretečeno soboto je sicer navidezno poskušala Cunovala zaustaviti padec marke. Izdala je naredbo, po kateri so se smele prodajati devize in valute samo na ta način, da je prodajalec jutraj do 11. ure dal banki nalogo, naj proda njegove devize, odnosno valute po sklepem kursu berlinske borze. Popoldne po zaključku berlinske borze, se je pa izvedelo za kurz, po katerem so bile devize, odnosno valute prodane.

Na navedba pa je bila samo pljusek v vodo in je ostala brez učinka, ker ni bila izvedena z znano nemško strogostjo. Dokler ne bo poruhrsko in sploh reparacijsko vprašanje rešeno, se ne bo nemška vlada spravila z resnimi ukrepi na sanacijo svoje valute. Sedanji katastrofalni padec nemške marke ima torej svoj izvor v političnih momentih. Ko bo enkrat politična situacija razjašnjena, bo sledila težka pot gospodarske sanacije. Nikakor pa ni pričakovati, da bi se vrnila marka na stališče, kakor ga je imela pred poruhrsko akcijo. Na drugi strani pa je tudi gotovo, da sedanji nizki kurs marke ne odgovarja gospodarski moči nemškega gospodarstva.

Na navedba pa je bila samo pljusek v vodo in je ostala brez učinka, ker ni bila izvedena z znano nemško strogostjo. Dokler ne bo poruhrsko in sploh reparacijsko vprašanje rešeno, se ne bo nemška vlada spravila z resnimi ukrepi na sanacijo svoje valute. Sedanji katastrofalni padec nemške marke ima torej svoj izvor v političnih momentih. Ko bo enkrat politična situacija razjašnjena, bo sledila težka pot gospodarske sanacije. Nikakor pa ni pričakovati, da bi se vrnila marka na stališče, kakor ga je imela pred poruhrsko akcijo. Na drugi strani pa je tudi gotovo, da sedanji nizki kurs marke ne odgovarja gospodarski moči nemškega gospodarstva.

Na navedba pa je bila samo pljusek v vodo in je ostala brez učinka, ker ni bila izvedena z znano nemško strogostjo. Dokler ne bo poruhrsko in sploh reparacijsko vprašanje rešeno, se ne bo nemška vlada spravila z resnimi ukrepi na sanacijo svoje valute. Sedanji katastrofalni padec nemške marke ima torej svoj izvor v političnih momentih. Ko bo enkrat politična situacija razjašnjena, bo sledila težka pot gospodarske sanacije. Nikakor pa ni pričakovati, da bi se vrnila marka na stališče, kakor ga je imela pred poruhrsko akcijo. Na drugi strani pa je tudi gotovo, da sedanji nizki kurs marke ne odgovarja gospodarski moči nemškega gospodarstva.

Na navedba pa je bila samo pljusek v vodo in je ostala brez učinka, ker ni bila izvedena z znano nemško strogostjo. Dokler ne bo poruhrsko in sploh reparacijsko vprašanje rešeno, se ne bo nemška vlada spravila z resnimi ukrepi na sanacijo svoje valute. Sedanji katastrofalni padec nemške marke ima torej svoj izvor v političnih momentih. Ko bo enkrat politična situacija razjašnjena, bo sledila težka pot gospodarske sanacije. Nikakor pa ni pričakovati, da bi se vrnila marka na stališče, kakor ga je imela pred poruhrsko akcijo. Na drugi strani pa je tudi gotovo, da sedanji nizki kurs marke ne odgovarja gospodarski moči nemškega gospodarstva.

Na navedba pa je bila samo pljusek v vodo in je ostala brez učinka, ker ni bila izvedena z znano nemško strogostjo. Dokler ne bo poruhrsko in sploh reparacijsko vprašanje rešeno, se ne bo nemška vlada spravila z resnimi ukrepi na sanacijo svoje valute. Sedanji katastrofalni padec nemške marke ima torej svoj izvor v političnih momentih. Ko bo enkrat politična situacija razjašnjena, bo sledila težka pot gospodarske sanacije. Nikakor pa ni pričakovati, da bi se vrnila marka na stališče, kakor ga je imela pred poruhrsko akcijo. Na drugi strani pa je tudi gotovo, da sedanji nizki kurs marke ne odgovarja gospodarski moči nemškega gospodarstva.

Na navedba pa je bila samo pljusek v vodo in je ostala brez učinka, ker ni bila izvedena z znano nemško strogostjo. Dokler ne bo poruhrsko in sploh reparacijsko vprašanje rešeno, se ne bo nemška vlada spravila z resnimi ukrepi na sanacijo svoje valute. Sedanji katastrofalni padec nemške marke ima torej svoj izvor v političnih momentih. Ko bo enkrat politična situacija razjašnjena, bo sledila težka pot gospodarske sanacije. Nikakor pa ni pričakovati, da bi se vrnila marka na stališče, kakor ga je imela pred poruhrsko akcijo. Na drugi strani pa je tudi gotovo, da sedanji nizki kurs marke ne odgovarja gospodarski moči nemškega gospodarstva.

Na navedba pa je bila samo pljusek v vodo in je ostala brez učinka, ker ni bila izvedena z znano nemško strogostjo. Dokler ne bo poruhrsko in sploh reparacijsko vprašanje rešeno, se ne bo nemška vlada spravila z resnimi ukrepi na sanacijo svoje valute. Sedanji katastrofalni padec nemške marke ima torej svoj izvor v političnih momentih. Ko bo enkrat politična situacija razjašnjena, bo sledila težka pot gospodarske sanacije. Nikakor pa ni pričakovati, da bi se vrnila marka na stališče, kakor ga je imela pred poruhrsko akcijo. Na drugi strani pa je tudi gotovo, da sedanji nizki kurs marke ne odgovarja gospodarski moči nemškega gospodarstva.

Na navedba pa je bila samo pljusek v vodo in je ostala brez učinka, ker ni bila izvedena z znano nemško strogostjo. Dokler ne bo poruhrsko in sploh reparacijsko vprašanje rešeno, se ne bo nemška vlada spravila z resnimi ukrepi na sanacijo svoje valute. Sedanji katastrofalni padec nemške marke ima torej svoj izvor v političnih momentih. Ko bo enkrat politična situacija razjašnjena, bo sledila težka pot gospodarske sanacije. Nikakor pa ni pričakovati, da bi se vrnila marka na stališče, kakor ga je imela pred poruhrsko akcijo. Na drugi strani pa je tudi gotovo, da sedanji nizki kurs marke ne odgovarja gospodarski moči nemškega gospodarstva.

Na navedba pa je bila samo pljusek v vodo in je ostala brez učinka, ker ni bila izvedena z znano nemško strogostjo. Dokler ne bo poruhrsko in sploh reparacijsko vprašanje rešeno, se ne bo nemška vlada spravila z resnimi ukrepi na sanacijo svoje valute. Sedanji katastrofalni padec nemške marke ima torej svoj izvor v političnih momentih. Ko bo enkrat politična situacija razjašnjena, bo sledila težka pot gospodarske sanacije. Nikakor pa ni pričakovati, da bi se vrnila marka na stališče, kakor ga je imela pred poruhrsko akcijo. Na drugi strani pa je tudi gotovo, da sedanji nizki kurs marke ne odgovarja gospodarski moči nemškega gospodarstva.

Na navedba pa je bila samo pljusek v vodo in je ostala brez učinka, ker ni bila izvedena z znano nemško strogostjo. Dokler ne bo poruhrsko in sploh reparacijsko vprašanje rešeno, se ne bo nemška vlada spravila z resnimi ukrepi na sanacijo svoje valute. Sedanji katastrofalni padec nemške marke ima torej svoj izvor v političnih momentih. Ko bo enkrat politična situacija razjašnjena, bo sledila težka pot gospodarske sanacije. Nikakor pa ni pričakovati, da bi se vrnila marka na stališče, kakor ga je imela pred poruhrsko akcijo. Na drugi strani pa je tudi gotovo, da sedanji nizki kurs marke ne odgovarja gospodarski moči nemškega gospodarstva.

Na navedba pa je bila samo pljusek v vodo in je ostala brez učinka, ker ni bila izvedena z znano nemško strogostjo. Dokler ne bo poruhrsko in sploh reparacijsko vprašanje rešeno, se ne bo nemška vlada spravila z resnimi ukrepi na sanacijo svoje valute. Sedanji katastrofalni padec nemške marke ima torej svoj izvor v političnih momentih. Ko bo enkrat politična situacija razjašnjena, bo sledila težka pot gospodarske sanacije. Nikakor pa ni pričakovati, da bi se vrnila marka na stališče, kakor ga je imela pred poruhrsko akcijo. Na drugi strani pa je tudi gotovo, da sedanji nizki kurs marke ne odgovarja gospodarski moči nemškega gospodarstva.

Na navedba pa je bila samo pljusek v vodo in je ostala brez učinka, ker ni bila izvedena z znano nemško strogostjo. Dokler ne bo poruhrsko in sploh reparacijsko vprašanje rešeno, se ne bo nemška vlada spravila z resnimi ukrepi na sanacijo svoje valute. Sedanji katastrofalni padec nemške marke ima torej svoj izvor v političnih momentih. Ko bo enkrat politična situacija razjašnjena, bo sledila težka pot gospodarske sanacije. Nikakor pa ni pričakovati, da bi se vrnila marka na stališče, kakor ga je imela pred poruhrsko akcijo. Na drugi strani pa je tudi gotovo, da sedanji nizki kurs marke ne odgovarja gospodarski moči nemškega gospodarstva.

Na navedba pa je bila samo pljusek v vodo in je ostala brez učinka, ker ni bila izvedena z znano nemško strogostjo. Dokler ne bo poruhrsko in sploh reparacijsko vprašanje rešeno, se ne bo nemška vlada spravila z resnimi ukrepi na sanacijo svoje valute. Sedanji katastrofalni padec nemške marke ima torej svoj izvor v političnih momentih. Ko bo enkrat politična situacija razjašnjena, bo sledila težka pot gospodarske sanacije. Nikakor pa ni pričakovati, da bi se vrnila marka na stališče, kakor ga je imela pred poruhrsko akcijo. Na drugi strani pa je tudi gotovo, da sedanji nizki kurs marke ne odgovarja gospodarski moči nemškega gospodarstva.

Na navedba pa je bila samo pljusek v vodo in je ostala brez učinka, ker ni bila izvedena z znano nemško strogostjo. Dokler ne bo poruhrsko in sploh reparacijsko vprašanje rešeno, se ne bo nemška vlada spravila z resnimi ukrepi na sanacijo svoje valute. Sedanji katastrofalni padec nemške marke ima torej svoj izvor v političnih momentih. Ko bo enkrat politična situacija razjašnjena, bo sledila težka pot gospodarske sanacije. Nikakor pa ni pričakovati, da bi se vrnila marka na stališče, kakor ga je imela pred poruhrsko akcijo. Na drugi strani pa je tudi gotovo, da sedanji nizki kurs marke ne odgovarja gospodarski moči nemškega gospodarstva.

Na navedba pa je bila samo pljusek v vodo in je ostala brez učinka, ker ni bila izvedena z znano nemško strogostjo. Dokler ne bo poruhrsko in sploh reparacijsko vprašanje rešeno, se ne bo nemška vlada spravila z resnimi ukrepi na sanacijo svoje valute. Sedanji katastrofalni padec nemške marke ima torej svoj izvor v političnih momentih. Ko bo enkrat politična situacija razjašnjena, bo sledila težka pot gospodarske sanacije. Nikakor pa ni pričakovati, da bi se vrnila marka na stališče, kakor ga je imela pred poruhrsko akcijo. Na drugi strani pa je tudi gotovo, da sedanji nizki kurs marke ne odgovarja gospodarski moči nemškega gospodarstva.

Na navedba pa je bila samo pljusek v vodo in je ostala brez učinka, ker ni bila izvedena z znano nemško strogostjo. Dokler ne bo poruhrsko in sploh reparacijsko vprašanje rešeno, se ne bo nemška vlada spravila z resnimi ukrepi na sanacijo svoje valute. Sedanji katastrofalni padec nemške marke ima torej svoj izvor v političnih momentih. Ko bo enkrat politična situacija razjašnjena, bo sledila težka pot gospodarske sanacije. Nikakor pa ni pričakovati, da bi se vrnila marka na stališče, kakor ga je imela pred poruhrsko akcijo. Na drugi strani pa je tudi gotovo, da sedanji nizki kurs marke ne odgovarja gospodarski moči nemškega gospodarstva.

Na navedba pa je bila samo pljusek v vodo in je ostala brez učinka, ker ni bila izvedena z znano nemško strogostjo. Dokler ne bo poruhrsko in sploh reparacijsko vprašanje rešeno, se ne bo nemška vlada spravila z resnimi ukrepi na sanacijo svoje valute. Sedanji katastrofalni padec nemške marke ima torej svoj izvor v političnih momentih. Ko bo enkrat politična situacija razjašnjena, bo sledila težka pot gospodarske sanacije. Nikakor pa ni pričakovati, da bi se vrnila marka na stališče, kakor ga je imela pred poruhrsko akcijo. Na drugi strani pa je tudi gotovo, da sedanji nizki kurs marke ne odgovarja gospodarski moči nemškega gospodarstva.

Na navedba pa je bila samo pljusek v vodo in je ostala brez učinka, ker ni bila izvedena z znano nemško strogostjo. Dokler ne bo poruhrsko in sploh reparacijsko vprašanje rešeno, se ne bo nemška vlada spravila z resnimi ukrepi na sanacijo svoje valute. Sedanji katastrofalni padec nemške marke ima torej svoj izvor v političnih momentih. Ko bo enkrat politična situacija razjašnjena, bo sledila težka pot gospodarske sanacije. Nikakor pa ni pričakovati, da bi se vrnila marka na stališče, kakor ga je imela pred poruhrsko akcijo. Na drugi strani pa je tudi gotovo, da sedanji nizki kurs marke ne odgovarja gospodarski moči nemškega gospodarstva.

Na navedba pa je bila samo pljusek v vodo in je ostala brez učinka, ker ni bila izvedena z znano nemško strogostjo. Dokler ne bo poruhrsko in sploh reparacijsko vprašanje rešeno, se ne bo nemška vlada spravila z resnimi ukrepi na sanacijo svoje valute. Sedanji katastrofalni padec nemške marke ima torej svoj izvor v političnih momentih. Ko bo enkrat politična situacija razjašnjena, bo sledila težka pot gospodarske sanacije. Nikakor pa ni pričakovati, da bi se vrnila marka na stališče, kakor ga je imela pred poruhrsko akcijo. Na drugi strani pa je tudi gotovo, da sedanji nizki kurs marke ne odgovarja gospodarski moči nemškega gospodarstva.

Na navedba pa je bila samo pljusek v vodo in je ostala brez učinka, ker ni bila izvedena z znano nemško strogostjo. Dokler ne bo poruhrsko in sploh reparacijsko vprašanje rešeno, se ne bo nemška vlada spravila z resnimi ukrepi na sanacijo svoje valute. Sedanji katastrofalni padec nemške marke ima torej svoj izvor v političnih momentih. Ko bo enkrat politična situacija razjašnjena, bo sledila težka pot gospodarske sanacije. Nikakor pa ni pričakovati, da bi se vrnila marka na stališče, kakor ga je imela pred poruhrsko akcijo. Na drugi strani pa je tudi gotovo, da sedanji nizki kurs marke ne odgovarja gospodarski moči nemškega gospodarstva.

Na navedba pa je bila samo pljusek v vodo in je ostala brez učinka, ker ni bila izvedena z znano nemško strogostjo. Dokler ne bo poruhrsko in sploh reparacijsko vprašanje rešeno, se ne bo nemška vlada spravila z resnimi ukrepi na sanacijo svoje valute. Sedanji katastrofalni padec nemške marke ima torej svoj izvor v političnih momentih. Ko bo enkrat politična situacija razjašnjena, bo sledila težka pot gospodarske sanacije. Nikakor pa ni pričakovati, da bi se vrnila marka na stališče, kakor ga je imela pred poruhrsko akcijo. Na drugi strani pa je tudi gotovo, da sedanji nizki kurs marke ne odgovarja gospodarski moči nemškega gospodarstva.

Na navedba pa je bila samo pljusek v vodo in je ostala brez učinka, ker ni bila izvedena z znano nemško strogostjo. Dokler ne bo poruhrsko in sploh reparacijsko vprašanje rešeno, se ne bo nemška vlada spravila z resnimi ukrepi na sanacijo svoje valute. Sedanji katastrofalni padec nemške marke ima torej svoj izvor v političnih momentih. Ko bo enkrat politična situacija razjašnjena, bo sledila težka pot gospodarske sanacije. Nikakor pa ni pričakovati, da bi se vrnila marka na stališče, kakor ga je imela pred poruhrsko akcijo. Na drugi strani pa je tudi gotovo, da sedanji nizki kurs marke ne odgovarja gospodarski moči nemškega gospodarstva.

Na navedba pa je bila samo pljusek v vodo in je ostala brez učinka, ker ni bila izvedena z znano nemško strogostjo. Dokler ne bo poruhrsko in sploh reparacijsko vprašanje rešeno, se ne bo nemška vlada spravila z resnimi ukrepi na sanacijo svoje valute. Sedanji katastrofalni padec nemške marke ima torej svoj izvor v političnih momentih. Ko bo enkrat politična situacija razjašnjena, bo sledila težka pot gospodarske sanacije. Nikakor pa ni pričakovati, da bi se vrnila marka na stališče, kakor ga je imela pred poruhrsko akcijo. Na drugi strani pa je tudi gotovo, da sedanji nizki kurs marke ne odgovarja gospodarski moči nemškega gospodarstva.

Na navedba pa je bila samo pljusek v vodo in je ostala brez učinka, ker ni bila izvedena z znano nemško strogostjo. Dokler ne bo poruhrsko in sploh reparacijsko vprašanje rešeno, se ne bo nemška vlada spravila z resnimi ukrepi na sanacijo svoje valute. Sedanji katastrofalni padec nemške marke ima torej svoj izvor v političnih momentih. Ko bo enkrat politična situacija razjašnjena, bo sledila težka pot gospodarske sanacije. Nikakor pa ni pričakovati, da bi se vrnila marka na stališče, kakor ga je imela pred poruhrsko akcijo. Na drugi strani pa je tudi gotovo, da sedanji nizki kurs marke ne odgovarja gospodarski moči nemškega gospodarstva.

Na navedba pa je bila samo pljusek v vodo in je ostala brez učinka, ker ni bila izvedena z znano nemško strogostjo. Dokler ne bo poruhrsko in sploh reparacijsko vprašanje rešeno, se ne bo nemška vlada spravila z resnimi ukrepi na sanacijo svoje valute. Sedanji katastrofalni padec nemške marke ima torej svoj izvor v političnih momentih. Ko bo enkrat politična situacija razjašnjena, bo sledila težka pot gospodarske sanacije. Nikakor pa ni pričakovati, da bi se vrnila marka na stališče, kakor ga je imela pred poruhrsko akcijo. Na drugi strani pa je tudi gotovo, da sedanji nizki kurs marke ne odgovarja gospodarski moči nemškega gospodarstva.

Na navedba pa je bila samo pljusek v vodo in je ostala brez učinka, ker ni bila izvedena z znano nemško strogostjo. Dokler ne bo poruhrsko in sploh reparacijsko vprašanje rešeno, se ne bo nemška vlada spravila z resnimi ukrepi na sanacijo svoje valute. Sedanji katastrofalni padec nemške marke ima torej svoj izvor v političnih momentih. Ko bo enkrat politična situacija razjašnjena, bo sledila težka pot gospodarske sanacije. Nikakor pa ni pričakovati, da bi se vrnila marka na stališče, kakor ga je imela pred poruhrsko akcijo. Na drugi strani pa je tudi gotovo, da sedanji nizki kurs marke ne odgovarja gospodarski moči nemškega gospodarstva.

Gospodarstvo

V krepkih nasadih je hmelj zrasel do tri četrtine in do vrha žice in je upanje, da se bo ohranil. Srednje dobri nasadi so zrasli do tri četrtine žice in je upanje, da se niso izgubili. Temu nasproti se pa smatra kot izgubljena velika večina nasadov, ki so popolnoma »ušivli« in ki niso bili skropljeni.

V nizkih legah tudi najboljše okolišje se že prikazuje črna rosa in na rastlini je videti, da zastaja v rasti. Stanje se je v obče poslabšalo. Rastlina je v razvoju zaostala za 2 — 3 tedne in se še nikjer ne pripravlja na cvet. Izključeno je, da bi moglo tudi najugodnejše vreme popraviti zamujeno.

Neugodni izgledi na letošnjo letino se že kažejo na trgu, kjer se pri pomnoženem povpraševanju cene stalno dvigajo. Danes se plačuje do 1250 Kč

si profesor dr. Todorovič. Italijanska vlada je že stavila poudare predloge, ki imajo pa povsem dvojni značaj. Vlada bo morala biti posebno previdna pri instrukcijah, kajti po trditvah kompetentnih krogov se italijanski predlogi v sedanji obliki sploh ne morejo sprejeti, ker gredo le za izigravanje. Smatra se da naša delegacija brez privolitve vlade sploh ne bo smela o ničemur odločati.

= Povšiljanje glavne Trgovske Banke. Kakor poročajo zagrebški časopisi, poročajo Banka za trgovino, obrt in industrijo v Zagrebu svojo glavno 20 na 40 milijonov Din. Nove delnice prevzame nemška banka Einhorn & Söhne.

= Novela k carinski tarifi v Avstriji. Z Dunaja poročajo: V parlamentarnih krogih se razmišlja o načrtu, da bi se potem novele k carinski tarifi že sedaj povšiljale gotove carine. Carinska tarifa sama je predložena na jesen. Pred vsem nameravajo sedaj uvesti carino na moko, toda žito samo naj bi ostalo carine prosto. Tudi carina na surovo maslo in margarinu se nahaja na listi, svinjaka mest pa naj bi ostala dalje carine prosta.

= Položaj na madžarskem vinskem argu. Cene neprestano naraščajo. Vrši se se spekulacijah nakupi, ker hočejo mnogi denar založiti v blago. Ti nakupi ravno povzročajo porast cen, drugače pa vinska trgovina stagnira. Izvoz miruje.

= Mednarodna razstava lesa v Lyonu. V Lyonu se bo vršila letos od 6. do 21. oktobra velika mednarodna razstava lesa in lesnih izdelkov. Pismene prijave se naj dopolnjejo najdalje do dne 15. avgusta, a vzorci morajo biti v Lyonu do dne 20. septembra. Cena za 1 stand znaša 1000 frankov. Prijave se lahko vpošljejo potem naše trgovinske agencije v Lyonu (Agence Commerciale Privilegiee, Lyon, 27, Rue Sala 27).

Objave

× Maturantje iz leta 1913 bivše II. drž. gimn. v Ljubljani se snidejo v soboto dne 7. julija ob 8. uri zvečer v hotelu »Strukelj«.

× Maturantje in maturantje goriškega učiteljskega iz leta 1918 se pozivajo, da se ogle na podpisani naslov glede domjenega petletnega sestanka, ki bi se vršil koncem avgusta v Ljubljani. Čas in kraj se objavita naknadno po dogovoru. Vabljeni so tudi gg. profesorji. Mira Aichholzer, Ljubno, p. Podnart, Gorenjsko.

× Maturantje I. drž. gimnazije v Ljubljani, letnika 1913 se sestanejo v soboto dne 7. julija ob 8. uri zvečer v restavraciji na južnem kolodvoru in napravijo drugi dan, v nedeljo izlet na Šmarjetno goro nad Kranjem. Odhod z južnega kolodvora ob 6.47 zjutraj.

× O. Z. javnih namestencev in upoštevancev v Ljubljani ima nujno sejo širšega odbora v petek dne 6. julija ob 20. uri pri Mraku na Rimske cesti. Dnevni red: volitev raznih odsekov in slučajnosti. Pridite vsi! — Predsedstvo.

× Slovensko zidarsko in tesarsko društvo v Ljubljani vabi vse svoje člane, posebno pa one, ki so sodelovali ob ustanovitvi društva, na sestanek dne 8. julija 1923 ob 10. uri dopoldne v salonu hotela »Lloyd«. Namen tega sestanka je razgovor o proslavi 25letnice društvene zastave, katere naj bi bilo čim dostojnejša. Proslava se vrši dne 5. avgusta 1923. Vabilo in naprosajo se vsa narodna društva, da vpoštevajo to prireditve. — Odbor.

× Občni zbor ženske šentjakobsko-trnovske podružnice sv. Cirila in Metoda se vrši v petek dne 6. julija ob 17. uri dopoldne v društvenih prostorih Splošnega žen. društva. Rimska cesta 9.

× Ustanovni občni zbor »Strokovne zadruge koncesioniranih elektrotehnikov za Slovenijo v Ljubljani« se vrši na magistratu v nedeljo dne 15. julija 1923 ob pol 10. uri dopoldne.

× »Beneško noč« priredi mladinsko zbirateljsko društvo »Mladost« v Trnovem v nedeljo dne 15. julija 1923 na lepem senčnatem vrtu ob Malem grabnu. Spored bo jako obširen in se bo čimprej objavil. Prosimo bratska društva, da se na to prireditve ozirajo in prelože event. prireditve na drug dan. Naj velja že v naprej klic: Vsi na prvo beneško noč v Trnovi!

× Čevljarška obrtna zadruga za Ljubljano in okolice vabi vse svoje člane na sestanek, ki bo v nedeljo dne 8. julija točno ob 10. uri dopoldne v salonu gostilne g. Mraka, Rimska cesta. Dnevni red: razgovor zaradi udeležbe na velesejnu in glede naročbe novih kopit. — Odbor.

× Klub kolesarjev in motociklistov »Ilirija« in S. K. »Primorje« v Ljubljani priredi danes v četrtek v salonu restavracije »pri Levu« pozdravni večer na čast zmagovalcem pri mednarodni dirki Gradec-Cmurek-Gradec. Začetek ob 20. uri. Spored: Dirke na aparatih, pozdravni nagovor, prosta zabava. Svira salonski orkester. Vstopnina prosta. Dolžnost vseh sportnikov in ljubiteljev kolesarstva je, da se polnoštevno udeležijo tega zmagovalstva. Darila zmagovalcev se razstavlja v izločki modne trgovine P. Magdič na Aleksandrovi cesti.

Mali oglasi

stanejo z državnim davkom na lasarste vred do 20 besedi Din 8—, vsaka nadaljnja beseda 80 par besed. — Pisla se vedno naprej (lahko tudi v znakih). Na vprašanja odgovarja uprava in, ako je vprašanje priložna znamka za odgovor ter manipulacijske pristojbine (1 Din).

Službe

ZASTOPNIKA ALI POTNIKA

sprejme s 15. avgustom trgovina z galanterijskim, norimberškim blagom in pleteninami v Ljubljani za Slovenijo in Hrvatsko. Sprejme se le strokovnjak in vpeljana moč. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »642«. 3201

KOMPANJONE

iščem za dobrodoščo trgovino. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Kompanjone išče«. 3203

GOSPODIČNA

ki je vajena vsakega dela in zna tudi šivati, išče primerni posel v Ljubljani, da si zasluži vsaj hrano. Pripravljeni je delati od 8 zjutraj do 2. popoldne in od 6. ure zvečer naprej. Naslov v upr. »Jutra«. 3088

PROVIZIJSKEGA ZASTOPNIKA

manufakturne stroke sprejem. Ponudbe pod »Zastopnik« na upr. »Jutra«, Celje. 3091

ABSOLVENTINJA

srednje šole, večša stroje-pisja, tudi nekaj stenografije in cirilice, želi vstopiti kot začetnica v pisarno. Gre tudi na deželo, kjer bi imela vso oskrbo. Cenj. ponudbe na upravo »Jutra« pod »Začetnica«. 3093

ABSOLVENT

tehniške visoke šole, elektrotehniškega oddelka, išče kakršnekoli zaposlitve tudi izven električne stroke. Ponudbe z navedbo plače pod »Zaneelj« na upr. »Jutra«. 3085

DVA MLINARJA

trezna, oženjena, sprejme takoj valjni mlin. — Ponudbe naj se pošiljajo na naslov: M. Weinberger, valjni mlin, Zagorje ob Savi. 3081

UCENEC

dobrih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, zdrav in krepak, od 14 do 15 let star, se sprejme v trgovini z mešanim blagom J. Vizovišek, Zalec. 3078

KURJAC

trezen, zanesljiv, vajen pri parnem stroju, išče službo v mestu ali na deželi. — Naslov pove upr. »Jutra«. 3001

DOBREGA KROJAŠKEGA

pomočnika sprejem takoj v trajno delo. Peter Podobnik, krojač, Gorenja vas nad Škofjo Loko. 2991

STOLARJI TER MIZARSKI POMOČNIK

se sprejmejo. Stanovanje in hrana v hiši. Ravnotu se poizve za še malo rabljen ameriški kosilni stroj. Stolar in strugar na v. Sodražici. 2990

GOSPODIČNA

ki je dovršila šolo za vzgojiteljice ali pa učiteljice ter je večša nemščini in klavirju, se išče k dvema otrokoma v Beogradu, a sedaj v Cirkveni. — Na vprašanja odgovarja gospa dr. Subotičeva pri rodbini Gromosovi v Rožni dolini pri Ljubljani št. 97. 2976

GODBA

Tamburica-kapela s klavirjem, in sicer šest dam in trije gospodje, ki dobro igrajo in pejejo, išče mesta v Sloveniji od 15. julija naprej. Ponudbe naj se pošljejo na naslov: Mato Gojak, Slov. Brod, poštneleže. 2972

KUHARICA

stara 40 let, vajena vsakega dela, se razume tudi v gospodinjstvo, išče primerno službo. Naslov pove upr. »Jutra«. 2890

ABSOLVENT

abiturijentskega tečaja išče službo kot knjigovodja in korespondent. — Ponudbe pod »Absolvent« na upr. »Jutra«. 2985

UCENKE

1971 iščem za tamburica-kapelo. Dobre hrano, stanovanje, mesečno plačo in potne stroške povraženo. — Oglasijo naj se samo one z dobrim sopran-glasom. Ponudbe na naslov: Mato Gojak, Slav. Brod, poštneleže. 3201

Prodaja

PIANINO 3100 skoro nov, priznani najboljši tverke, s kovinsko oklepno konstrukcijo ter klavir, kratak, s kovinsato oklepno konstrukcijo, sta po ugodni ceni naprodaj. Kje pove upr. »Jutra«. 3204

INDIAN-MOTOR

7 do 9 konjskih sil, dobro ohranjen, se prodaja. Poizve se Poljanska cesta 69, mehanična delavnica. 3204

40 KG SMREKOVEGA MEDU

pristnega, trčenega in širivstno harmoniko prodam. Cena po dogovoru. Naslov v upr. »Jutra«. 3090

SVILA ZA OBLEKO

temnomodra, zelo lepa, se prodaja. Naslov v upr. »Jutra«. 3095

VEČ VINSKIH SODOV

dobro ohranjenih, od 300 do 600 litrov, kakor tudi skoraj nova železna peč za sobo, se takoj prodajo. Odda se tudi stanovanje, soba in kuhinja, za dve osebi. Naslov v upr. »Jutra«. 3096

MODNE HLACE

in čaké, malo nošene, prodam takoj po zelo nizki ceni. Vprašati v trafiki Hilsnerjeva ulica 12. 3098

KITARA

popolnoma nova, se prodaja. Naslov v upr. »Jutra«. 3004

PRODA SE

pes (pravi škotski ovčak) in pelca (štokovna nemška doga, krasna tigr). Naslov pove upr. »Jutra«. 2970

ZIČNE MREŽE

za ograje vrtov, drevesnic, kurjih dvorišč, preprežke oken in lin, vsakovrstne žične tkanine iz železne, pocinkane in medne žice za tehnično in industrijsko uporabo ter elastične posteljne mreže na lesenem okvirju različnih velikosti izdeluje in pripravlja: Evgen Ivanc, tovarna žičnih tkanin in pletenin, Sodražica, Dolenjsko

OTROŠKI VOZICKI

98 več vrst, dvokolesa raznih modelov, najnovejši motorčki ameriškega tipa »Evans«. Velika zaloga pnevmatik in delov po najnižji ceni. Sprejema se tudi vasa popravila, emajliranje in ponikanje. »Tribuna« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozčkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 3206

Kupim

KNJIGE 3075 dobro ohranjene, vezane in nevezane, slovenskih pisateljev, se kupijo. Istotam se kupi majhna pisalna miza in omara za knjige. Ponudbe pod »Knjige 3075« na upr. »Jutra«. 3075

VEČ ZRAČNIH SESALK

za točenje piva, rabljenih ali dobro ohranjenih, se kupi takoj. Ponudbe s cenno na naslov: Vinko Milnar, zaloga piva, 2iri nad Škofjo Loko. 3094

Stanovanja

SOBA 3097 z uporabo kuhinje se odda, oziroma zamenja za mesečno sobo s posebnim vodom. Reflektanti naj se zglase pod »Nujno« na upr. »Jutra«. 3097

SOBO

išče šivilja, ki je ves dan odsotna, za 1. ali 15. avgust. Cenj. ponudbe na upr. »Jutra« pod »Soba«. 3086.

PRAZNO SOBO

3099 ali lepo meblirano, s posebnim vodom, v bližini Dunajske ceste, tudi z vso oskrbo, iščem najpozneje do 15. t. m. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Nagrada 150 Din«. 3074

SOBA

3089 se odda za dva meseca solidnemu gospodu. Naslov pri upr. »Jutra«. 3089

SOBO

2999 prostorno in nemeblirano, iščem proti dobri nagradi ali plačilu za eno leto naprej. Ponudbe pod »Brez otrok« na upr. »Jutra«. 2999

STANOVANJE

v Ljubljani na Dunajski cesti, obstoječe iz sobe, kabineta, kuhinje in pritlikla, se zamenja z enakim ali večjim v Šiški. Naslov pove upr. »Jutra«. 2886

Lokal

SKLADIŠČE

prostorno, se odda v najem. Poizve se v Jenkovi ulici št. 20. 3205

GOSTILNO

3086 in mesnico s klavnico kje v bližini kolodvora vzamem v najem. Naslov pove upr. »Jutra«. 3086

LEP LOKAL

z vso modstovsko opremo se takoj prodaja v Mariboru. Naslov pove podružnica »Jutra« v Mariboru. 3067

Nepremičnine

POSEST

realiteta pisarna, Ljubljana, Poljanska cesta 12.

Kupl:

Hišo s prostim trgovskim lokalom in stanovanjem na prometnem kraju v mestu ali na deželi. Hišo z vrtom v Ljubljani, Celju ali Mariboru do 150 tisoč dinarjev.

Prodaj:

Hišo v predmestju Ljubljane s 3 trgovskimi lokali in stanovanjem, vse takoj na razpolago. Hišo z vrtom, njivo, mesarijo, gostilno in koncesijami, vse na novo urejeno; event. s pridelki in inventarjem v mestu ali na deželi.

Stavbena pravele

v Tivolju in ob Tržaški cesti.

Išče:

Lokal za ureditev male trgovine na prometnem kraju, event. adaptacije na lastne stroške.

Lokal, trgovski, v prometnem kraju s stanovanjem. Gostilno in mesnico v najem v prometnem kraju. Stanovanje s tremi sobami in pritliklin, najemnina za več let v naprej, visoka nagrada.

Posojilo, hipotekno, do 300.000 Din, sigurno, kritje dvojna. 3206

POSESTVO

3092 združeno s trgovino s perutnino in tovarna spirutno se ugodno prodaja. — Kupcu stanovanje takoj na razpolago. Naslov na podr. »Jutra«, Maribor.

Dopisovanje

ZNANJA

3065 želi mlad samostojen trgovec z dobroščno gospodično, ki bi imela veselje do trgovine in nekaj premoženja, najraje posestvo ali nepremičnine. — Cenj. ponudbe pod »Častna tajnost« na upr. »Jutra«. 3065

VDOVA

2979 38 let stara, z gotovino 120.000 K in lastnim poslovanjem, brez otrok, blagega značaja, dobra gospodinja, se želi poročiti z železničarjem ali drugim nameščencem, samcem ali vdovcem, od enajst let naprej, tudi če ima enega ali dva otroke. — Samo resne ponudbe na upr. »Jutra« pod oznako »Srečen dom« do 15. julija 1923. 2979

Razpisa

PROSTOVOLJNA JAVNA DRAŽBA

pohištva itd. po zelo nizki ceni se vrši v četrtek ob 3. uri popoldne pri Ranzingerju. 3207

KDO BI HOTEL

pričeti kot strokovnjak ali se udeležiti pri izdelovanju cementnih izdelkov v industrijskem kraju? — Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Cement«. 3074

DRUŽABNIKA

išče trgovsko podjetje, najraje kulturnega tehnička ali agronoma z najmanj 40.000 Din gotovine

in aktivno udeležbo. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Kmetijski strokovnjak«. 2968

ETIKETE ZA ZVEZKE

v vseh velikostih ima vedno v zalogi litografija Cemažar in drug, Ljubljana, Vojaška ulica 16/a. Zahtevajte vzorce! 2144

DRUŽABNIKA

se išče za plodnosno podjetje s kapitalom do 100.000 Din. Ponudbe na upravnishvo »Jutra« pod »Dobroček«. 2969

ISČEM DRUŽBENIKA

vsaj z malim kapitalom, za trgovino mešanega blaga ali za trgovico s lesom na

deležo. Oženjen ali sam, je postransko. Naslov pove upr. »Jutra«. 3088

DVA GOSPODA

sprejmeta učenca v pouk in sicer za gošli (računstvo, francoščino in nemščino za vse razrede srednjih šol). Naslov pove upr. »Jutra«. 2988

TELEFONSKO POSTAJA

v Ljubljani oddam. — Ponudbe do 8. t. m. na pošt-ni predal št. 84. 3208

POSKUSI VSAJ ENKRAT

četudi s prav majhnim besedilom med Malimi oglasi »Jutra«. Če sploh kje, boš tu dosegel zaželjeni uspeh v izdatno večji meri kot povsod drugod. II

Klub-garnitura

In dobro ohranjeno pisarniško pohištvo, pisalni stroji itd. se kupi. Ponudbe z navedbo cene pod »BUREAU« na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg 3. 1168

Različno kopalno perilo za dame in gospode.

A. & E. Skaberné, Ljubljana, Mestni trg 10.

Kdor hoče spoznati

mesta in kraje v Hrvatski, Bosni, Vojvodini, Srbiji, Dalmaciji itd., naj naroči

A. Melik: Jugoslavija

Zemljepisni pregled. II. del.

Na 524 straneh podaja knjiga, ki ji je priložen tudi zemljevid, podroben popis naše države. Knjiga velja s poštino vred 52 Din, boljše izdaja 67 Din 50 p. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

ADRESE

ALOMA COMPANY

ANONČNA IN REKLAMNA D. Z O. Z.

Centrala Ljubljana Kongresni trg 3 Beograd podružnica Sremska ulica 2

Domače vesti

GLASI SE PRIPOVEDKA:

Ko je gospod Bog ustvaril ljudi, jih je po vrsti vprašal, kaj si želijo do brega na svetu, kak si volijo stan. Angliji zahtevalo gospodstvo nad morjem. Francozi čast in slavo. Nemci vahto na Reni. Grki lokavost. Židje trgovino, špekulacijo. Turki moč na kopnem. Italijani sveti egoizem in menda fašizem. Španci vročo ljubezen in bikoborbo.

Zadnji pridejo na vrsto Slovani. In naši prvi pradedje porečejo ljubemu Bogu: »Se ne vemo, kaj bi! Pomeniti se je treba!«

Bog jih je ušlišal in jim enostavno dal časa, oziroma kakor danes pravimo — vremena . . .

Da smo mi pravi potomci polnokrvnih svojih dedov v paradizu, dokazuje vsakodnevne zgrade in nezgode. Diplomacija naša, od prvih porazov po prevratu do faliranega sporazumevanja s federalisti priča o tem. Zaprane garniture aktov po policah od vsakojakih ministrstev do zadnjega guvernerja, ne lažejo o tem. In naši javni očetje v parlamentu s zategnjenim pomenkovanjem ne afirmirajo slabo svojega pokolenja. Zdaj je na vrsti uradna prapovedka . . .

Pravijo, da je naš finančni minister še mlad mož. Pa bi morda s ozirom na izboljšanje uradniškega položaja smel sedeti ne le v Pašičevi družbi, temveč naravnost v staji praelovanih brad v davnem raju . . .

Radiču se z republiko ne mudi. Ko se je do budih besed skregal z radikali, se bo zdaj menil s zunanjim svetom. Tako je v njem nekaj praelovanih. Kar se tiče ciganske krvi, je bila pozneje dodana . . . Da omenimo sporedno še slovensko klerikalijo: iz Beograda menda ne pobježejo kar tako. Navadili so se pomenkovanja. Če pozabijo na avtonomijo, še vseeno ostanejo Slovani z gotovim pridržkom.

Mi, mali ljudje, pa sploh ostanemo kakor smo bili. Menimo se, kakor pač aneše dan. O draginji tako kakor o politiki, o radikalizmu tako kakor o sportu in rednih policijskih dogodkih. Smo in ostanemo slovenski potomci po duši in telesu. Čas in vreme nam je najbolj poceni. **Skep-Sa.**

Kongres jugoslovanskih profesorjev. Danes se prične v Sarajevu kongres jugoslovanskih profesorjev, ki bo trajal tri dni. Prišlo je še nad 500 udeležencev. Ker se bo na tem kongresu razpravljalo tudi o uradnih plačah, se z velikim zanimanjem pričakuje razprava kongresa, zlasti s ozirom na vprašanje štrajka, oziroma ostavk, ki jih je bilo koncem školskega leta podalo veliko število profesorjev v Srbiji. O akciji za izboljšanje gmojnega položaja profesorjev srednjih in strokovnih šol bo poročal Svetozar Tomić, ravnatelj gimnazije v Beogradu.

Kongres učiteljskega meščanskega šola iz cele Jugoslavije se je pričel v Ljubljani včeraj s zborovanjem delegatov posameznih pokrajinskih organizacij. Na zborovanju, na katerem so bile zastopane vse organizacije, je bil pripravljen material za glavno skupščino, ki se vrši danes v poslopju državne realke. Na razpravi je med drugim vprašanje unifikacije meščanskih šol, ki so danes po raznih naših pokrajinah zelo različno ustrojene. Jutri naredi udeležniki izlete na Gorenjsko, oziroma v Maribor in Ptuj.

Izlet slovaških učiteljev v Jugoslavijo. Te dni pride v Jugoslavijo večje število slovaških učiteljev, ki bodo študirali naše kulturne prilike. Pri tej priliki obiščejo slovaški gostje tudi grobove 44 slovaških vojakov nekdanjega 71. pešpolka, ki so bili ustreljeni v Kragujevcu, ker se niso hoteli bojevati proti Srbom.

Revizija invalidov. Minister socialne politike dr. Perić je predložil na zadnji seji ekonomsko-finančnega komiteta ministrov referat o pravilniku za revizijo invalidskih podpor. Odrejenih je 10 komisij, ki bodo potovale po celi državi in vršile pri okrožnih komandah pregled invalidov.

Redukcija v ministrstvu saobračaja. Kakor poroča beograjska »Pravda«, se v ministrstvu saobračaja zbira podatki o stanju in delu osebja, tako da se bo redukcija nepotrebnega uradništva izvršila že tekom prihodnjega tedna.

Ustanovitev vseslovenske zveze prostovoljnih gasilcev. V nedeljo se je vršil v Pragi kongres in zlet češkoslovaškega gasilstva, ki je uspel nad vse pričakovanje. Zleta so se udeležili tudi zastopniki Jugoslavije, Francije, Belgije, Poljske, Bolgarije in Italije. Dopolnne je bil mogočen sroevod, v katerem je korakalo nad 6000 gasilskih društev s stoterimi zastavami. Popoldne se je vršil ustanovni zbor »Združenja vseslovenskega prostovoljnega gasilstva«. Predsedoval mu je starosta čel. gasilstva A. Seidl, med podpredsedniki sta bila tudi jugoslovanska delegata Barlé in Legat. Zborovanje sta pozdravila praški župan dr. Baxa in za češko sokolstvo dr. K. Vaníček. Za predsednika Združenja je bil na predlog poljskih delegatov izvoljen starosta čel. gasilske zveze Seidl, ki bo sedaj skupno s podpredsedniki (za Jugoslovane gg. Barlé in Legat) pripravil pravila in kongres novega Združenja. Prvi pozdrav nove vseslovan-

ake zveze je bil ob burnem navdušenju poslan predsedniku Masaryku. — Javna vežba, ki se je vršila na Letni, je pred nešteti tisoči gledalcev pokazala, na kako visoki stopnji se nahaja češko gasilstvo. Vežbe so se udeležile razne gasilske župe, skupaj nad 4200 gasilcev in ogromnim številom najmodernejšega gasilskega orodja. Zanimivo je, da imajo mnoga češka gasilska društva tudi ženske oddelke, ki vršijo predvsem sanitetno službo.

Železničarska pragmatika. Ministrstvo prometa je predložilo ministrskemu svetu načrt službene pragmatike za železničarje. Ker je bil ta zakonik načrt izdelan brez sodelovanja samih železničarjev, odnosno njihovih organizacij in tudi skoraj prav je »Savez železničarske Jugoslavije« po delavski zbornici vložil svoj protest na vlado, narodno skupščino in zakonodajni odbor, s zahtevno, da se izroči pragmatika pred razpravo v zakonodajnem odboru in skupščini anketi vseh železničarskih organizacij.

Zakon o cenzuri filmov. V ministrstvu za notranje stvari bo te dni končano delo za načrt zakona o cenzuri filmov. Predlog zakona bo potem predložen narodni skupščini.

Prvi jugoslovanski skavtski zlet. Pretekli teden se je vršil v Sarajevu prvi jugoslovanski zlet skavtov. Zlet je bil prirejen pod pokroviteljstvom kralja Aleksandra. V Sarajevu so dopelj skavti iz vseh pokrajin naše države, razen iz Dalmacije, kjer jim je udeležitev preprečil štrajk mornarjev. Skavti so priredili lep telovadni nastop in obiskali grobove vidovdanskih herojev in Silvija Kranjčevića. Le slabo vreme je pokvarilo manifestacije jugoslovanske misli naših najmlajših. V zvezi s zletom je bila tudi prirejena razstava raznih del skavtov. Na razstavi so dijaki razstavili svoja dela iz področja slikarstva, rezbarstva, fotografije itd. Razstava je bila od sara-jevskega prebivalstva dobro obiskana.

Nov madžarski poslanik v Beogradu. Kakor poročajo iz Budimpešte, bo doseganji madžarski poslanik v Beogradu v kratkem odpoklican. Na njegovo mesto pride sekcijski načelnik v ministrstvu vnanjih zadev Rudnay.

Češkoslovaška gimnazija v Petrovcu. V nedeljo je bil v prisotnosti češkoslovaškega poslanika gosp. Šebe položen temelj češkoslovaški gimnaziji v Petrovcu v Vojvodini. Češka vlada je za ta zavod votirala 1 milijon čeških kron.

Delna vzpostavitev pomorskega prometa. S pomočjo vojne mornarice je vzpostavljena zveza Bakar - Gruž, odnosno Kotor in zveza Split - Metković. Vozi parobrod tipa Makarska, zaenkrat tedensko.

Železniška proga Užice - Vardište. Dela na tej ozkotirni progi, ki bi vzela jugo-zapadne dele Srbije z Bosno, kar ne gredo naprej. Ker je ta železniška proga velike gospodarske važnosti za mnogo okrožij, se je sedaj sklenilo, da se dela nadaljujejo v državni režiji in da se podjetniku, ki je delo zavračeval, odpove. Pravijo, da bo na ta način proga gotova najdalje v štiri-najstih mesecih.

Župan Gradnik odstavljen. Kakor smo nedavno poročali, je bil gosp. Gradnik, župan v Medani na Goriškem, suspendiran v izvrševanju županskih poslov. Glavni pregrešek g. Gradnika je bil, da ni fašist in da tudi ni hotel agitirati za fašizem. Sedaj je gosp. Gradnik prejel dekret, s katerim je definitivno odstavljen in mu je povrh še odvzeta pasivna volilna pravica za dobo šestih mesecev.

Morilec Paskijević v Zagrebu. Včeraj jutraj so morilec Paskijevića zvezanega v zaprti kočiji prepeljali iz Reke do susaškega mostu. Ko so bile opravljene formalitete glede izročitve, je bil prepeljan na susaško stran, kjer je bila že zbrana velikanska množica ljudi, ki ga je ljuto psovala. Ob 9. jutraj je nastopil pot v Zagreb. V Jasiki so ga izvagonirali ter ga v avtomobilu proti večeru prepeljali v mesto. Zbralo se je mnogo ljudi, ki so živahno demonstrirali. Paskijević je bil izročen policijskemu ravnatelstvu, ki ga preda preiskovalnemu sodniku.

Zopet streljanje na zagrebških ulicah. Predvčerajšnji večer v Zagrebu je prešel v znamenju maščevanja Hana-sovev proti Orjunašem, ki so prej-šnji večer napadli bivšega pomorskega častnika Matašića. Hana-sovi so se postavili na stražo ter so v zasedi čakali na jugoslovanske nacionaliste. Na raznih krajih mesta je prišlo zopet do pretepotov in do streljanja. Policija je izredniške razgnala. Ena oseba je bila ranjena, pa je policija aretirala. Pri aretiranih so našli orožje.

Nov list v Subotici. V Subotici je podetkom julija začel izhajati neodvisni občeslovenski informativni dnevnik »Saverna pošta«. List, tiskan z latinico, si je stavil nalogo, »da ustvari predpogoje za oživitvorenje slovenske solidarnosti in sloge v Vojvodini«.

Nov ilustriran dnevnik začne izhajati v Beogradu. 15. t. m., in sicer pod imenom »Jutro« in pod uredništvom gg. Rad. Vesnića in Vlad. Ri-stovića.

Nov nemški dnevnik je pričel izhajati v Zagrebu pod imenom »Der Morgen«. Glede Slo-venije stoji na stališču, da v njej prebivata dve nla-

ment: nemško in slovensko! »Der Morgen« je glasilo radičevsko - bloka-ških krogov in finanstran od nemškega kapitala.

Velikanski most preko Donave. Komitaja za izdelavo projekta gradnje mostu med Beogradom in Pančevom je končala svoje delo. Projektirani most bi imel dva nadstropja: spodnje-ga za železnico, zgornjega za tramvaj in vozove. Gradnja bi trajala pet let.

Smrtna kosa. V nenavadno visoki starosti 94 let je umrla včeraj v Ljubljani notarjeva vdova ga Ida Beze-ljak. Pogreb jutri ob 16. iz Sodne ulice. — V Kranju je umrla 2. t. m. ga Krista Hlebiš, roj. Povše, soproga trgovca in posestnika g. R. Hlebiša. Stara je bila 82 let. Blag jima spomin!

Ambulatorij za šolske otroke uredi s prihodnjim šolskim letom zagrebška mestna občina. Za poslovanje v ambulatoriju bosta nameščena dva zdravni-ka, ki bosta tudi vršila zdravstveno nad-zorstvo v šolah. Otroci revnih staršev se bodo v tem ambulatoriju zdravili brezplačno. Razen tega bo zagrebška mestna občina ustanovila tudi otroški ambulatorij, v katerem bodo dobivale matere s dojenčki zdravniške nasvete, pouk v negi gojencev, mleko, perilo, zdravila, v slučaju potrebe pa tudi po-polno oskrbo. Posebna skrb se bo po-svečala nezakonikom dojenčkom.

Sprejem gojencev v vojaško akade-mijo. V niško šolo vojaške akademije v Beogradu se sprejme letos 320 gojencev. Kdor želi vstopiti v vojaško akademijo, se mora s pismeno prošnjo obrniti do upravnika vojaške akademije najkasne-jše do 25. avgusta 1923. Prošilci, ki so dovršili vsaj šest razredov gimnazije ali realke, morajo biti jugoslovanski držav-ljani, sposobni za vojaško službo, ne mlajši kakor 16 in ne starejši kakor 20 let. Prijavljeni kandidati se morajo dne 4. septembra osebno javiti pri upravni-ku akademije, da se zdravniško preišče-jo in napravijo sprejemno preizkušnjo. Interesenti se opozarjajo na tozadevni razpis v 61. številki »Uradnega lista«.

Centralna akademska menza v Za-grebu je izdala v tekočem letu do kon-cema maja 76.630 obedov in večerj in pri tem potrošila živil v vrednosti 888.526 din.

Državni zavod za pospeševanje in-dustrije in obrti v Beogradu (Krunska ulica 14) posreduje pri nameščanju ke-mikov, strojnih in elektro-inženjerjev kakor tudi drugih strokovnjakov v do-maših podjetjih. Zainteresiranim se pri-poroča, da se s kratkimi podatki in točno adresno zglaste pri tem zavodu, ki jih bo vodil v evidenci in v slučaju po-trebe takoj obvestil o izpraznjenem ali nanovo osnovanem mestu.

Zvišanje telefonskih pristojbin. Po-ročajo nam: Najobčutnejše se je zviša-la pristojbina za telefonske pogovore v 1. pasu, to je za razdaljo do 100 km in sicer od 10 Din na 15 Din. Za kraje, med katerimi je značne razdalje do 6 ki-lometrov, velja lokalni tarif, za vse dru-ga do 100 km treba pa za trinitrni po-govor plačati 15 Din. To je gotovo ne-upravičena taksa, ter v veliko škodo go-spodarskemu življenju ker v bližnjem prometu sploh telefonske pogovore o-ne-mogočijo. Neobhodno potrebno bi bi-lo, da se uvede znižana tarifa za ožji pas, mogoče za razdaljo do 20 km. S tem bi si tudi poštna uprava zagotovila večje dohodke, kakor jih ima sedaj iz tele-fonskega prometa.

Zalostna podoba. Pišejo nam: Do-godki poslednjih tednov nam pričajo o popolnem krahur uradniških osrednjih organizacij. Danes mi je slučajno prišel v roko »Poštni glasnik«, ki trdi, da je strokovno (!) glasilo »Zveze poštne or-ganizacije«. Pričakovani bi strokovnih član-kov, a ves list odmeva politike in oseb-nosti. Treba le malo čitati, pa se ima pravo sodbo, kdo je zakrivil izstop dveh velikih društev iz Zveze poštne or-ganizacije, ki je s tem pač le še po-limeno »zveza«. Nezmožnost znanega Karla Urbančiča, da drži skupaj vrsto državnih namestencev, gleda iz vsake črke tega žalostnega ne »Poštnega« am-pak Urbančičevega glasnika. G. Urban-čiču gre zasluga, da je zanašajoč stran-karstvo na pošto razdril organizacijo v hipu, ko bi je najbolj potrebovali, in vse zavozil, kar se je prej doseglo. Ali ne bo še kmalu odklenkalo takim škod-ljivcem?

Nerazumljivo je postopanje drža-ve uprave. Ravno sedaj se obravnava dvajsetjane za julij, avgust in septem-ber in pripravlja se osnutek finančnega zakona za leto 1923/24. V prvem zakon-skem predlogu ni predviden noben po-vicek draginskih doklad uradništva, v drugem pa le malenkosten. Pa o tem se veliko piše že drugod. Tu naj ome-nimo le dva slučaja, kako bagatelizira državna uprava svoje uslužbence tudi tam, kjer ni njen žep prav nič prizadet. Tako noče državna uprava zvišati pot-nih pristojbin. Ze tri leta obstoja kilo-metrina 10 K za 1 km in dnevnice — ako si na potu vsaj 12 ur — od 80 do 140 K po činovnih razredih. Sedaj pa računajmo! Uradnik 9. čin. razr. ima n. pr. komisijo v 18 kilometrov odda-ljenem kraju. Zato dobi 360 K kilome-trine in ako traja uradni posel nad 12 ur, še 80 K dnevnice, torej skupno 440 kron. Stane ga pa samo voz 800 do 1000 kron in več. In kaj prosijo uradniške organizacije če nekaj let? To, da bi se smelo vsaj privatnim strankam računati večje pristojbine, dočim bi bilo uradni-štvo pripravljeno, kadar plačuje država, spratiemati stare pristojbine, a saman-

Finančna uprava porablja dalje hono-rarje vladnih komisarjev in denarnih za-vodih zase. Kakor čujemo, vladni komi-sarji pri večini denarnih zavodov še vedno niso prejeli itak nizko odmerje-nega honorarja za prve četrtletje. Za-kaj? Vplačani zneski so se namreč kar z državnimi pristojbinami vred zaraču-nali v državno blagajno in sedaj urad-niška para, čaka, kdaj dobiš to malen-kost.

Cudno postopanje stanovanjske ob-lasti v Hrastniku. Pišejo nam: Stano-vanjska oblast prve stopnje je v Trbov-ljah pričela delovati. Toda že prvi po-četki njenega delovanja so pokazali plitvost in brezbržnost do vseh najem-nikov. Na svoji zadnji seji so gospodje nakazali neko stanovanje služkinji in kuharici veleposesnika L. v Hrastniku in tako pustili na cedilu celo vrsto po-trebnih najemnikov. Stanovanjska ob-last s tem svojim ukrepom ni pokazala nobenega socialnega čuta do tistih na-jemnikov, ki stanujejo v kletih in pod-strešjih.

Uspeh nemških intervencij. Po Ma-riboru vzbuja pozornost vest, da je bil znani nemški zdravnik dr. Thalmann klican na orožne vaje v Niš, kamor je prideljen, pa je ostal kljub temu lepo doma, ker so zanj intervenirali nemški poslanci.

Republikanski pretep na polju. Pri mariborskem okrožnem sodišču je več-raj vzklilci senat razpravljaj o vzklicu voditelja slovenskih republikancev dr. Novačana proti sodbi okrajnega sodišča v Ormožu, ki je dr. Novačana obsodilo na sto dinarjev globe ali en dan zapo-raj, ker je v volilnem boju pretepel svo-je konkurenta slovenskega radičevca Veldina iz Gaberja pri Središču. 4. mar-ca so namreč sklicali radičevci volilni shod v Središču, na katerega se je po-ljal tudi dr. Novačan. V vlaklu je trčil ob glavnega Radičevega agitatorja Vel-dina, s katerim je bil že močno sprt in sta se že enkrat pri sodišču neprijetno božala. Ko sta izstopila v Središču, je Novačan, katerega je spremljal tudi urednik »Republikanca« g. Stampar, po-klicel Veldina k sebi. Ta pa jo je raje pobrisal čez polje, Novačan pa za njim in sredi njiv se je vnel dvoboju: Nova-čan z gorjačo, Veldin pa z dežnikom. Rezultat je bil ta, da je prišel Veldin na shod samo z ročajem dežnika in z moč-nimi bulami. Ostali del dežnika pa je prinesel za njim g. Stampar. Vzklilci senat je sodbo ormoškega sodišča po-trdil.

Vsi p. n. trgovci v Ljubljani in oko-lje se opozarjajo, da prodaja prodajni urad portland cementa v Ljubljani, Du-najska cesta 31 iz svoje zaloge cement v vrečah od 50 kg naprej po znižani cen.

Oddelek za premog v Ljubljani se na podlagi odloka rudarskega odseka v Sarajevu z dnem 31. t. m. ukine.

Otvoritev telefonske centrale v Vel-likih Laščah. Pri pošti Velike Lašče je bila nedavno otvorena telefonska cen-trala z javno govorilnico za krajevni in medkrajevni promet.

Občutna globa zaradi tihotapstva. Vrhovna sodna instances je sedaj potri-dila razsodbo, s katero je bila osješka tvrdka Braća Hahn zaradi tihotapstva z valuto obsojena na denarno globo v znesku 7.200.000 dinarjev. Če tvrdka v določenem roku ne plača, bo sodišče za-rubilo vse njeno premoženje.

Prehrana zagrebških siromakov. Ugledni zagrebški mešan gospod San-dor Alexander je povodom svojega 40-letnega delovanja na gospodarskem, ka-ritativnem in kulturnem polju ustanovil ogromen fond za prehrano zagrebških siromakov. Kakor doznajavo »Novosti« je gospod Alexander v to svrhu daro-val bivše Kukovičeve hiše in realito me-ščanskega streliškega društva. Vrednost teh nepremičnin znaša nad 100 milio-nov kron. Čisti dohodki teh nepremič-nin se bodo uporabili za brezplačno prehrano sirot, revnih starišev in vdov v vojni padlih vojakov, za delo nespo-sobnih invalidov in njihovih rodbin, ako stalno bivajo v Zagrebu; za prehra-no siromašne šolske mladine ljudskih, srednjih in visokih šol ter končno za prehrano siromakov sploh. Leta 1920. je gospod Alexander uredil centralno akademsko menzo na Sajmištu za tisoč akademikov.

Redek slučaj. Kmet Alinović iz Če-pina pri Osijeku je bil obsojen na seden, let ječe zaradi zločinov, ki jih je za-grešil v dobi prevrata. Nedavno je po-begnul iz Lepoglavske kaznilnice in ni-so ga mogli najti nikjer. Te dni pa se je zgledil Alinović pri sodnem stolu v Osijeku s prošnjo, da ga odpravijo zo-

pet v Lepoglavo. Pri tej priliki je izjavil, da je pobegnul zato, da vidi ženo in sina, ki se mu je medtem rodil. Redek slučaj in kaznijskem življenju.

Ustreljen izgredek. V ponedeljek zvečer se je na Borongajski livadi v za-grebški okolici razvila pravcata bitka med policijo in znanim izgredekoni Kljunom, ki je nekemu stražniku iz-trgal službeno puško ter z njo otvoril ogenj na policijsko patruljo. V bitki je bil Kljun od krogle smrtno zadet ter je na mestu obležal mrtev.

Roparski umor. V Radlu ob avstrijs-ki meji je bil prošle soboto izvršen na mladem pastirju roparski umor. Pastir posestnika Petra Pulka, L. Lakner, je na samotnem pašniku pasel kravo svo-jeja gospodarja. Lepe krave sta se po-lakomila brata Anton in Josip Gutov-nik. Zadržala sta mladega pastirja in mu s kolom razbila glavo. Mrtvo trup-lo sta skrila v grmovju, kravo pa od-gnala preko avstrijske meje in jo pro-dala v Wietu za milijon avstrijskih kron. Za roparjema je bila izdana ti-ralica.

Ubegli dijak. V Mariboru je dobil 12letni sin poštnega uslužbenca R. K. ob koncu školskega leta slabo izpričeva-lo in so se je radi tega tako bal očeta, da se je dogovoril z dvema sošolcema na pobeg in je izginil neznan kam. Polz-vedbe za mladim ubežnikom so ostale doslej brezuspešne.

Oblak se je utrgal pretekli petek nad Šempasom in okolico na Goriškem. Voda je zalila celo okolico, pokončala vinograde in travnike ter napravila mnogobrojne škade tudi po hišah. Po pobočju Trnovskega gozda je voda drla s tako silo, da je porušila mnogo dreves. Ško-da, povzročena po hudournikih, je ogromna.

Pretrastljiva rodbinska tragedija. Prošli teden se je v Antinu utopila kmetica Staza Kovačević s tremi svoji-mi otročiči pri pranju perila. Okolo tretje ure popoldne je padel v vodnjak njen 11letni sin, kmalu za njim njego-va šletna sestra. Ko je mati opazila nesrečo, je skočila v vodnjak, da reši otroka, a tudi ona je našla smrt v vod-njaku. Najmlajše 2letno dete je utonilo v škafo, kjer je bila voda pripravljena za pranje. Sosedo so šele proti večeru opazili nesrečo ter mrtva trupla poteg-nili iz vodnjaka.

Fantovski pretep. Na Bregu pri Lo-ki je posestnik Perdiš pozval štiri fante na »aufo«. Fantje niso bili leni in so ga, ker so bili precej vinjeni, obdelali z no-ž. Ranjenec je ostal v domači oskrbi. Napadalcu so bili aretirani.

Zagoneten zločin. Z Dunaja poro-čajo, da je v Sittendorfu v Nižji Avstri-ji prišla ob svoje premoženje Jugoslo-vanka Regina Bregant. V Ljubljani se je bila seznanila z nekim moškim in nje-govo ženo, ki sta ji omogočila, da je Bregantova brez potnega lista prestopi-la avstrijsko mejo. Ko so prišli v Sit-tendorfu, sta jo njena znanca privezala na neko drevo ter jo popolnoma izro-pala. Zandermerija zasleduje zločinca.

Najbolj redilno sredstvo za dojen-čke in otroke je »Itofant« hranilna mo-ka. Dobiva se povsod. Glavna zaloga: drogerija »Adrija«, Ljubljana, Sele-burgova ulica.

Domače borze

4. julija.

ZAGREB. Na efektne tržišču je bil danes promet nekoliko slabši ne-go zadnje dneve. Na tržišču z devizami in valutami so tečaji nekoliko višji, a posebno je čvrsta situacija lire in Pra-ge. Notirale so devize: Amsterdam 3675, Dunaj 0.13125—0.1325, Berlin 0.055 do 0.057, Budimpešta 1.05—1.08, Italija izplačilo 405—408.25, London izplačilo 426.5—428, Newyork ček 93.25—94, Pa-riz 550—575, Praga 282.25—283.25, Švi-ca 1632.5—1637.5, Varšava 0.091—0.095. Valute: dolar 92.25—92.75, avstrijske krone 0.1320—0.1330, češkoslovaške kro-ne 275—278, madžarske krone 0.90, na-poleondori 335—600, rumunski lei 46 lire 404.

BEograd. Tendence slaba. Inter-vencija Narodne banke malenkostna. Notirale so devize: London povpraševanje 427, Pariz 560, Newyork 93.25, Zeneva 1.640, Milan 405, Praga 284, Berlin 0.056, Dunaj 0.132, Bukarešta 47.50, Sofija povpraševanje 87, Budim-pešta ponudba 112, Amsterdam povpraševanje 3500. Valute: dolarji 93, lei 47.50, levi povpraševanje 86, madžarske krone 1.05.

Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani. Lastnik in izdajatelj Konzorci »Jutra«. Odgovorni urednik Fr. Brozovič

Zahvala.

1194

Vsem, ki so nam povodom smrti našega ljubljene in nepozabnega očeta, starega očeta, soproga, tasta, brata in strica

Julija Rožaja

izrekli svoje sožalje in sočutje, se najsrčneje zahvaljujemo.

Posebno se zahvaljujemo častni duhovni, rudiškemu gasilskemu društvu Trbovlje II in Hrastnik, ki so žrtvovali vso oskrb drugemu po-kojniku, ter godbi in kovinarjem. Vsem darovalcem vencev, šopkov in cvetja, sostanovalcem hiše in mnogobrojnemu trbovelskemu občinstvu, ki so spremljali draga našega k zadnjemu počitku.

V Trbovljah, dne 30. junija 1923.

Zalujoči ostali.

Minko

Tako lepa in dražestna kakor tisto stajajo poletno dopoldne se ni zdelo gospodična Poldi Minku še nikoli. Vsaka njena kretnja je bila kakor opojen zasib omamljivo dohteče rože. Božajoč ji razlital obraz so drsli solnčni žarki čez njen mični obradek, skakljali v svetlih lokih čez srebrno ovratnico, ki je objemala gibek, snežnobel vrat moderne Afrodite, in se kakor šumeč zlat vrelce izlivali v ljubko jamico njenih drhtečih, skritih prsi. Pri vsakem zaletu gugulnice, ki jo je ponesla visoko pod zeleno, s sočnim trtjem prepreženo brajdo, je zablestelo izpod vihraječega krila, izpod šumečega okrožja belih čipk, dvoje zapeljivo ponakroženih, v svetlih, vilenih nogavicah in v ličnih čevljičkih tiče-rih nožic, in vsakikrat je gospodična Poldi veselo zavrisnila in zaklicala:

«Se poženi, Minko, še bolj!»
In Minko je vnovič potisnil sedalo, in še više je zletela gospodična Poldi v zrak.

«We are going off... Ah, krasno, piramidalno! I am alright!» je vzklikala gospodična Poldi, ki je bila tiste čase pričela čitati Kiplinga v izvirniku in je bila nemalo ponosna na svojo angleščino.

«Midva se ne razumeva, gospodična...» je zavpil Minko s smejočimi lici, ko je v velikem loku svignila mimo njega gugulnice in na njej kakor ogromen bleščeč metalj gospodična Poldi. «Pa poslušajte, tudi jaz znam nekaj: Die — due — — fer — fac —»
V resnici pa so rojile Minku vse dru-

gaone stvari po glavi, samo latinščina ne. Bilo je prvič v življenju, ko se je zbudilo v njem nekaj takega — vsaj Minko je tako mislil — čemur pravijo v romanu ljubezni, da, ljubozni, ki jo je poznal Minko iz «Grofice beračice», iz tistih zelenih, že napol pomazanih in raztrganih zvezkov, katere je kupovala njegova že odrasla sestra, kuharica, in jih prečitane in neprečitane puščala in pozabljala po vseh kotičkih hiše. In gospodična Poldi se je s svojo lepoto lahko merila z grofico Heleno — o tem je bil Minko prepričan in ponosen na njo, ki jo je natihem oboževal. Samo to mu ni šlo skupaj in ga je jezilo, da je imel Artur pri svoji Heleni toliko sreče, dočim si on, Minko, od gospodične Poldi ni mogel zabeležiti dozda še nobenih uspehov... O, ta ljubezni! Ko je pa imela gospodična Poldi vendar tako lepe oči, tako sveža lica in tako rožnatahnjene ustne!

«Zdaj-le bi jo poljubil... zdaj-le, ko bo letela spet mimo mene...» je premišljeval in vsa kri mu je silila v lica. «Naravnost na ustne bi jo poljubil... ali pa na lica... ali pa na tilnik, tam, kjer se lesketa tista ovratnica...»

«Kakšen red pa imaš v latinščini?» ga je nenenkrat vprašala gospodična Poldi. Še sanjalo se ji ni, da ima pod seboj na trati tako zanimivega kavalirja.

«Dvojko bi mi bil rad dal koleraba, kakor vsem drugim. Pa sem pisal zadnjo nalogo odlično, in ta me je rešila. Potem se je koleraba premislil in mi je zapisal v izpričevalo zadostno.»

«Kdo?» je postajala gospodična Poldi radovedna.

«Koleraba — nas profesor. Pa se ne piše Koleraba, samo pravimo mu vsi tako, ker smo nanj jezni; v njegovem notesu ni nič drugega, kakor same kljuke, pike in vprašaji.»

«Dečki ste poredni, preporedni... vse, kar je prav...» ga je pokarala gospodična Poldi, a tudi njej sami je šlo na smeh.

«Saj se bom pobiljal...» je obetal Minko navihano. «Do jeseni, ko pojdem v drugo šolo, se mora vsa porednost izkaditi iz mene...»

«Dobri sklepi so tudi nekaj vredni, Minko, samo izpeljati jih je treba... Torej v drugi razred pojdeš! Le dobro se drži vsa ta leta... potem boš imel pa maturo... maturo... Kaj je maturo, to ti lahko razložim jaz, Minko, jaz, ki sem jo naredila letos in jo imam zdaj v žepu... Hopala, še požen, deček!»

«Niti grofica Helena ni mogla biti tako lepa!» si je predstavljajal Minko, zroč za svetlim, frfotajočim krilom, za oblina, izpod krila poredno bingljajočima nožicama, vedno iznova potiskaje sedalo od sebe.

Hipoma pa je odprl usta nastejaj.

«Glavnik, gospodična, glavnik...»

«Kakšen glavnik?»

«Z glave Vam je padel... Ali ustavim?»

«Pa ustavi, Minko... dosti imam za danes ujkovanja.»

«Najlepšo priliko sem zamudil...» si je očital Minko med ustavljanjem gugulnice. «Kako lahko bi jo bil poljubil, da bi tega niti opazila ne bila... zdaj pa kdove, kdaj se bo spet ujekala...»

Medtem je bila gospodična Poldi že na tleh. Zatikaje si v svetlo valovje

svojih gostih las padli glavnik, je pobrala s trate svoj rumeni slamnik s šopom rdečih rož za trakom ter si ga obesila na levo podlaket. Zabrodila je nekaj korakov v še nepokošeno pisan travo ter kliknila:

«Kako krasno je pri vas na kmetih... Vesel bodi, Minko, da si tukaj doma! — Pa pojdiva v hišo, jaz sem trudna. Kaj hočeš, da ti dam, ker si me pomagal ujkati?»

«Nič...» se je branil Minko; mislil pa si je: «Samo enkrat da bi te smel poljubiti, ti najlepša izmed vseh gospodičen na svetu... drugega bi ne zahteval.»

«Nič, pravijo, je bilo včasih za oči dobro, zdaj pa še za oči ni več...» je rekla gospodična Poldi, vrteč se na peti in zamahovaje z belo roko za veselimi citrončkom. «Če hočeš, te bom naslikala, Minko. Hočeš? Samo mirno boš moral sedeti...»

«Ko pa nimam še brki!» se je odrezal Minko žalostno. «Slikati se bom dal takrat, ko bom imel tako dolge mustače kakor Turk, prej ne... Kar tako, brez brki, bi me bilo sram.»

«Junak!... Ti bom dala pa piškotov. No?»

«Piškote imam pa rad, tisto pa že...» se je razveselil Minko, stopaje vtrje gospodična iz vrta proti belemu poslopju, kjer se je nad širokimi vežnimi vrati v lahmem vetriču pozibavala svetla oblancina.

V prostorni gostilniški sobi ni bilo nobenega gosta. Debelolična gostilničarka, mati Zalokarica, je sedeč ob odprtem oknu pletla nogavico. Iz napolodprtih kuhinjskih vrat je včasihpa včasih zamigljajal beli predpasnik natakarice, ki je pomivala kozarce.

«Ah, mamica,» je planila gospodična Poldi k ženski in ji pobožala lica. «Teden dni sem že tukaj pri vas... a tako se še nisem kmalu izlepa za baval kakor danes!...»

«Vidim, da ti je vroče, Poldi... gotovo si žejna?» je uganila Zalokarica. In gladeč lase svojemu sinčku, je nadaljevala: «Pa ti, Minko, tudi ti si danes tako rdeč v lica...»

«Ujkala sva se... to se pravi: jaz, Minko me je le samo pogajal...» je povedala gospodična Poldi, zdrseč polagoma na stol za mizo. «Mamica, zdaj pa le prinesite kaj takega, kar bi nama moglo pogasiti žejo... Latvica kislega mleka, to bi bilo še najboljši!»

Kmalu je stala pred njima polna latvica, in Zalokarica je z veseljem opazovala, kako je gospodična Poldi drobila v kisl mleko kruh ter nato z zdravim tokom pričela nositi žlico.

«Joj, kmalu bi pozabljali!» se je spomnila sredi opazovanja, urno vstala in pohitela h kredenci. «Tukaj pisimo zate, Poldi...»

«Papanovo pismo...» se je vzradostila mladenka, v trenutku odprla pismo in ga naglo prečitala. — «Prihodnje nedeljo me papa obišče. Vprašuje me, če sem se že odločila, ali pojdem študirat še dalje na Dunaj, ali pa če bi hotela nastopiti službo v kakšni banki. Moj Bog, sama ne vem, kaj bi... Pa nič — študiraj pojdem še, študirat... doktorica hočem postati...» (Dalje prihodnjč.)

? Ali ste že poslali na ročnino za „Jutro“?

Dražbeni oklic.

Po sklepu okrajnega sodišča v Ljubljani z dne 20. junija 1923., No I 160/23, bo na predlog lastnika Josipa Planinška, posestnika in trgovca v Litiji dne 16. julija 1923. ob 9. uri dopoldne v pisarni podpisanega notarja, Sodna ulica št. 11,

prostovoljna javna dražba zemljišča

vložek 619 kat. obč. Spodnja Šiška, obstoječega iz stavbene parcele 260/7, novo zgrajeno poslopje z dvoriščem v izmeri 516 m².

Vzključna cena Din 625.000.—. Pred pričetkom dražbe je treba položiti 5 % vadija.

Zastavnim upnikom ostanejo slej ko prej pridržane vse njihove pravice ne glede na višino najvišjeje ponudke.

Pritličje stavbe je zidano kot tovarna, prvo nadstropje in podstrešje pa stanovanja.

Informacije daje podpisani notar ob uradnih urah in lastnik Josip Planinšek, trgovec v Litiji.

V Ljubljani, dne 27. junija 1923.

Notar kot sodni komisar:

Dr. Karol Schmidinger.

1177

Brez posebnega obvestila.

Rodbini Ružička in Dolenc naznanjata, da je naša predobra mati, stara mati, prababica in tašča, gospa

Ida Bezeljak

vдова po notarju,

v sredo dne 4. julija 1923 v visoki starosti 94 let mirno za večno zaspala.

Pogreb bo dne 6. julija 1923 ob 16. uri iz Sodne ulice št. 2.

LJUBLJANA, 4. julija 1923.

1199

Rodbini Ružička in Dolenc.

Rudolf Hlebš, trgovec in posestnik v Kranju, naznanjam v imenu svojem in svojih sorodnikov pretužno vest, da me je zapustila moja dobra, nad vse ljubljena ženka, oziroma hčerka, sestra, svakinja in teta, gospa

Krista Hlebš, roj. Povše.

Previdena s sv. zakramenti, je v 23. letu svoje starosti po dolgi težki bolezni izdihnila svojo blago dušo.

Pogreb nepozabne pokojnice se je vršil v sredo dne 4. julija 1923. ob 6. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v tukajšnji farni cerkvi.

Vsem, ki ste jo poznali, jo priporočam v blag spomin in molitev.

V Kranju, dne 5. julija 1923.

1195

Oglas.

(Nabavka sena i slame.)

Na osnovu naređenja Komandanta IV. armijske oblasti E. broj 7836 od 26. juna ove godine održat će se na dan

28. jula ove godine u 11 časova pre podne Prve javne usmene licitacije

za nabavku i isporuku sena i slame i to:

1. Za garnizon Ljubljanski 630.000 kilograma sena i 280.000 kilograma slame, kod intendature Dravske divizijske oblasti u Ljubljani.
2. Za garnizon Mariborski 630.000 kilograma sena i 270.000 kilograma slame, kod vojnog okruga u Mariboru.
3. Za garnizon Celjski 54.000 kilograma sena i 49.000 kilograma slame, kod vojnog okruga u Celju.
4. Za garnizon Sl. Bistrica 250.000 kilograma sena i 90.000 kilograma slame, kod Komande mesta Slovenska Bistrica.

Isporuka sena i slame po mesečnim partijama franko magacin (senjak) intendantskih slagališta navedenih garnizona do 15. oktobra ove godine.

Kaucija 5 %, polaže se u gotovom novcu ili vrednosnim papirima po odredbama čl. 88, Zakona o državnom računovodstvu na dan licitacije do 10 časova pre podne na kasama navedenih Komandata gde će se licitacije održati.

Uslovi po kojima će se ove licitacije izvršiti, mogu se videti svakog dana pre i posle podne u kancelarijama označenih Komandata.

Svaki ponudjač (licitant) ima da preda na dan licitacije predsedniku komisije pismeno svedočanstvo nadležne trgovačke komore o svojim preduzimačkim podobnostima kao i uverenje o tome, da je svoju radnju prijavio poreskim vlastima i platio porez za tekuće tromesečje.

Pozivaju se zainteresovani, da prisustvuju ovim licitacijama.

Iz kancelarije intendature Dravske divizijske oblasti

E. broj 9942 od 29. juna 1923. godine u Ljubljani.

1197

PORTLAND-CEMENT

v vsaki množini in po tovarniški ceni vedno v zalogi.

Trgovci dobijo primeren popust.

Zastopniki se iščejo.

Prodajni urad Portlandskega cementa, Ljubljana, Dunajska cesta 31.

1096

Preden oddaste sami oglas v časopise, pomnite,

da stane vsak oglas pri nas prav toliko kakor pri časopisnih upravah, poleg tega pa si

prihranite mnogo denarja, dela in skrbi,

ker vodimo mi namesto Vas brezplačno dotično dopisovanje ter oskrbujemo vse kontrole

Na željo postrežemo zainteresentom rade volje s podrobnimi proračuni za vse časopise Jugoslavije kakor tudi vseh tujih držav

Aloma Company

anončna in reklamna družba z o. z.

Centrala Ljubljana

Telefon 174 — Kongresni trg 8

Beograd podružnica

Sremska ul. 9 — Telefon 30-06